

**NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA**

*Spółeczna percepcja
zdrowej żywności
w świetle interdyscyplinarnej
pewności naukowej*

Raport z wynikami
badania ankietowego

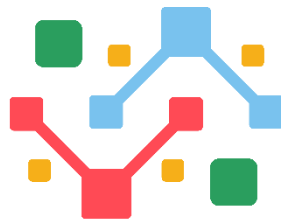
Białystok 2023

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Raport z wynikami badania ankietowego

**NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA**

Opracowanie

mgr Jakub Ali Farhan

dr hab. Piotr Kaczyński, prof. IOR PIB

prof. dr hab. Maciej Perkowski

BIAŁYSTOK 2023

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa”, nr projektu NdS/551580/2022/2022.

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Korekta i redakcja techniczna: zespół

Projekt okładki: Maciej Skindzier

Rada Programowa: Maciej Perkowski (przewodniczący), Robert Ciborowski, Robert Grzeszczak, Mirosław Sobecki, Wojciech Śleszyński, Przemysław Saganek, Elżbieta Karska, Adam Doliwa, Jarosław Matwiejuk, Izabela Kraśnicka

Redakcja: Anna Drabarz, Wioleta Hryniewicka-Filipkowska, Agnieszka Grajewska, Agnieszka Jabłońska-Perkowska, Łukasz Kierznowski, Maciej Skindzier, Konrad Wnorowski, Wojciech Zoń

© Autorzy 2023

Raport udostępniony jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>)

*e-ISBN: 978-83-64474-10-1
DOI: 10.15290/spzssipn.2023*

Wydawca

Wydawnictwo Prawo i Partnerstwo

15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1/101

Tel.: +48 85 745 72 07, wydawnictwo@prawoipartnerstwo.org

Abstrakt

W ostatnich latach niepokojący trend w zakresie wzrostu liczby występowania przypadków chorób niezakaźnych sprawił, że zwiększyło się zainteresowanie kwestią tzw. „zdrowej żywności”. Pomimo ogromu regulacji dotyczących żywności, pojęcie „zdrowej żywności” nie jest ujęte w żadne ramy prawne, a jego rozumienie przez społeczeństwo jest niejednolite. Czym zatem jest według społeczeństwa „zdrowa żywność”? Niniejszy raport zawiera wyniki badania ankietowego, którego celem było uzyskanie odpowiedzi na to pytanie. Badanie ankietowe składało się z dwóch części – z jednej strony przeprowadzono badanie na reprezentatywnej grupie 1041 osób, a z drugiej strony przebadano 100 przedsiębiorców z branży żywnościowej. Uzyskane wyniki badania ankietowego stanowią dla zespołu badawczego punkt wyjścia do dalszych badań interdyscyplinarnych (nauki prawne, nauki chemiczne, nauki medyczne) w obszarze problemowym „zdrowej żywności”.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	5
II.	Metodyka badania ankietowego	10
	a. O badaniu CAWI	12
	b. O badaniu CATI	13
III.	Badanie ogółu społeczeństwa	15
	a. Dane demograficzne	15
	b. Wyniki ankiet	17
IV.	Badanie przedsiębiorców	85
	a. Charakterystyka przedsiębiorców	85
	b. Wyniki ankiet	86
V.	Ku kontynuacji badań	98

I. Wprowadzenie

Żywność jest nieodzownym elementem życia ludzkiego i kluczowym warunkiem jego istnienia. Jeszcze do niedawna mogło się wydawać, że jedynym problemem ludzkości związanym z żywnością jest niewystarczająca podaż żywności bezpiecznej, rozumianej jako żywność pozbawiona wszelkich czynników szkodliwych, mikroorganizmów oraz toksycznych substancji chemicznych lub zawierająca te składniki w tolerancyjnych ilościach dla organizmu człowieka. Jednak wskutek ewolucji od rolnictwa tradycyjnego do znacznie efektywniejszego rolnictwa nowoczesnego, szczególnie w państwach wysokorozwiniętych, podaż żywności spełniającej te kryteria znacznie wzrosła. Sposób produkcji, struktura rolnictwa i szereg innych czynników wpływających na to, co finalnie znajduje się na talerzu konsumenta, uległy daleko idącym zmianom.

Jak wskazuje WHO stopniowe opanowywanie większości groźnych chorób zakaźnych nękających ludzkość od zarania jej dziejów, a także całkowita likwidacja zachorowań na niektóre z nich, pozwoliły w drugiej połowie XX wieku zwrócić uwagę na rozpowszechnienie i etiologię chorób niezakaźnych, które są ściśle związane między innymi ze spożywaną żywnością. Początkowy entuzjazm związany z możliwością masowej produkcji żywności wysokoprzetworzonej stopniowo przygasał wraz z doniesieniami naukowymi dotyczącymi skutków zdrowotnych jej spożywania. Wskutek rosnącej świadomości konsumentów w tym zakresie zmieniły się ich decyzje zakupowe. Obecnie konsumenci szukają żywności, która będzie nie tylko bezpieczna w tym wąskim rozumieniu wskazanym wcześniej, ale też umożliwi im zachowanie zdrowia w perspektywie długoterminowej. Rynek nie znosi próżni, zatem wzmożone zapotrzebowanie spotkało się z reakcją producentów żywności, którzy próbują zaspokoić nowe wymagania konsumentów – potrzebę „zdrowej żywności”. Pomimo ogromu regulacji dotyczących żywności, to pojęcie „zdrowej żywności” nie jest ujęte w żadne ramy prawne, a jego rozumienie przez społeczeństwo jest niejednolite. Czym zatem jest według społeczeństwa „zdrowa żywność” i co na to nauka?

Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Zarysowane powyżej zmiany w tzw. środowisku żywnościowym są obiektem wieloletnich zainteresowań naukowców wchodzących w skład zespołu badawczego. Nawiązana w tym zakresie współpraca naukowa utwierdziła badaczy, że badania nad spożywaną przez społeczeństwo żywnością mają znacznie większą użyteczność naukową i potencjał wpływu na rzeczywistość, gdy podejmowane są interdyscyplinarnie. Z tej współpracy narodził się projekt „Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej”, w ramach którego zbadane zostaną percepcja i świadomość społeczna w zakresie tego:

- jaka żywność odbierana jest przez społeczeństwo jako „zdrowa żywność” lub żywność prozdrowotna?
- czy powyższe jest zbieżne z wiedzą naukową w zakresie zdrowego odżywiania?
- jak regulacje prawne wpływają na postrzeganie określonych kategorii żywności jako zdrowej?
- czy wymagania prawne stawiane określonym produktom żywnościowym (np. dla uzyskania certyfikatów bio/eko) uzasadniają oczekiwania społeczne względem ich właściwości odżywczych/zdrowotnych?

Na forum organizacji międzynarodowych, w tym Unii Europejskiej, coraz częściej podnoszone są zagadnienia związane z tzw. zdrową żywnością. Unijna strategia „Od pola do stołu” zakłada zapewnienie przyszłym pokoleniom zdrowej i przystępnej cenowo żywności. Z kolei na poziomie Organizacji Narodów Zjednoczonych Cel Zrównoważonego Rozwoju 3.4 wymaga zredukowania liczby przypadków chorób niezakaźnych powiązanych z nieoptymalnym żywieniem. W ocenie autorów projektu zaplanowane badanie może przyczynić się do poprawy inicjatyw związanych z tzw. „zdrową żywnością”, ponieważ zauważalną luką przy projektowaniu tego typu działań jest brak weryfikacji tego, co tak zwana „zdrowa żywność” oznacza dla społeczeństwa i co prozdrowotną żywnością faktycznie jest.

Zaznaczyć należy, że intencją badaczy z Białegostoku jest, aby prowadzone badania uwzględniały białostocki kontekst regionalny. Oczywiście wyniki projektu (wskutek

zastosowania adekwatnej metodologii) będą relewantne w skali ogólnopolskiej, a nawet europejskiej, ale specyfika województwa podlaskiego pozwala spodziewać się, że przeprowadzenie zaplanowanego projektu właśnie w tym regionie może mieć wzmocniony efekt promocyjny/upowszechniający. W nauce zauważa się, że gospodarka żywnościowa stanowi ważny czynnik rozwoju województwa podlaskiego i potencjał w niej tkwiący może stać się stymulatorem dalszego wzrostu i rozwoju regionu¹. Ponadto, jak wynika z badań eksperckich zleconych przez Komisję Europejską, podlaskie posiada odpowiedni potencjał, żeby stworzyć tu ekosystem innowacji technologicznych zwanych Doliną Rolniczą 4.0². Duże zainteresowanie tematyką rolno-spożywczą pozwala prognozować stosunkowo duże zainteresowanie projektem, co zwiększa szanse znaczącego wpływu planowanego projektu na współpracę ze sferą społeczno-gospodarczą.

W skład zespołu badawczego wchodzi pracownicy i doktoranci Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego.

1. **Prof. dr hab. Maciej Perkowski** – kierownik projektu, pracownik badawczo-dydaktyczny kierownik Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego i Europejskiego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Prezes Zarządu Fundacji Prawo i Partnerstwo.
2. **Prof. dr hab. Bożena Łozowicka** – pracownik naukowy IOR-PIB, kierownik Terenowej Stacji Doświadczalnej w Białymstoku.
3. **Prof. dr hab. n. med. Barbara Mroczo** – kierownik Zakładu Diagnostyki Chorób Neurozwyrodnieniowych oraz Zakładu Diagnostyki Biochemicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.
4. **Dr hab. Katarzyna Socha** – kierownik Zakładu Bromatologii Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Prodziekan ds. Rozwoju Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

¹ Zob. R. Przygodzka, Gospodarka żywnościowa jako czynnik rozwoju regionu na przykładzie województwa podlaskiego, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, 2014, t. XV, z. 6.

² Zob. Wrota Podlasia, Dolina Rolnicza 4.0 - pomysł na przyszłość naszego regionu, https://wrotapodlasia.pl/pl/region_i_gospodarka/dolina-rolnicza-40---pomysl-na-przyszlosc-naszego-regionu.html [dostęp: 06.03.2023 r.].

Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

5. **Dr hab. Piotr Kaczyński**, prof. IOR-PIB – pracownik naukowy IOR-PIB, kierownik Laboratorium Badania Bezpieczeństwa Żywności i Pasz w Białymstoku (przy TSD IOR-PIB).
6. **Dr hab. n. med. Karolina Orywal** – adiunkt naukowo-dydaktyczny Zakładu Diagnostyki Biochemicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.
7. **Dr Maciej Oksztulski** – pracownik naukowy Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego i Europejskiego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, analityk danych w Europe Direct Podlaskie prowadzonym przez Fundację Prawo i Partnerstwo.
8. **Dr Jolanta Soroczyńska** – starszy specjalista naukowo-techniczny w Zakładzie Bromatologii Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.
9. **Mgr Jakub Ali Farhan** – doktorant III roku w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku, współpracownik Fundacji Prawo i Partnerstwo.
10. **Mgr Wojciech Zoń** – pracownik badawczo-dydaktyczny Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego i Europejskiego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, kierownik biura Fundacji Prawo i Partnerstwo.
11. **Mgr Piotr Iwaniuk** – asystent w Instytucie Ochrony Roślin - Państwowym Instytucie Badawczym (Terenowa Stacja Doświadczalna w Białymstoku).
12. **Jan Mroczko** – student kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku.

Niniejszy raport jest efektem realizacji projektu (niezakończonego jeszcze w dniu publikacji) „Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej”. Projekt jest finansowany ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa”, nr projektu NdS/551580/2022/2022. Czas realizacji projektu to dwa lata, począwszy od października 2022 roku. Część badawcza projektu składa się z trzech części – socjologicznej, prawniczej i medyczno-chemicznej. W niniejszym raporcie prezentowane są skrócone wyniki pierwszej części badawczej (socjologicznej) w zakresie rezultatów badania ankietowego mającego stanowić punkt wyjścia dla dalszych badań interdyscyplinarnych, których celem jest ustalenie społecznego postrzegania:

- kategorii produktów żywnościowych uznawanych za zdrowe;
- żywności uznawanej za zdrową z uwagi na jej składniki odżywcze;

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

- żywności uznawanej za zdrową z uwagi na obowiązujące regulacje z zakresu prawa żywnościowego;
- żywności uznawanej za zdrową z uwagi na szczególne informacje przekazywane dla konsumenta (znaki jakości, certyfikaty, oświadczenia etc.);
- żywności uznawanej za zdrową z uwagi na renomę związaną z daną firmą lub krajem pochodzenia;
- różnic w postrzeganiu żywności uznawanej za zdrową i żywności standardowej.

II. Metodyka badania ankietowego

Za realizację badania ankietowego odpowiada Instytut Badań Pollster – przedsiębiorstwo zajmujące się działalnością badawczą, specjalizujące się w badaniach z wykorzystaniem nowych technologii (dalej jako „Instytut”)³. Ten podmiot został wybrany ze względu na najkorzystniejszą ofertę, ocenianą według stosunku ceny do jakości i zakresu świadczonych usług, spośród ośmiu podmiotów świadczących analogiczne usługi, do których wysłane zostały zapytania ofertowe. Instytut odpowiadał nie tylko za uzyskanie wyników ankiet, ale też świadczył usługi eksperckie w zakresie poprawności metodologicznej i optymalizacji dostarczonych przez badaczy kwestionariuszy.

Spółeczeństwo nie jest monolitem. Składa się z różnych grup społecznych. W przypadku towarów takich jak żywność, będących przedmiotem obrotu z konsumentami, możemy wyróżnić dwie kluczowe grupy podmiotów, których poglądy wymagają zbadania, czyli samych konsumentów oraz podmioty profesjonalne z branży żywnościowej (między innymi producentów, przetwórców, restauratorów czy detalistów). Dlatego przeprowadzone badanie ankietowe zostało składowane z dwóch części. Najpierw zbadana została opinia ogółu społeczeństwa (metodą CAWI), a następnie opinia wyłącznie przedsiębiorców z branży żywnościowej (metodą CATI). Wyodrębnienie ich z ogółu społeczeństwa i zbadanie ich opinii było nieodzowne dla realizacji głównego celu realizowanego projektu, którym jest nawiązanie współpracy między podmiotami z obszaru nauki (Fundacja Prawo i Partnerstwo działająca przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz partnerzy – pracownicy Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku i Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego), a podmiotami ze sfery społeczno-gospodarczej, czyli głównie przedsiębiorcami działającymi w sektorze żywnościowym i organizacjami zajmującymi się kwestiami konsumenckimi.

³ Strona internetowa Instytutu Badań Pollster – <https://pollster.pl>.

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Wyniki badania ankietowego zostały zwrócone zespołowi badawczemu przez Instytut w formie bazy danych w formacie .xls. Niniejszy raport zawiera wyniki badania ankietowego, które zostały przekształcone w przejrzystą formę tabel i wykresów.

a. O badaniu CAWI

Badanie ogółu społeczeństwa zostało zrealizowane metodą CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*) polegającą na zbieraniu informacji przez poproszenie respondenta o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej, na panelu badawczym ReaktorOpinii.pl stworzonym przez Instytut. Respondentami były osoby w wieku powyżej 18 roku życia, a odpowiedzi zbierano w dniach 26–31 stycznia 2023 roku. Próba badawcza, która obejmuje 1041 osób, jest reprezentatywna dla populacji dorosłych Polaków ze względu na wiek, płeć, wielkość miejsca zamieszkania oraz wykształcenie.

W celu poprawy jakości otrzymywanych odpowiedzi proces rejestracji respondentów w panelu badawczym przebiega dwuetapowo. W pierwszym kroku respondent podaje swoje podstawowe dane demograficzne, następnie zobowiązany jest do wypełnienia obszernej ankiety „początkowej”, w której podaje dodatkowe dane demograficzne oraz potwierdza informacje uprzednio od niego zebrane w każdym z projektów respondentom zadawane są pytania o zmienne demograficzne, które są następnie wrywkowo porównywane ze zmiennymi podanymi w ankiecie początkowej. W przypadku wystąpienia nieścisłości respondent otrzymuje wiadomość z prośbą o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Ostateczną weryfikacją poprawności danych demograficznych jest moment wypłacania wynagrodzenia za udział w badaniach: wówczas każdy respondent zobligowany jest do podania swoich dokładnych danych osobowych powiązanych z kontem bankowym stosujemy podwójne pytania dotyczące tych samych kwestii np.: rok urodzenia oraz przedział wiekowy. Dane, które mogą ulec zmianie (np. wykształcenie, miejsce zamieszkania i tym podobne) są regularnie aktualizowane.

Kwestionariusz został opracowany przez cały zespół badawczy zaangażowany w projekt, a następnie skonsultowany z ekspertami z Instytutu. Składał się on z 10 pytań metryczkowych i 4 sekcji tematycznych:

- I. ogólne informacje na temat żywności,
- II. korzystanie z kategorii zdrowej żywności,

- III. ogólne opinie na temat żywności,
- IV. wiedza na temat żywności.

W sekcji I wszystkim respondentom zadano 4 pytania wielokrotnej odpowiedzi i 1 pytanie z odpowiedzią skali Likerta (kafeterię pięciu wypowiedzi) dotyczące ogólnych informacji na temat zdrowej żywności. W sekcji drugiej dotyczącej korzystania ze zdrowej żywności zadano respondentom 3 pytania zamknięte, 2 pytania z odpowiedzią w skali Likerta oraz 4 pytania otwarte. Z uwagi na liczbę pytań i czas wymagany na wypełnienie kwestionariusza pytania sekcji III i IV zostały podzielone na moduł A i moduł B. Respondenci zostali podzieleni na dwie reprezentatywne próby i przydzieleni do jednego z dwóch modułów. Należy podkreślić, że przydział do modułów nie miał charakteru losowego, a przydzielanie odbywało się w oparciu o cechy społeczno-demograficzne respondentów dla zapewnienia reprezentatywności wyników z obu modułów. W zakresie modułu A sekcja III składała się z 4 pytań z odpowiedzią w skali Likerta i 1 pytania zamkniętego, a sekcja IV z 8 pytań wielokrotnej odpowiedzi i 2 pytań zamkniętych. Natomiast w zakresie modułu B sekcja III składała się z 4 pytań z odpowiedzią w skali Likerta i 1 pytania otwartego, a sekcja IV z 1 pytania zamkniętego, 1 pytania z odpowiedzią w skali Likerta i 7 pytań wielokrotnej odpowiedzi.

b. O badaniu CATI

Badanie przedsiębiorców z branży żywnościowej zostało zrealizowane metodą CATI (*Computer-assisted telephone interviewing*) polegającą na przeprowadzeniu z respondentami wywiadu telefonicznego, w ramach którego ankieter odczytuje pytania i notuje uzyskiwane odpowiedzi, korzystając ze skryptu komputerowego. Respondentami byli przedsiębiorcy z zakupionej przez Instytut bazy firm, których działalność powiązana jest z gastronomią, produkcją żywności lub jej przetwarzaniem. Profil działalności ustalany był na podstawie kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Badanie realizowane było w dniach od 30 stycznia do 7 lutego 2023 roku w godzinach 11:00–21:00. Przed godziną 11:00 dzwoniono tylko do osób wcześniej umówionych. Kwestionariusz składał się z 4 pytań metryczkowych

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

i kwestionariusza głównego, w którego skład wchodził: 9 pytań zamkniętych, 9 pytań otwartych i 3 pytania wielokrotnej odpowiedzi.

III. Badanie ogółu społeczeństwa

a. Dane demograficzne

W badaniu udział wzięło 501 mężczyzn i 540 kobiet. Podział wiekowy respondentów jest następujący – 18-25 lat – 112 osób; 26-35 lat – 180 osób; 36-45 lat – 212 osób; 46-55 lat – 175 osób; 56-65 lat – 164 osoby, a powyżej 66 lat miało 198 respondentów. Mieszkańcami wsi było 436 osób, z miast do 20.000 mieszkańców było 136 osób, z miast od 20.001 do 50.000 mieszkańców było 107 mieszkańców, z miast od 50.001 do 100.000 mieszkańców było 69 osób, z miast od 100.001 do 500.000 mieszkańców było 166 osób, a z miast powyżej 500.000 mieszkańców było 127 osób. Wykształcenie podstawowe miały 74 osoby, zawodowe 295 osób, średnie 387 osób, a wyższe 285 osób. Z regionu północnego (pomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie) pochodziły 144 osoby, z regionu południowo-zachodniego (dolnośląskie, opolskie) pochodziły 94 osoby, z regionu centralnego (mazowieckie, łódzkie) pochodziły 223 osoby, z regionu północno-zachodniego (zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie) pochodziło 186 osób, z regionu wschodniego (lubelskie, świętokrzyskie, podkarpackie, podlaskie) pochodziło 189 osób, a z regionu południowego (śląskie, małopolskie) pochodziło 205 osób. Większość respondentów była żonata albo zamężna – 529 osób; partnerkę albo partnera miało 169 osób; jako singiel lub singielka deklarowało się 190 osób; wdowami lub wdowcami było 65 osób, a rozwiedzione albo w separacji były 74 osoby. Na pytanie „ile osób razem z Tobą mieszka w Twoim gospodarstwie domowym, które utrzymują się ze wspólnych dochodów?” 115 osób odpowiedziało, że jedna osoba; 319 osób – dwie; 250 osób – trzy; 207 osób – cztery; 86 osób – pięć; 35 osób – sześć; 15 osób – siedem; a 11 osób – osiem lub więcej.

Z 32 respondentami mieszkali dzieci w wieku do 12 miesięcy, w wychowanie których respondenci byli zaangażowani. Dla dzieci w wieku od 1 do 3 lat liczba respondentów wynosiła 87, 3–7 lat było to 121 respondentów, 7–12 lat było to 125 respondentów, 12–18 lat było to 165 respondentów, a w wieku powyżej 18 lat było to 208 respondentów. 511 respondentów nie miało dzieci, które mieszkalyby z nimi. Wśród respondentów było 84 bezrobotnych; 46

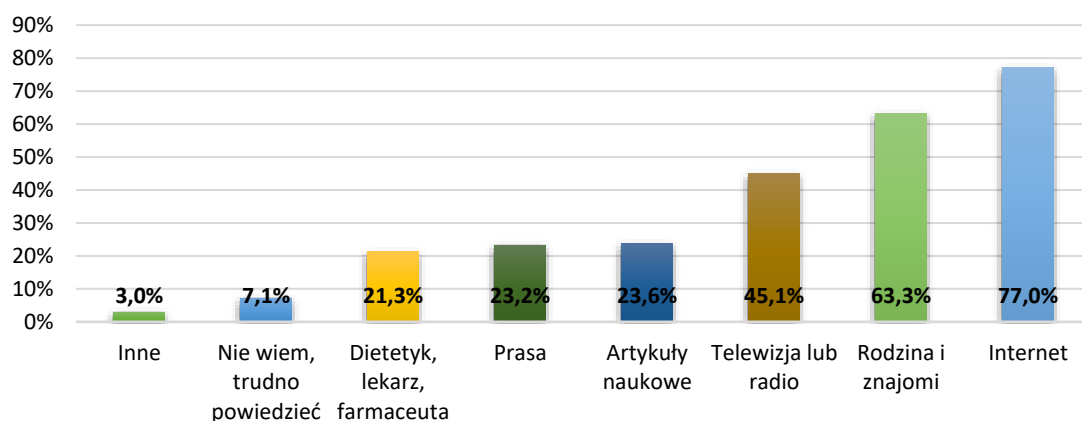
Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

uczniów albo studentów; 31 przedsiębiorców; 20 osób na urlopie wychowawczym lub macierzyńskim; 47 niepracujących z innych powodów; 429 pracowników lub osób świadczących pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej; 282 emerytów lub rencistów; 60 osób pracujących dorywczo i 23 osoby jednocześnie studiujące lub uczące się i pracujące. Spośród osób prowadzących działalność lub pracujących 36 osób pracowało w administracji publicznej, 9 osób zajmowały się w branżą energetyczną, 23 zajmowały się branżą finansową, ubezpieczeniową lub pośrednictwem finansowym, 54 osoby zajmowały się budownictwem, 4 osoby zajmowały się działalnością związaną z rozrywką, rekreacją lub sportem, 43 osoby zajmowały się edukacją, 74 osoby zajmowały się handlem detalicznym lub hurtowym, 24 osoby zajmowały się hotelarstwem, 6 osób zajmowało się naprawą pojazdów, 9 osób zajmowało się ochroną, 26 osób zajmowało się opieką zdrowotną i pomocą społeczną, 26 osób zajmowało się produkcją żywności, 65 osób zajmowało się przemysłem, 5 osób zajmowało się reklamą, telewizją lub mediami, 22 osoby zajmowały się telekomunikacją lub technologiami informatycznymi, 48 osób zajmowało się transportem, gospodarką magazynową lub logistyką, a 87 osób pracowało lub prowadziło działalność w innych branżach. Łączne miesięczne dochody netto wszystkich członków, którzy prowadzą wspólnie z respondentami gospodarstwo domowe wynosiły między 2001-3000 zł dla 122 osób; 3001-4000 zł dla 123 osób, 4001-5000 zł dla 133 osób; 5001-6000 zł dla 134 osób; 6001-9000 zł dla 182 osób; 9001-12000 zł dla 91 osób; 12001-15000 zł dla 29 osób, powyżej 15000 zł dla 11 osób, a 160 osób nie znało odpowiedzi na to pytanie albo odmówiło odpowiedzi.

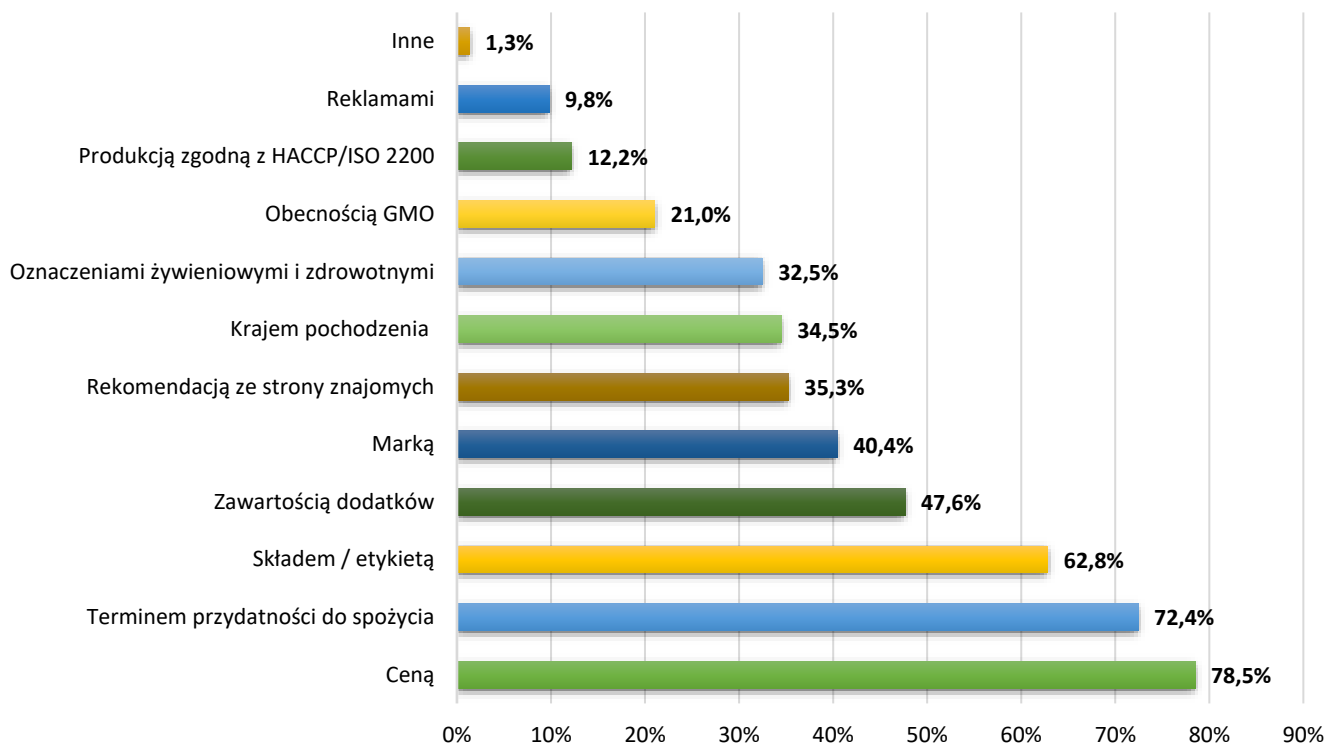

b. Wyniki ankiet

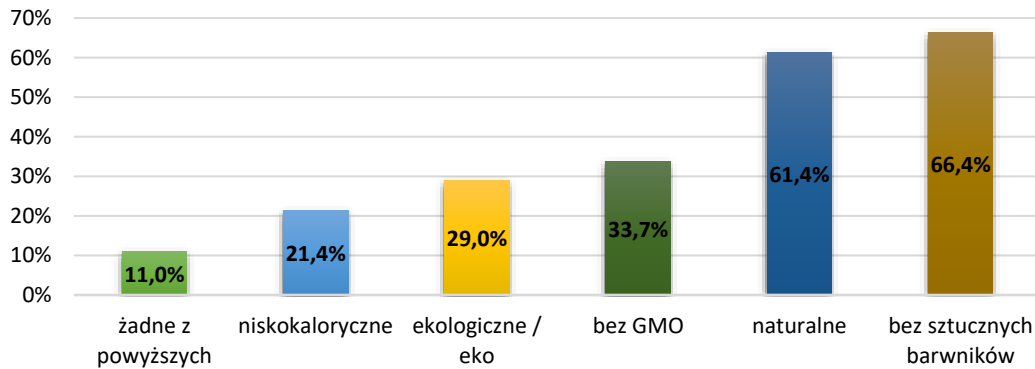
Jakie są główne źródła Twojej wiedzy na temat produktów żywnościowych?

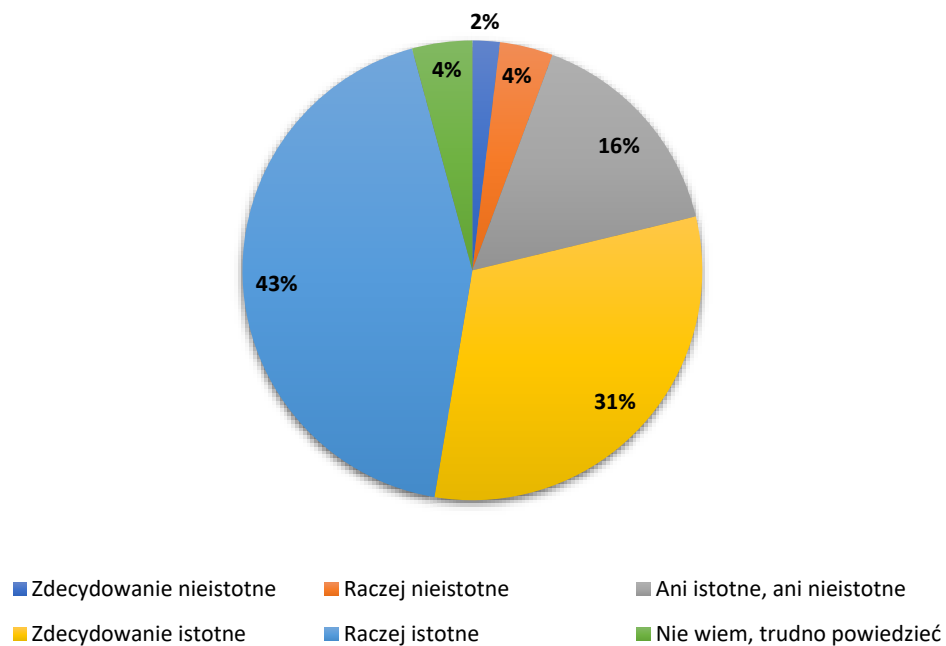
Czym kierujesz się przy wyborze żywności?

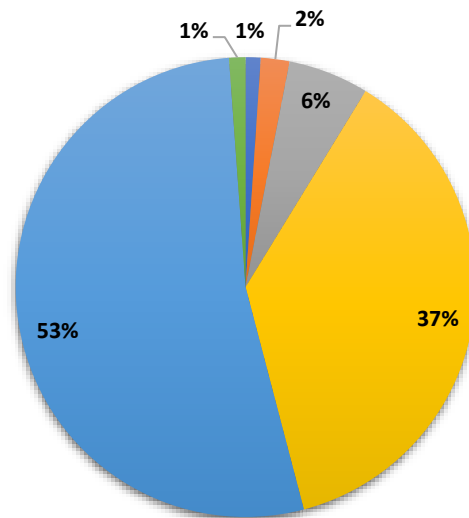
Które oznaczenia żywności są dla Ciebie szczególnie motywujące do wyboru danego produktu?

Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? – mikro i makroelementy

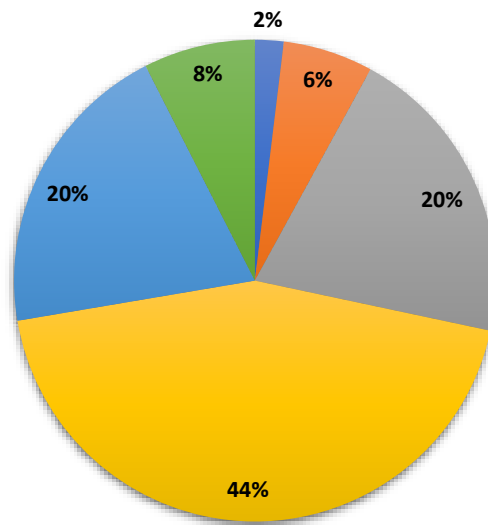
Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? – witaminy i minerały

■ Zdecydowanie nieistotne ■ Raczej nieistotne ■ Ani istotne, ani nieistotne
■ Raczej istotne ■ Zdecydowanie istotne ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

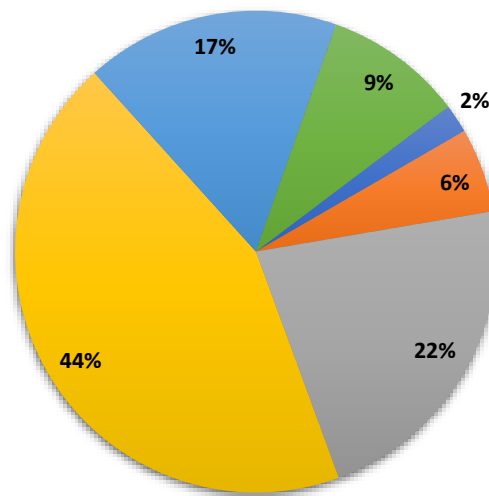
Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? – nienasycone kwasy tłuszczowe

■ Zdecydowanie nieistotne	■ Raczej nieistotne	■ Ani istotne, ani nieistotne
■ Raczej istotne	■ Zdecydowanie istotne	■ Nie wiem, trudno powiedzieć

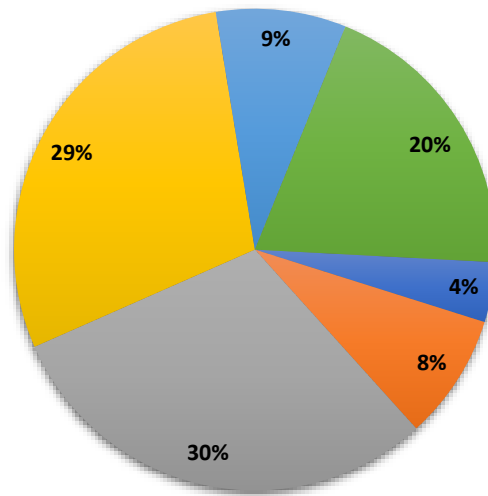
Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? – aminokwasy

- Zdecydowanie nieistotne
- Raczej nieistotne
- Ani istotne, ani nieistotne
- Raczej istotne
- Zdecydowanie istotne
- Nie wiem, trudno powiedzieć

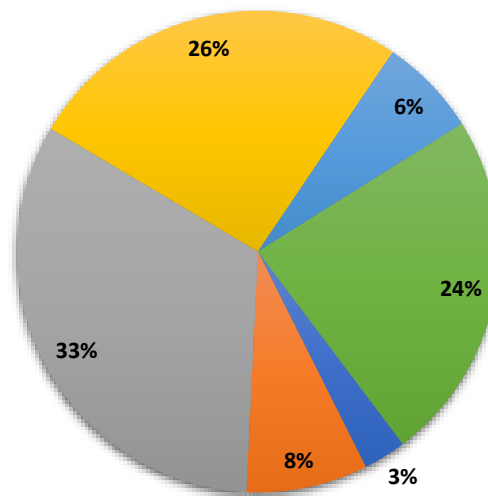
Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? –
związki polifenolowe i kwasy fenolowe

■ Zdecydowanie nieistotne ■ Raczej nieistotne ■ Ani istotne, ani nieistotne
■ Raczej istotne ■ Zdecydowanie istotne ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

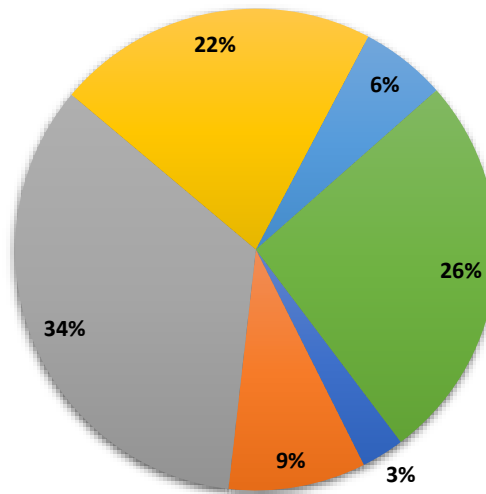
Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? –
fitosterole

■ Zdecydowanie nieistotne	■ Raczej nieistotne	■ Ani istotne, ani nieistotne
■ Raczej istotne	■ Zdecydowanie istotne	■ Nie wiem, trudno powiedzieć

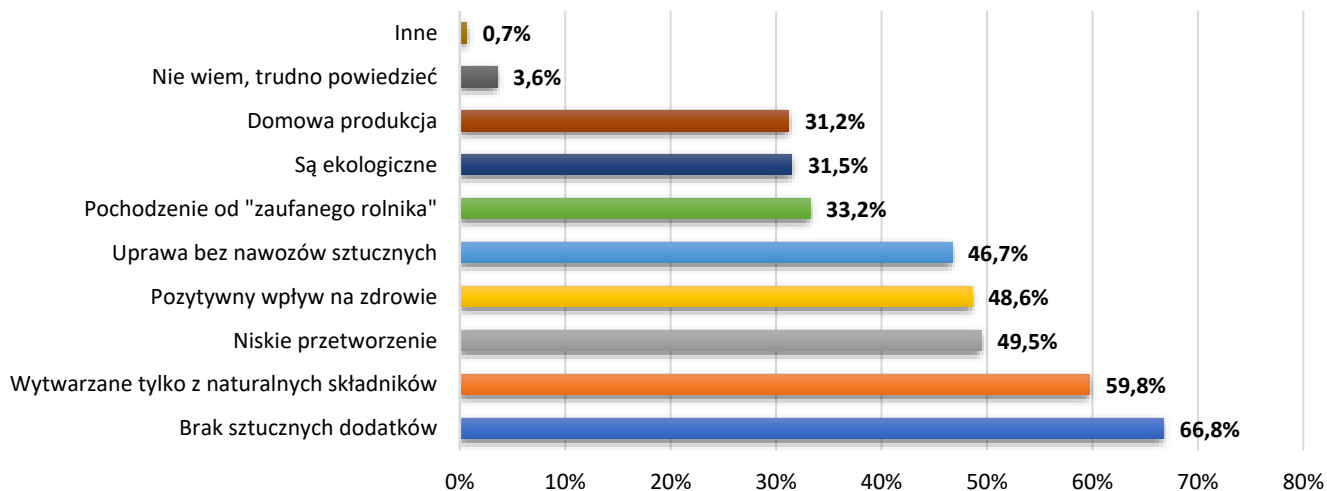

Które z poniżej wymienionych składników żywności uważasz za szczególnie istotne w zdrowej diecie? –
glukozynolany

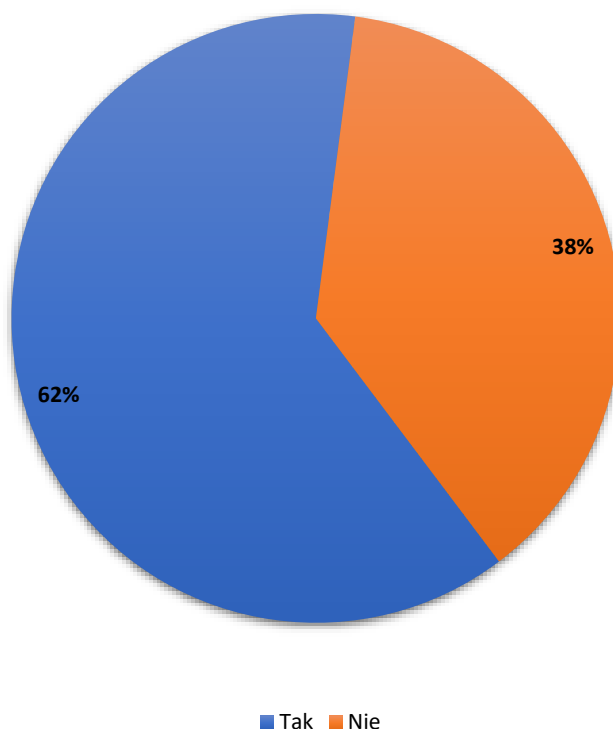

■ Zdecydowanie nieistotne ■ Raczej nieistotne ■ Ani istotne, ani nieistotne
■ Raczej istotne ■ Zdecydowanie istotne ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

Co w Twojej ocenie świadczy o wysokiej jakości produktów żywnościowych?

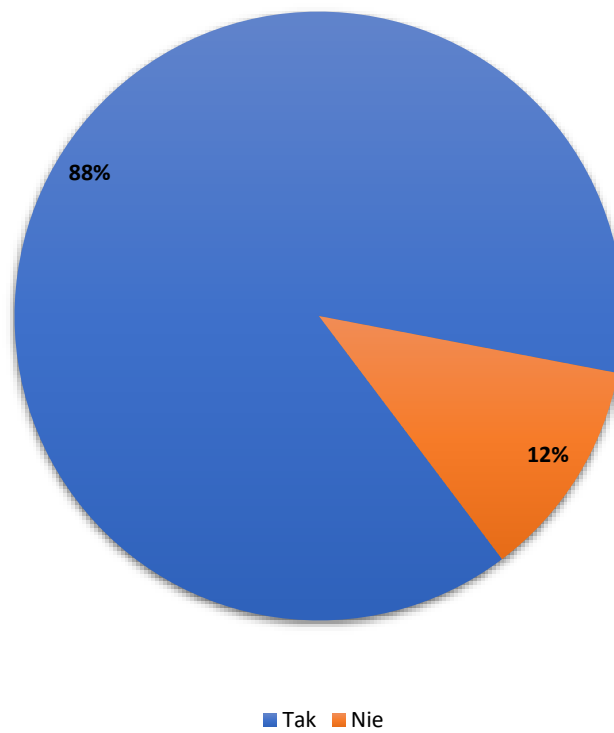

Czy interesujesz się tematyką zdrowej żywności?

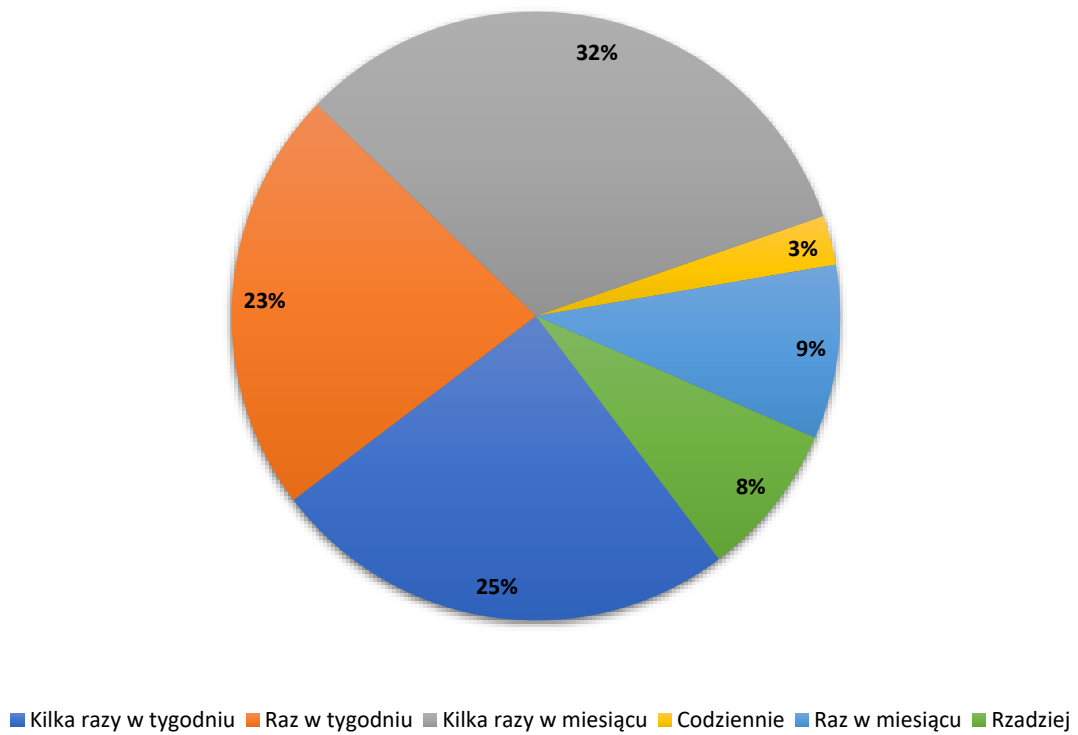

Czy zdarza Ci się kupować zdrową żywność?

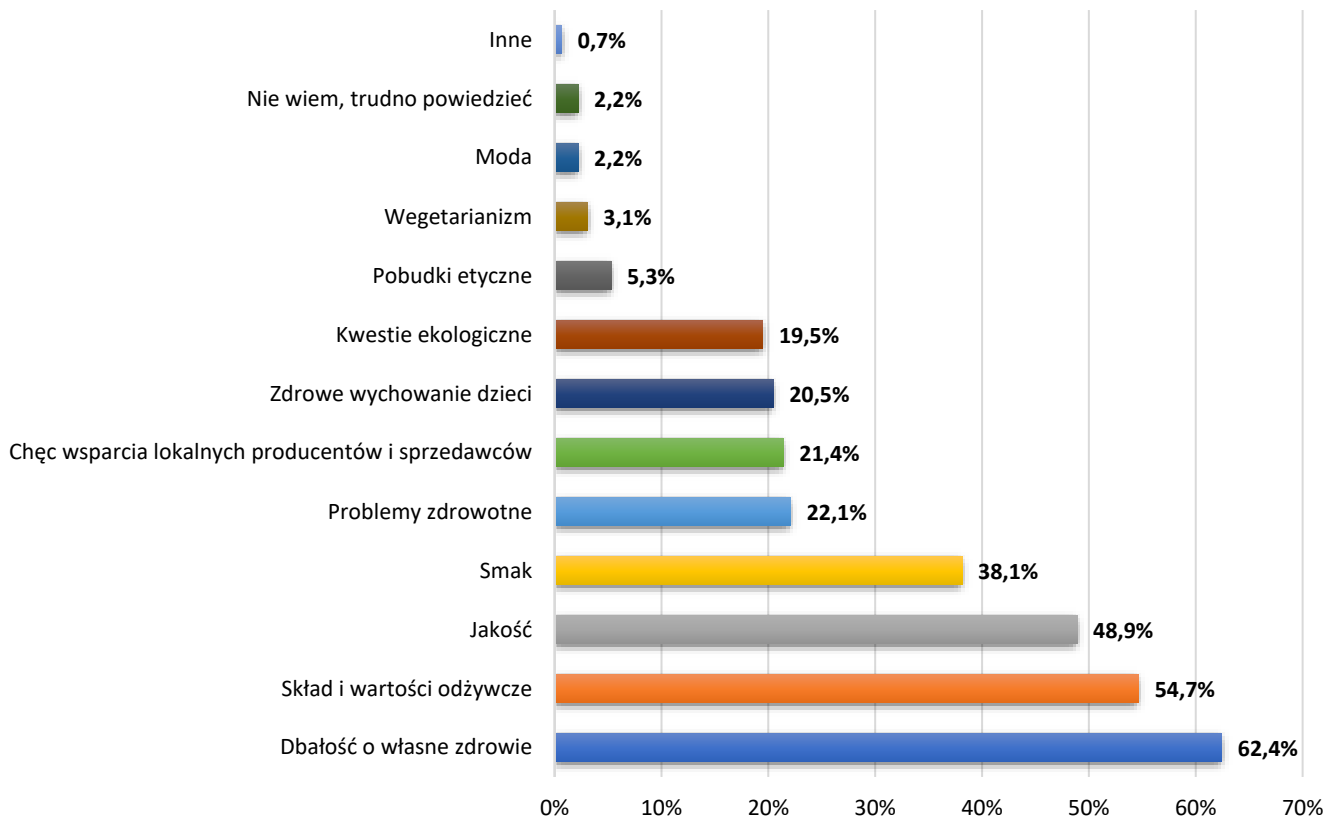

Jak często kupujesz produkty tzw. zdrowej żywności?

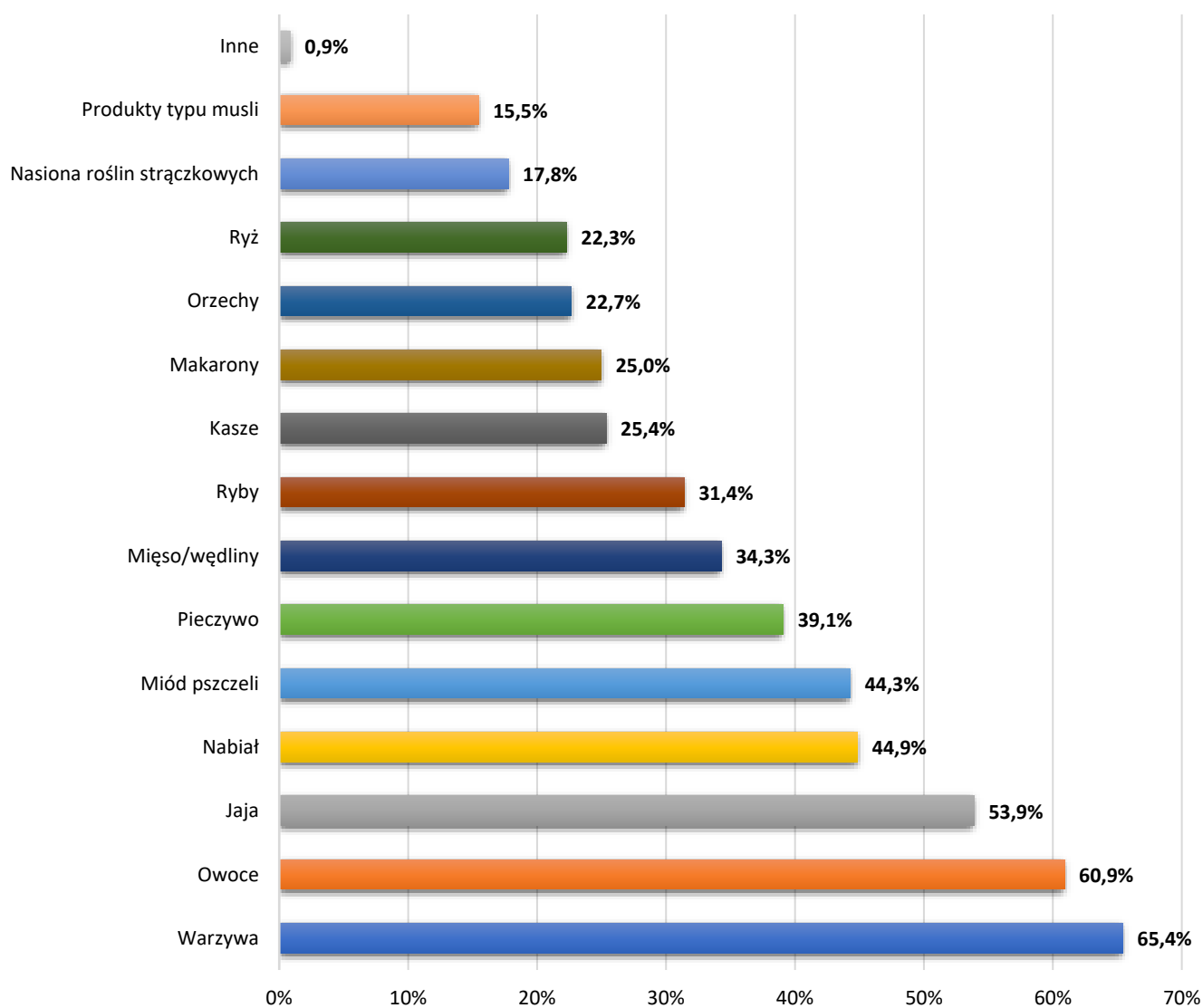

Jakie są główne czynniki motywujące Cię do wyboru zdrowej żywności?

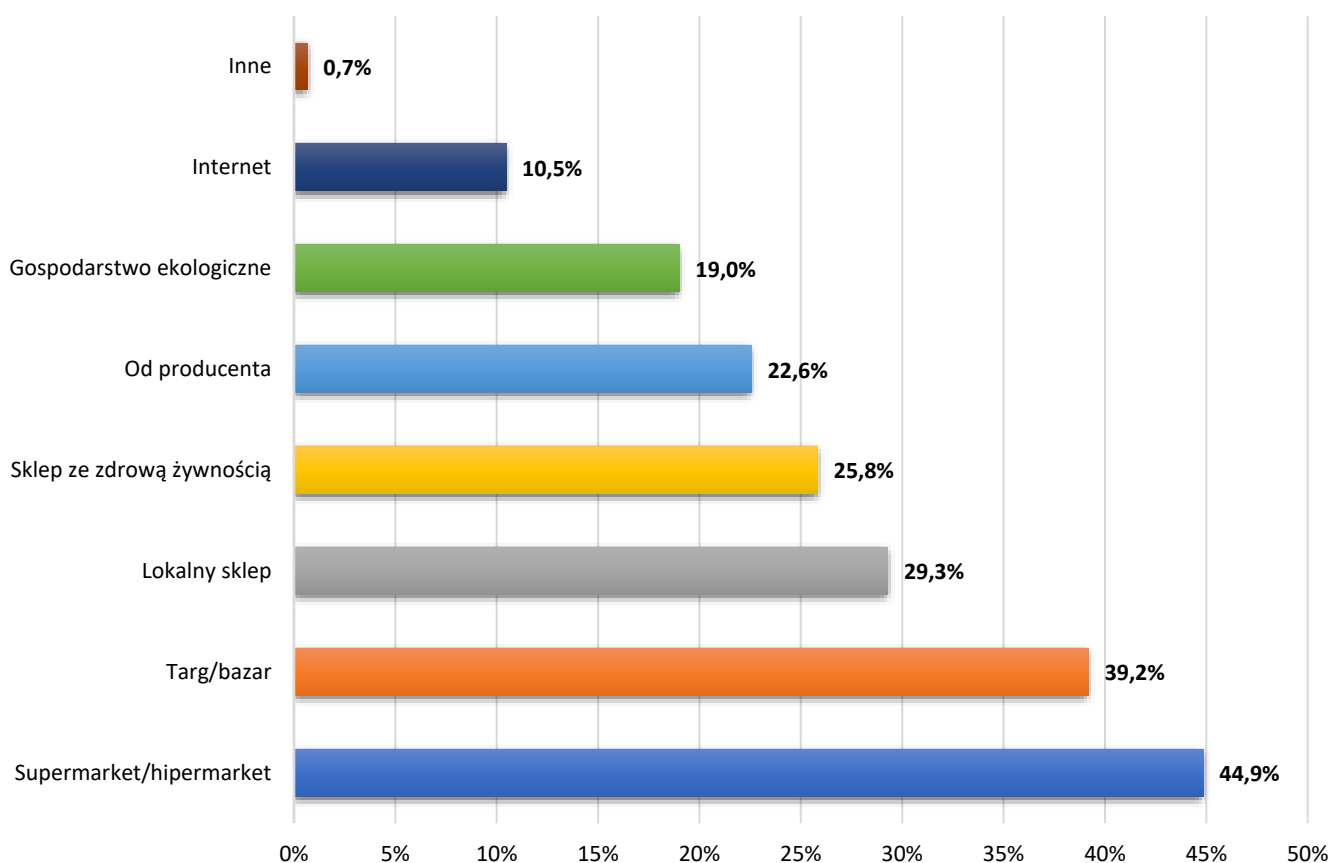

Jakie produkty tzw. zdrowej żywności kupujesz najczęściej?

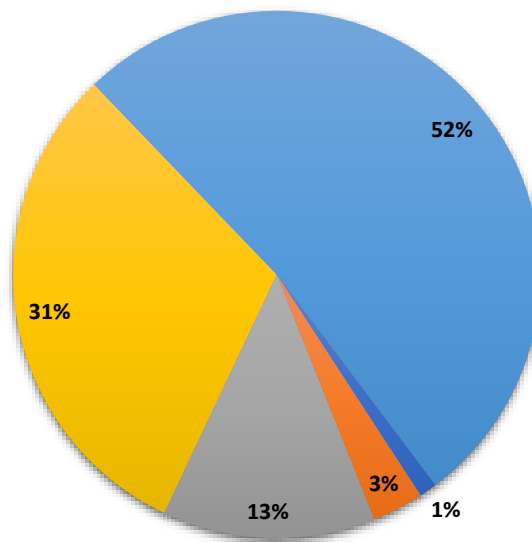

Gdzie najczęściej kupujesz produkty tzw. zdrowej żywności?

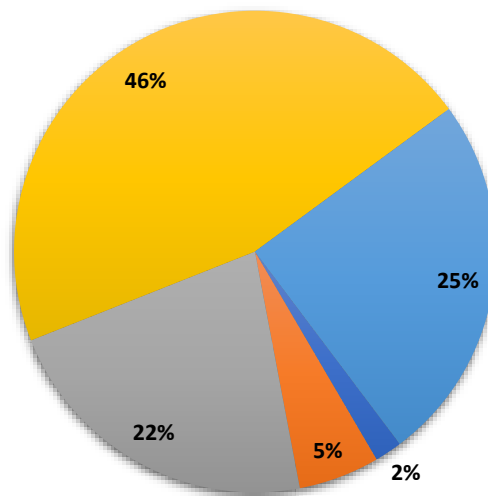
Jestem zainteresowana / zainteresowany wpływem zdrowej żywności na poprawę funkcji życiowych.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Raczej się zgadzam

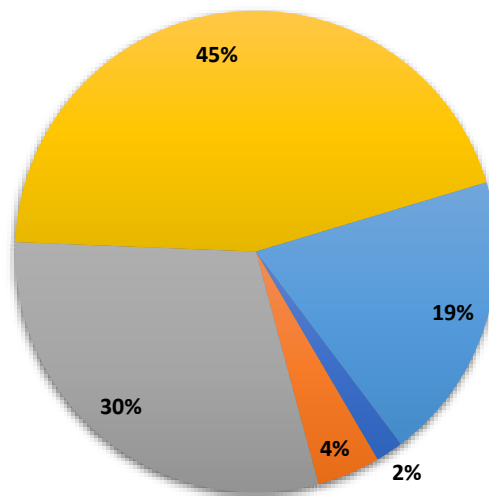
Konsumując zdrową żywność osiągam większy komfort psychiczny wiedząc, że dbam o środowisko i jestem odpowiedzialny.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

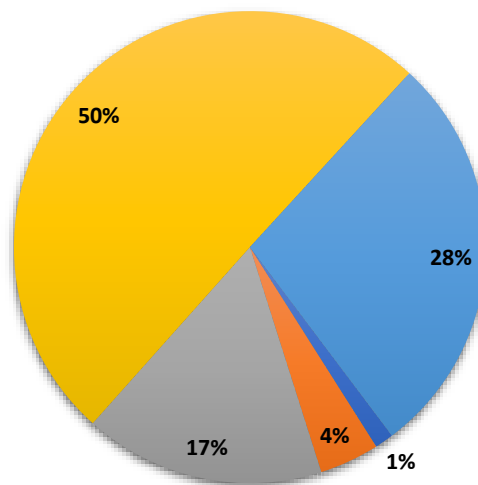
Konsumpcja produktów zdrowych jest zgodna z moimi wartościami i światopoglądem oraz jest przejawem demonstracji mojego stylu życia.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

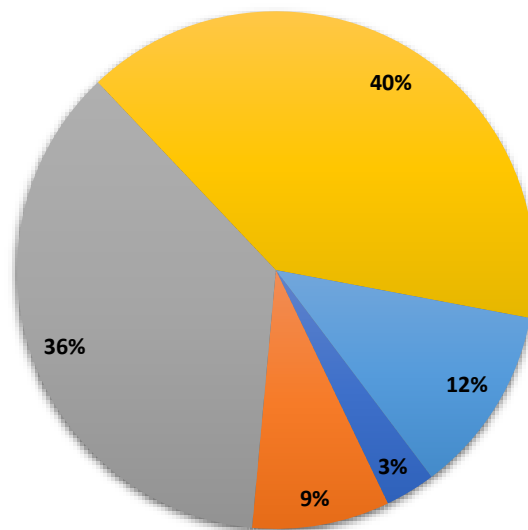

Jaki rodzaj opakowania skłoniłby Cię do zakupu zdrowej żywności? – opakowanie, na którym objaśniono, jaki wpływ na nasze zdrowie mają poszczególne składniki

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie ■ Ani tak, ani nie ■ Raczej tak ■ Zdecydowanie tak

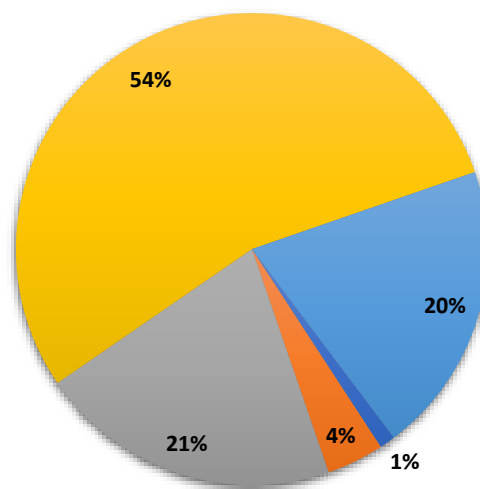
Jaki rodzaj opakowania skłoniłby Cię do zakupu zdrowej żywności? – atrakcyjne, estetyczne opakowanie

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie ■ Ani tak, ani nie ■ Raczej tak ■ Zdecydowanie tak

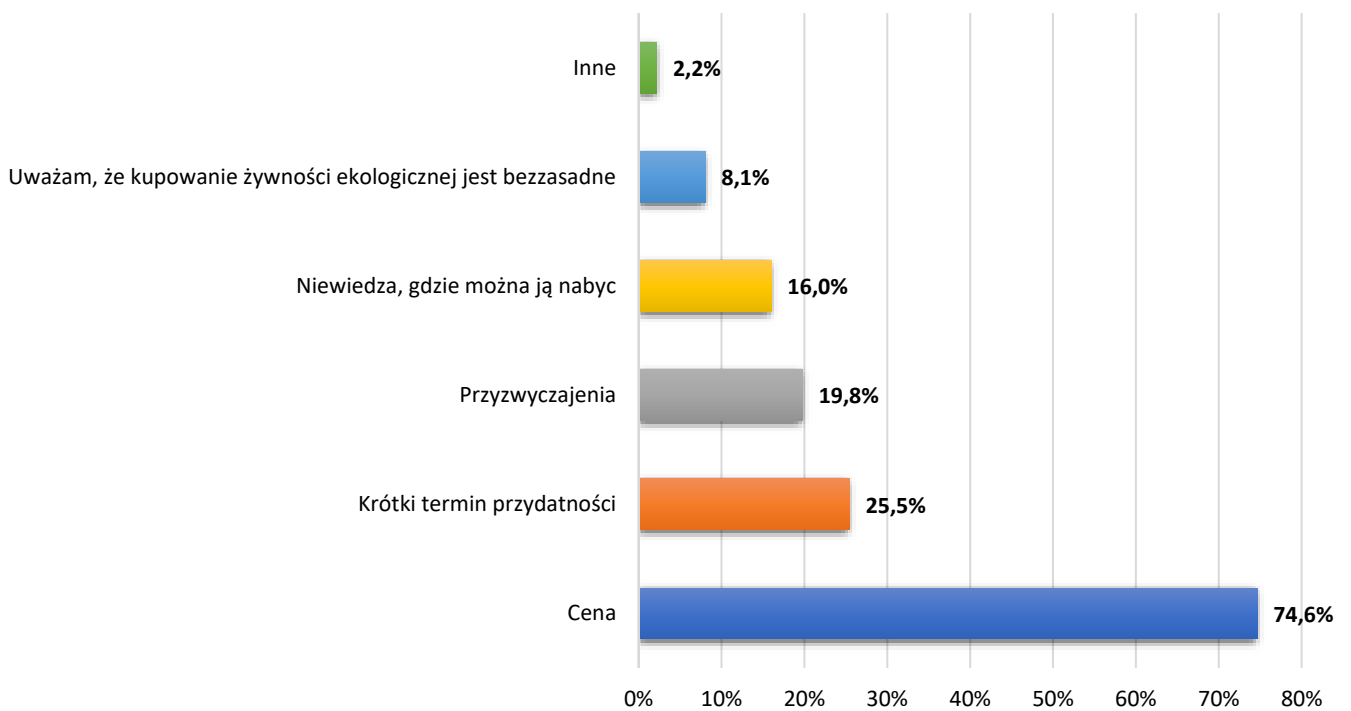
Jaki rodzaj opakowania skłoniłby Cię do zakupu zdrowej żywności? – opakowanie z ogólnym zaznaczeniem, że produkt zawiera prozdrowotne składniki

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie ■ Ani tak, ani nie ■ Raczej tak ■ Zdecydowanie tak

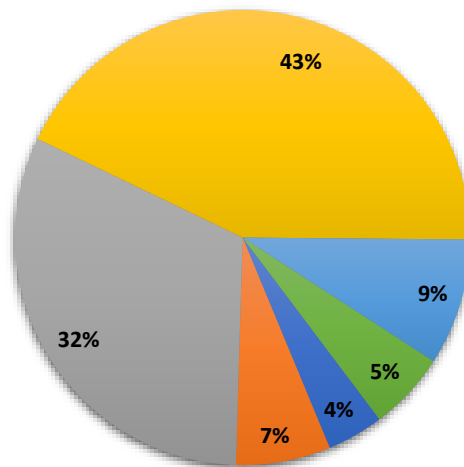

Co jest dla Ciebie główną barierą w nabywaniu żywności ekologicznej?

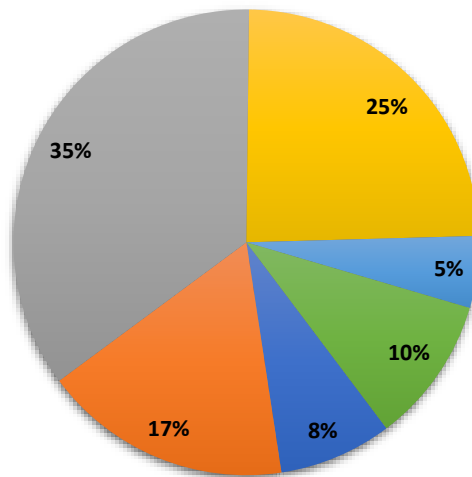
Oznaczenie produktu znakiem takim jak np. „Produkcja ekologiczna”, „Poznaj dobrą żywność”, „Produkt Polski”, „Jakość Tradycja”, System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP)” jest gwarantem jego jakości i bezpieczeństwa.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

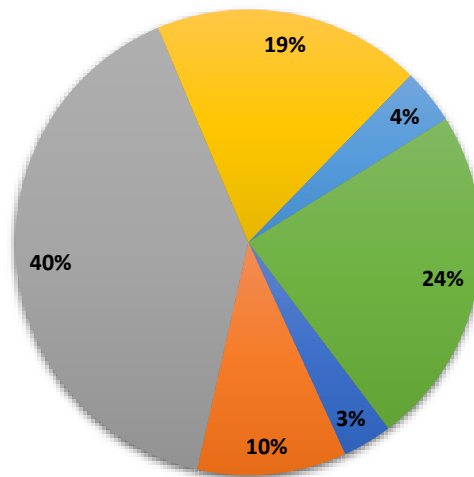
Wybierając produkty spożywcze korzystam z systemów znakowania żywności takich jak GDA czy Nutri_Score.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

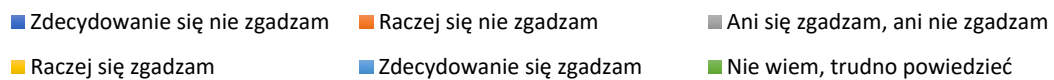
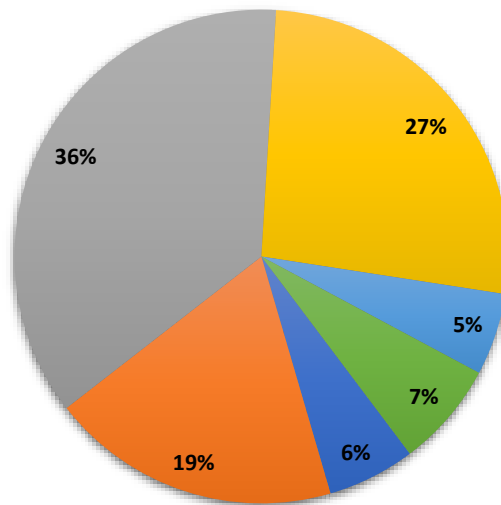
Żywność oznaczona określeniem “Fairtrade” jest zdrowsza niż żywność bez takiego oznaczenia.

Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	Nie wiem, trudno powiedzieć

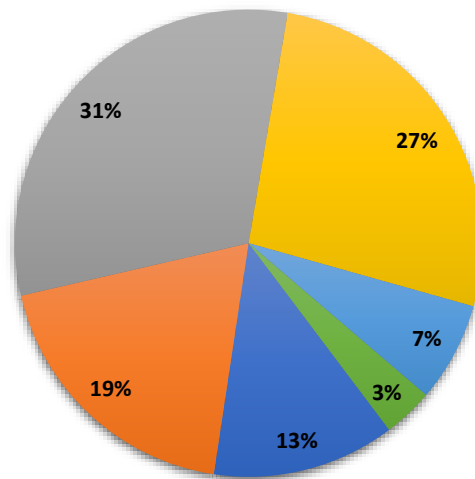

Produkty zarejestrowane jako “Chronione Nazwy Pochodzenia” (np. ser koryciński, oscypek, jabłka grójeckie czy rogal świętomarciński) są zdrowsze niż żywność standardowa.

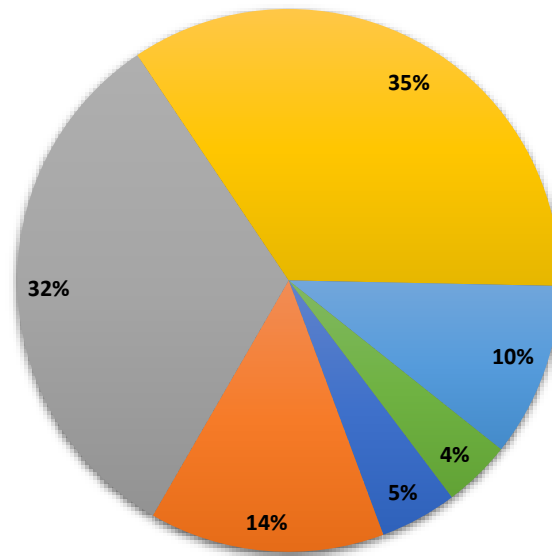

W ramach produktów należących do tej samej kategorii
lepsze jakościowo są produkty droższe.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

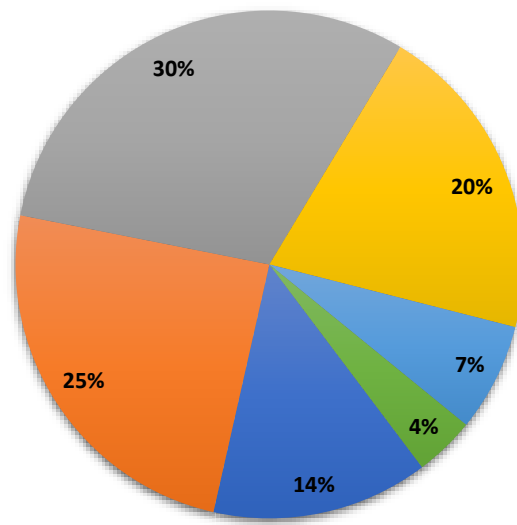
Gdyby produkty ekologiczne były łatwo dostępne, to pomimo wyższej ceny wybrałbym/wybrałabym je.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

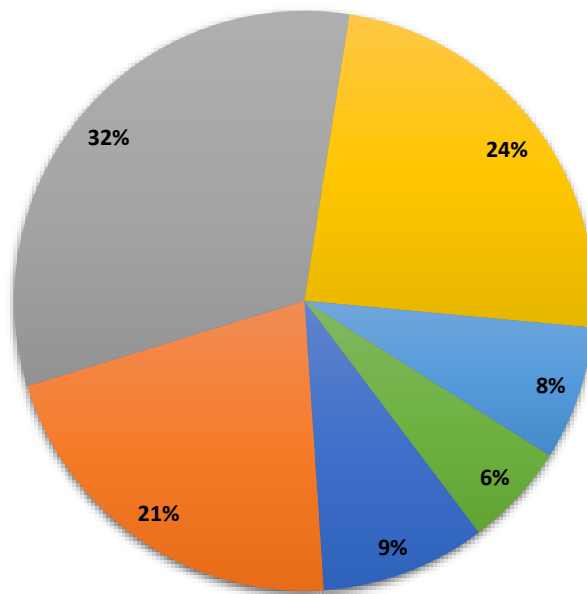

Nawet jeżeli sklep ze zdrową żywnością nie znajduje się w pobliżu miejsca mojego zamieszkania, to wybiorę się tam po codzienne zakupy.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam	■ Raczej się nie zgadzam	■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam	■ Zdecydowanie się zgadzam	■ Nie wiem, trudno powiedzieć

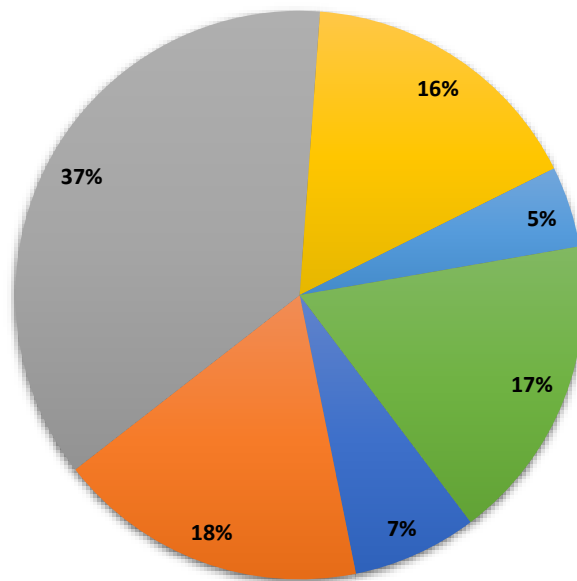
Produkty wegetariańskie są zdrowsze od produktów pochodzenia zwierzęcego i mają porównywalną wartość odżywczą.

Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	Nie wiem, trudno powiedzieć

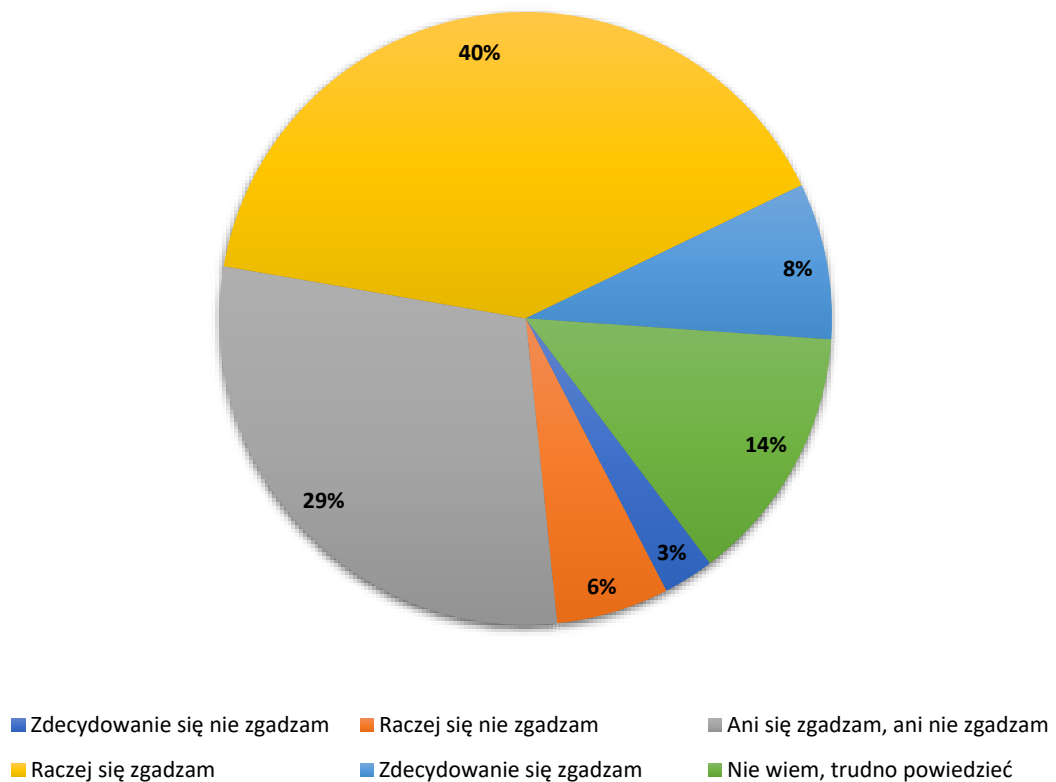
Żywność oznaczona określeniem “superfood” ma szczególne właściwości prozdrowotne.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

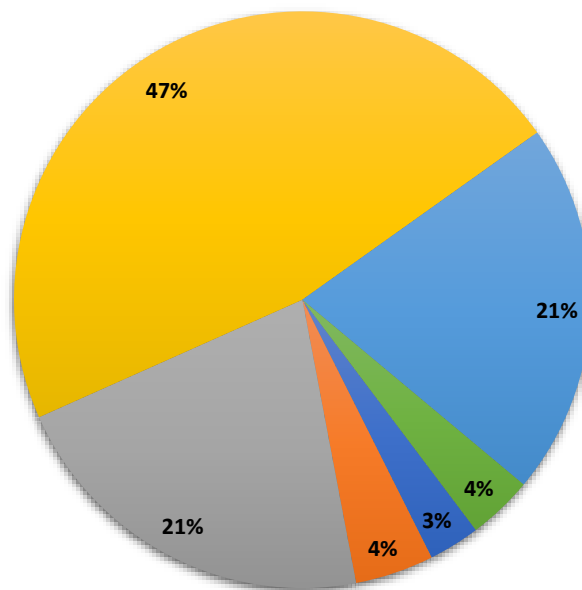

Wdrożony w przedsiębiorstwie przetwórczym system jakości (np. HACCP) zapewnia bezpieczeństwo żywności.

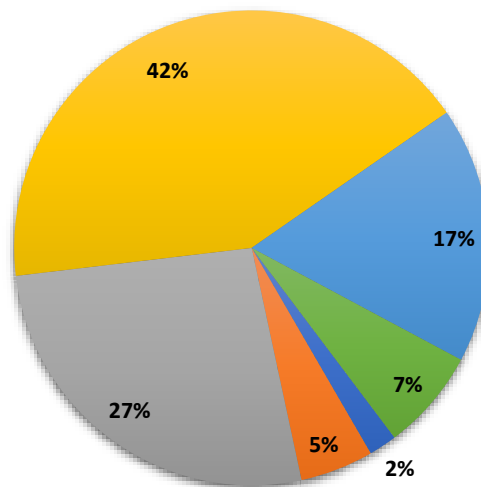
Żywność wyprodukowana lokalnie jest zdrowsza od żywności masowej.

- Zdecydowanie się nie zgadzam
- Raczej się nie zgadzam
- Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
- Raczej się zgadzam
- Zdecydowanie się zgadzam
- Nie wiem, trudno powiedzieć

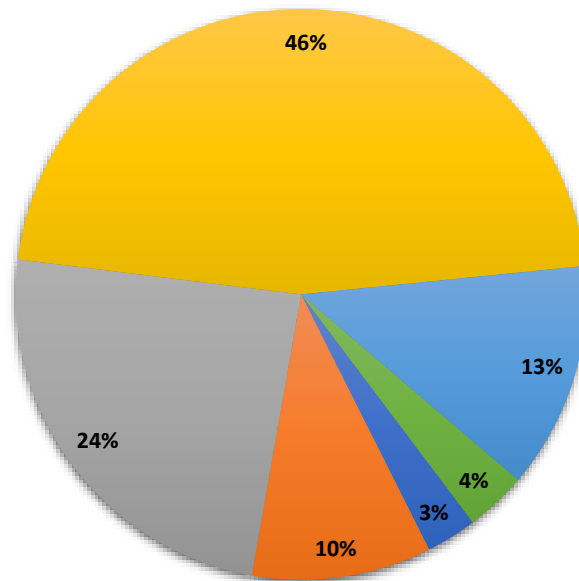
Przetwarzanie żywności wpływa na zawartość w niej składników prozdrowotnych i antyżywnieniowych – czyli takich, które częściowo bądź całkowicie ograniczają wykorzystanie wartości odżywczych produktów przez organizm człowieka

- Zdecydowanie się nie zgadzam
- Raczej się nie zgadzam
- Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
- Raczej się zgadzam
- Zdecydowanie się zgadzam
- Nie wiem, trudno powiedzieć

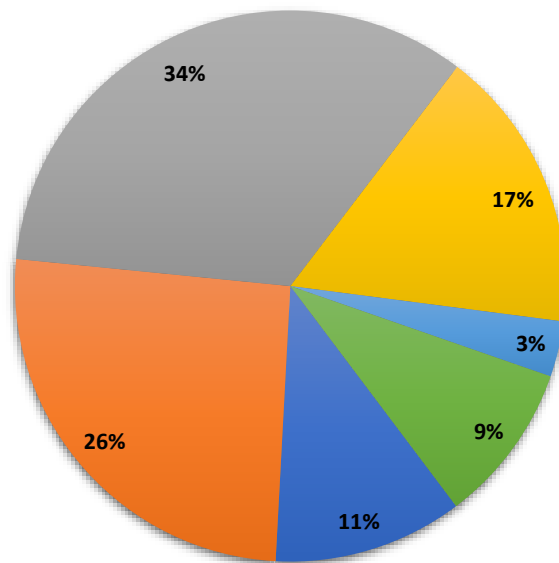
Żywność o niskiej zawartości tłuszczu jest żywnością zdrowszą niż żywność standardowa.

Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	Nie wiem, trudno powiedzieć

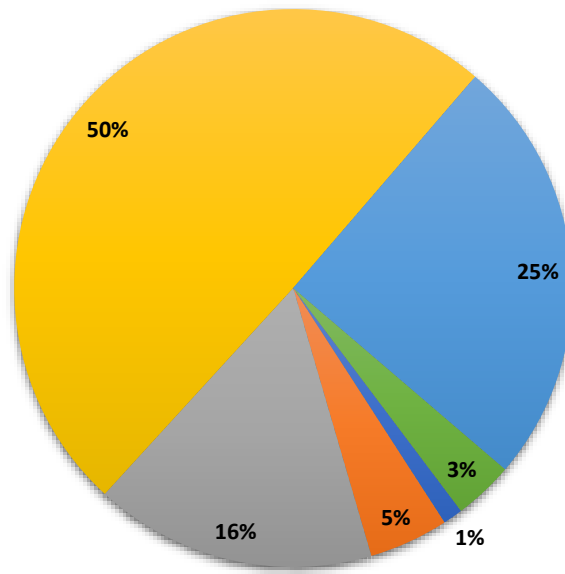
Żywność o niskiej zawartości białka jest żywnością zdrowszą niż żywność standardowa.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam	■ Raczej się nie zgadzam	■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam	■ Zdecydowanie się zgadzam	■ Nie wiem, trudno powiedzieć

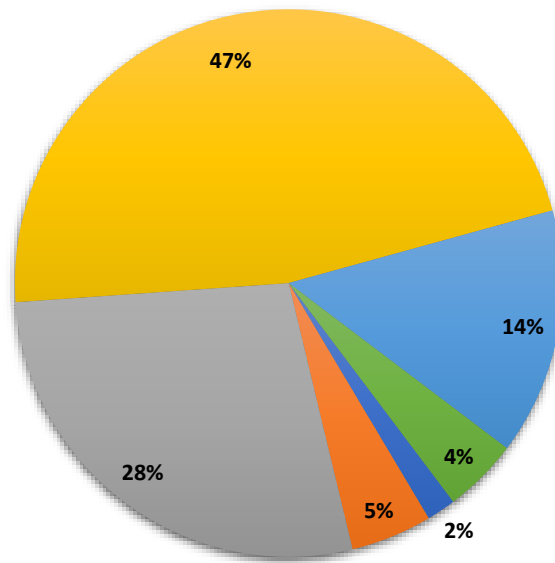
Żywność o niskiej zawartości cukru jest żywnością zdrowszą niż żywność standardowa.

- Zdecydowanie się nie zgadzam
- Raczej się nie zgadzam
- Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
- Raczej się zgadzam
- Zdecydowanie się zgadzam
- Nie wiem, trudno powiedzieć

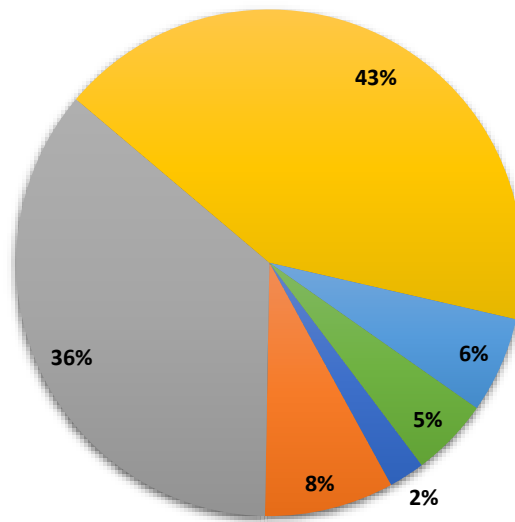

Żywność o wysokiej zawartości błonnika pokarmowego jest żywnością zdrowszą niż żywność standardowa.

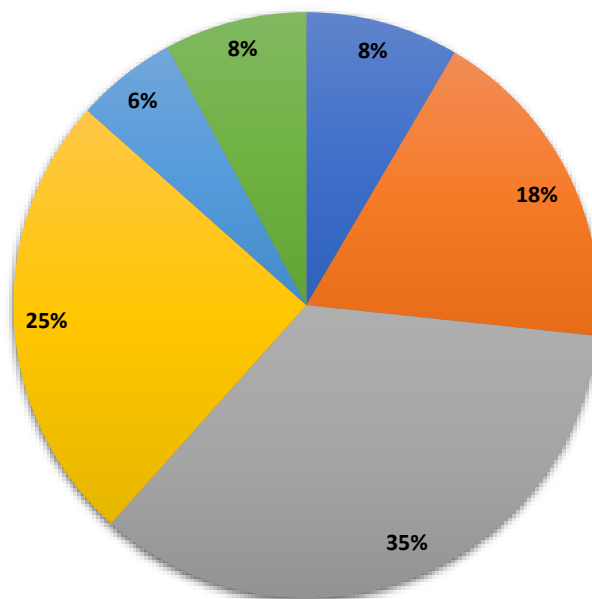
■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

Żywność oznaczona jako źródło określonego składnika (np. witaminy, składnika mineralnego) jest żywnością zdrowszą niż żywność standardowa.

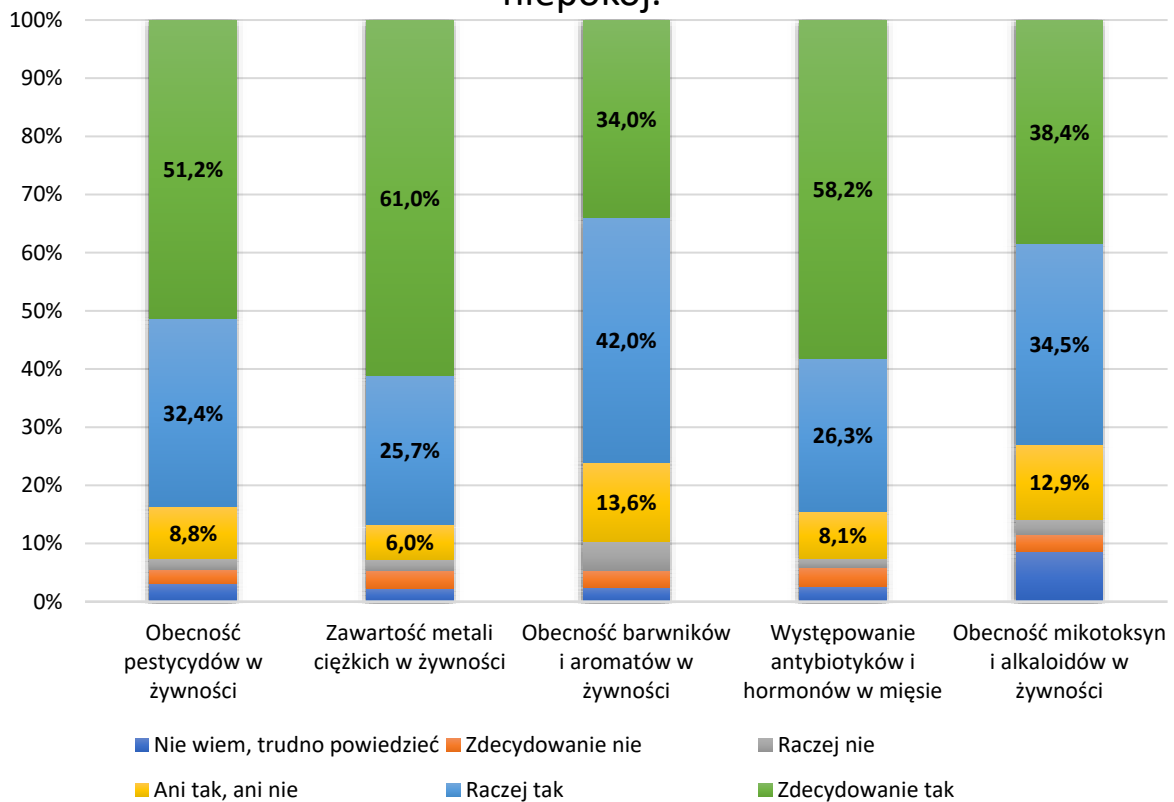
■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

Żywność oznaczona określeniem “produkt bezglutenowy” jest zdrowsza niż żywność standardowa.

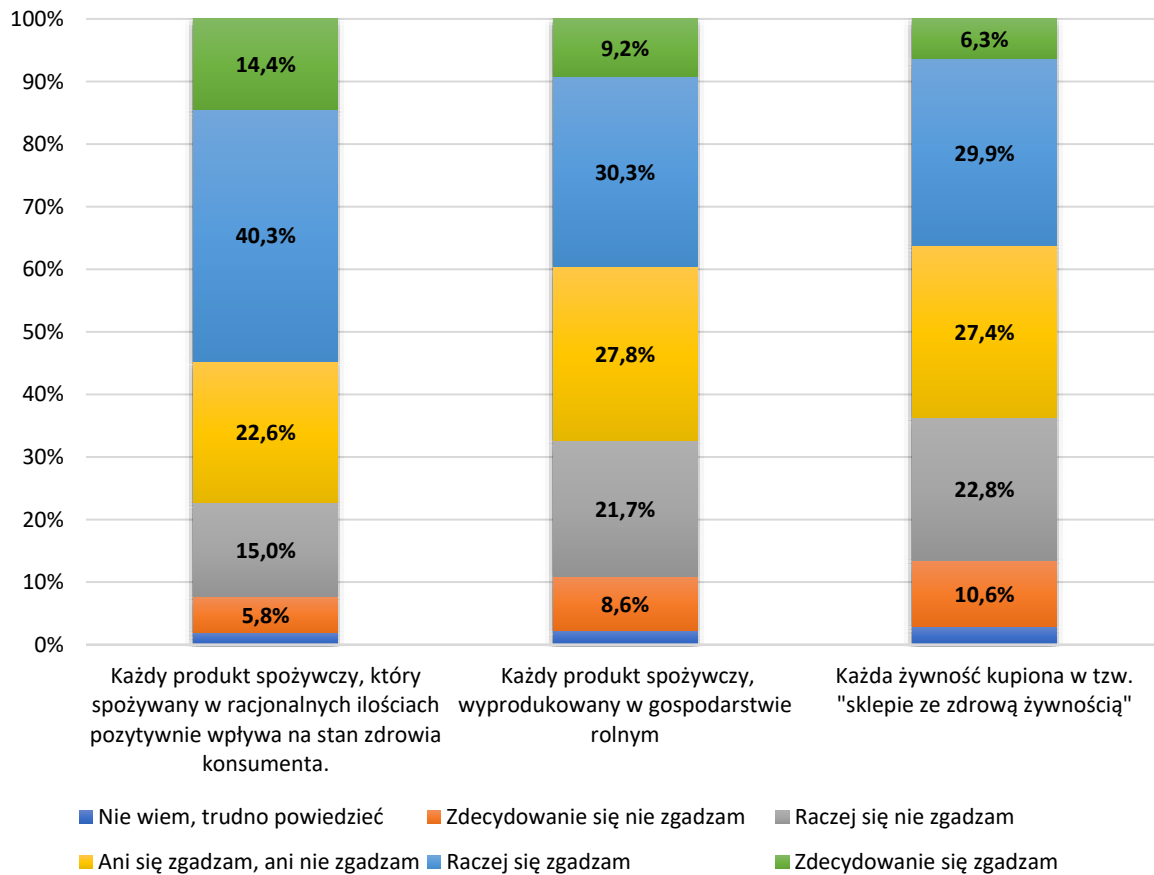
■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

Na ile każda z poniższych kwestii wzbudza Twój niepokój.

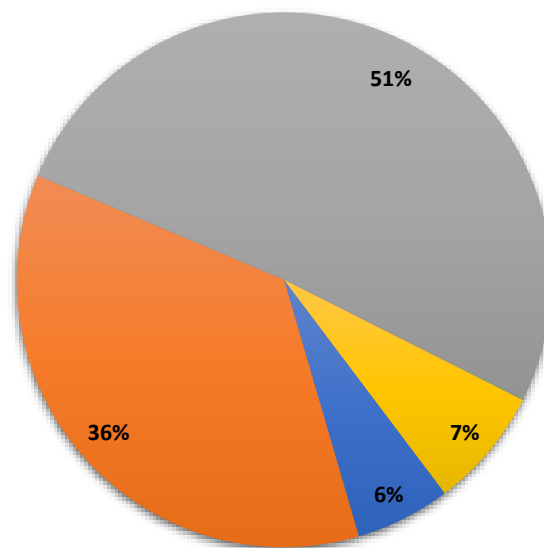
[OBJ]

Zdrowa żywność to:

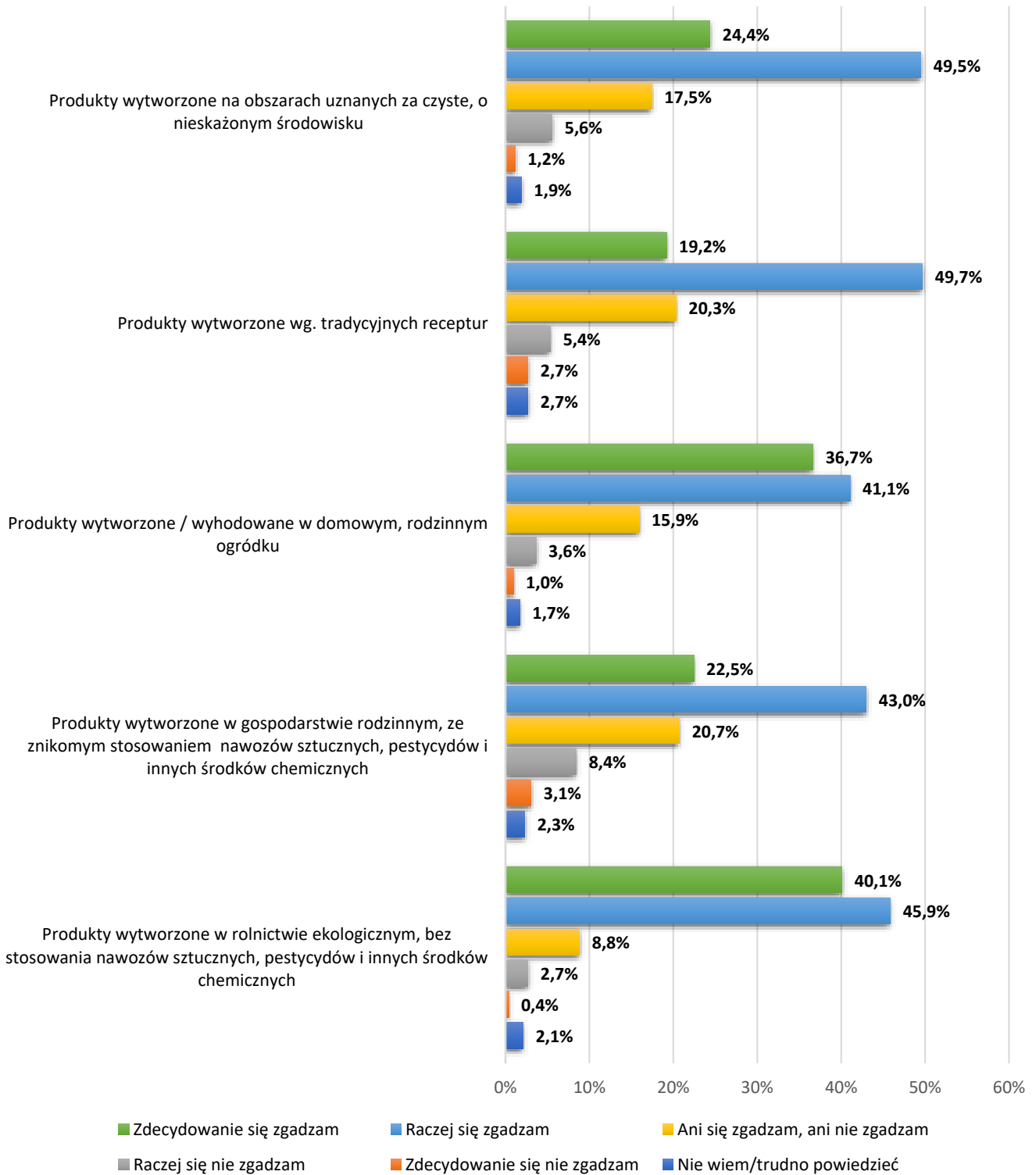

Czy w Twoim odczuciu pojęcie „zdrowa żywność” i „bezpieczna żywność” oznaczają to samo?

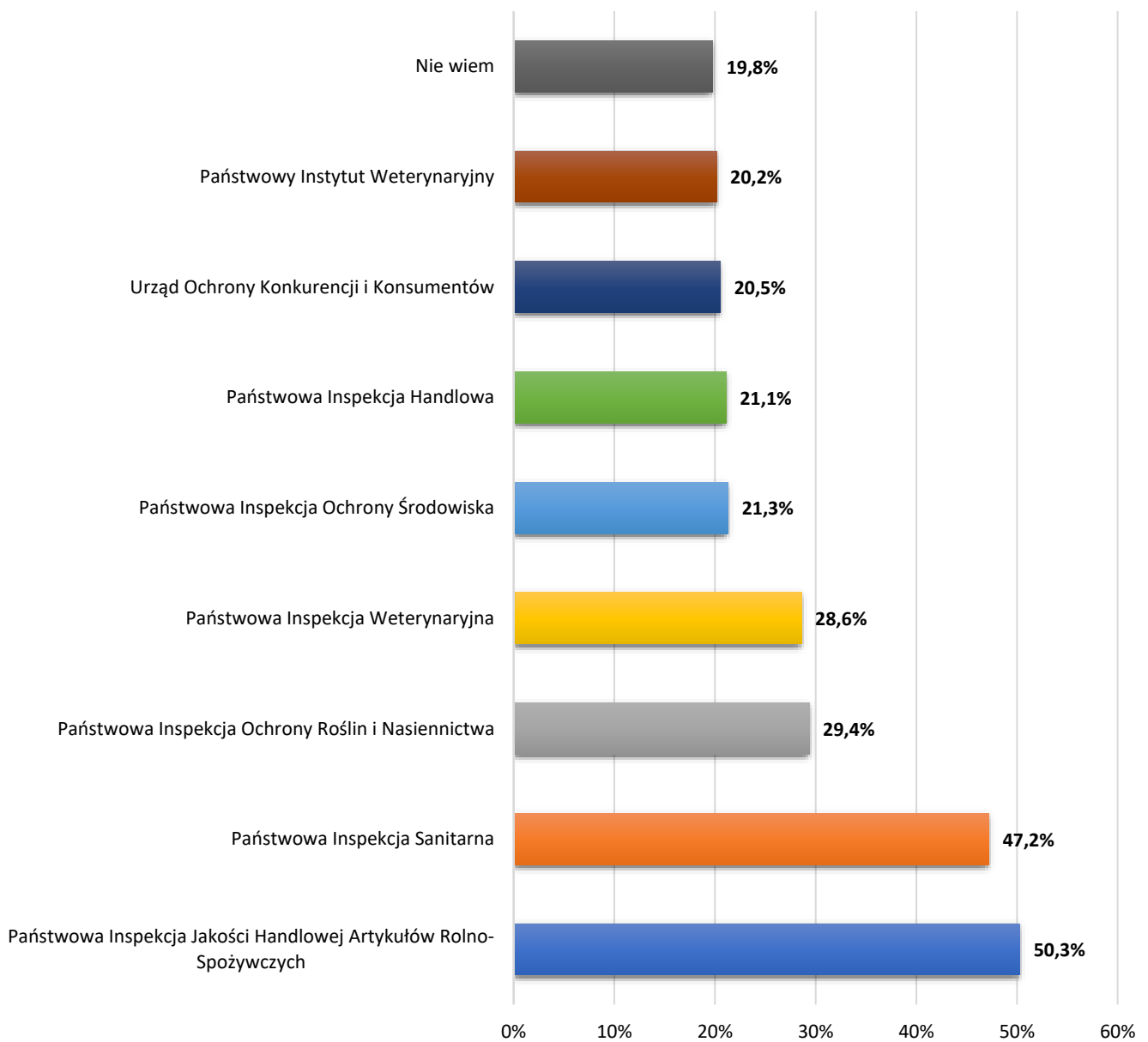
■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie ■ Raczej tak ■ Zdecydowanie tak

Żywność ekologiczna to:

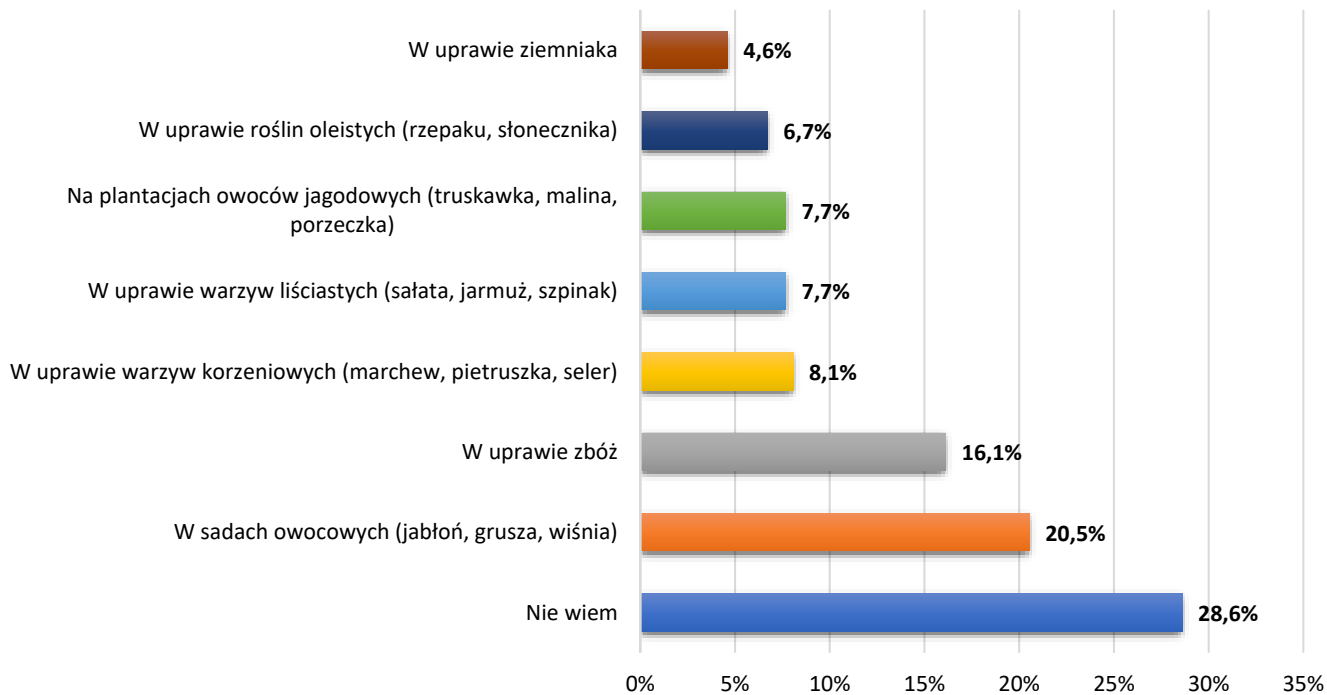

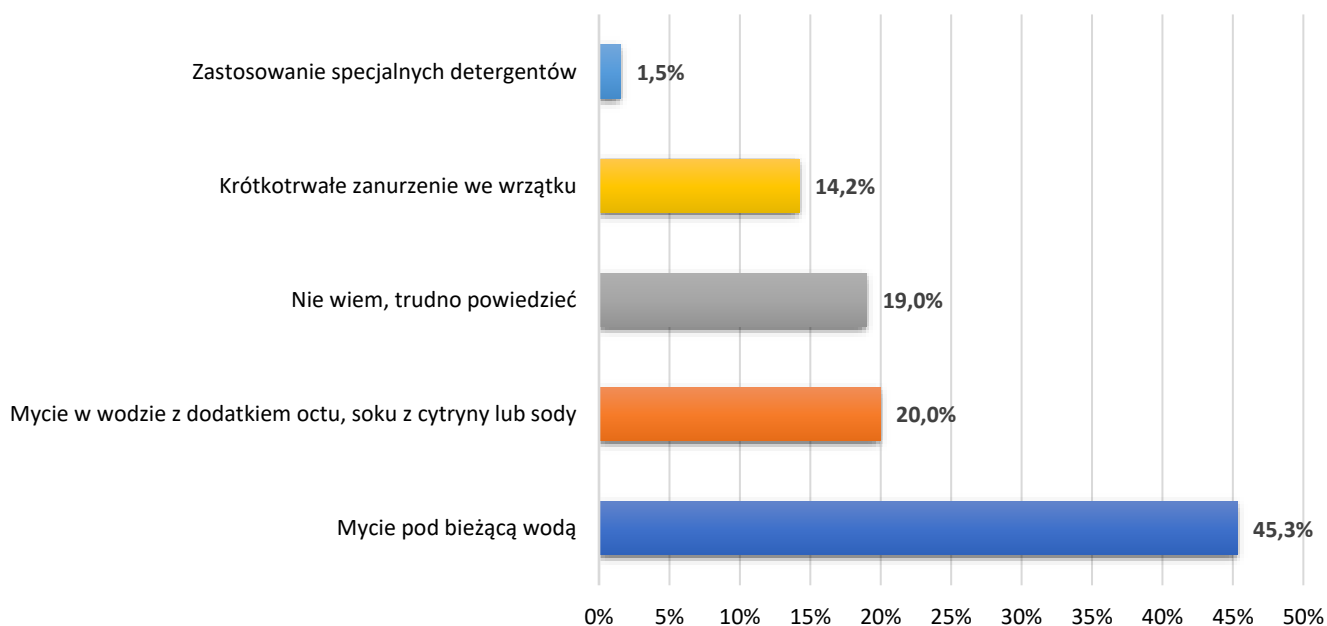
Które z poniższych instytucji, według Twojej wiedzy, odpowiadają za jakość i bezpieczeństwo żywności w Polsce?

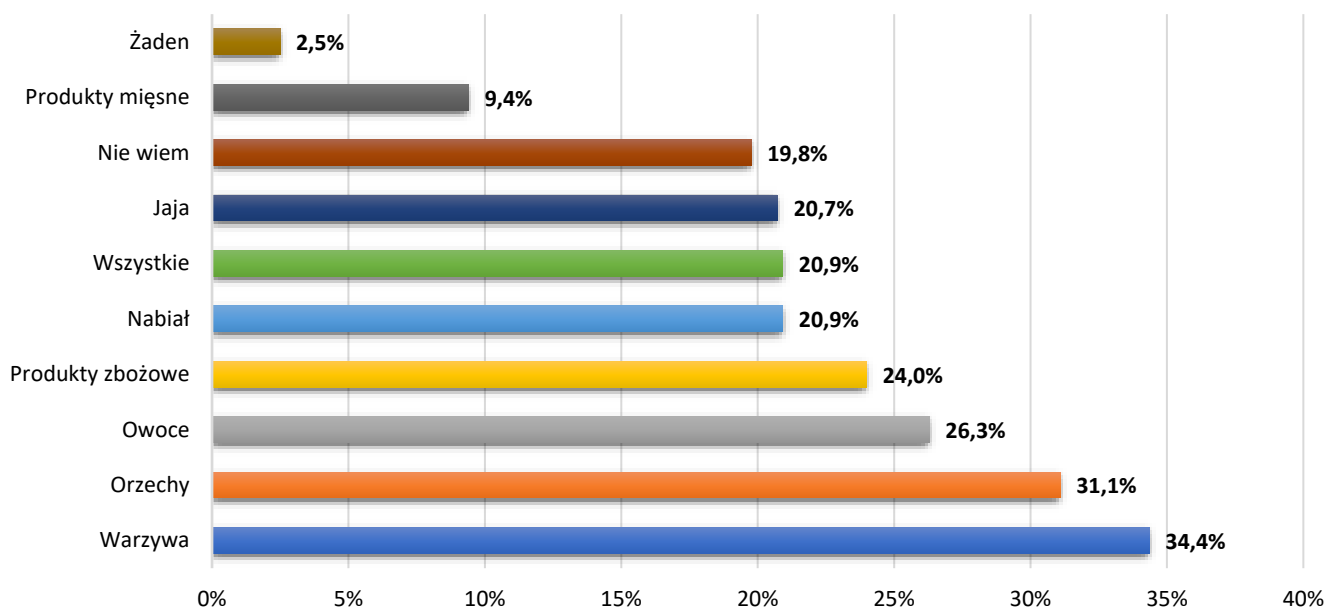
Gdzie Twoim zdaniem stosuje się najczęściej pestycydów:

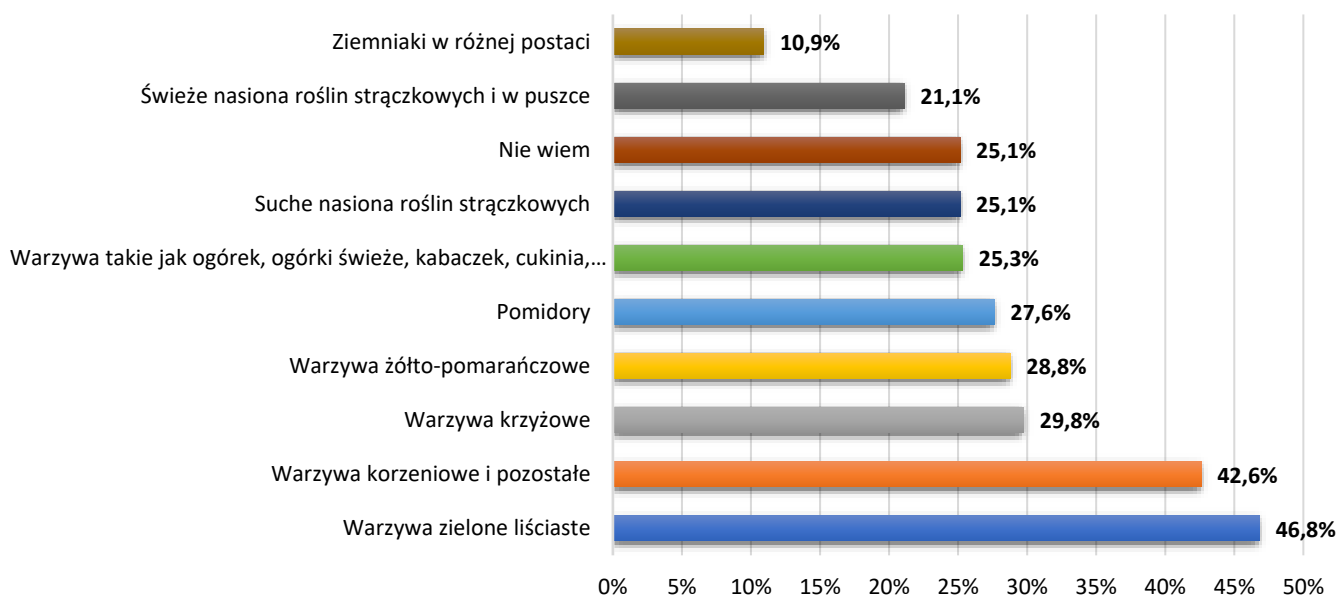
Najskuteczniejszym domowym sposobem na pozbycie się pestycydów z powierzchni owoców i warzyw jest:

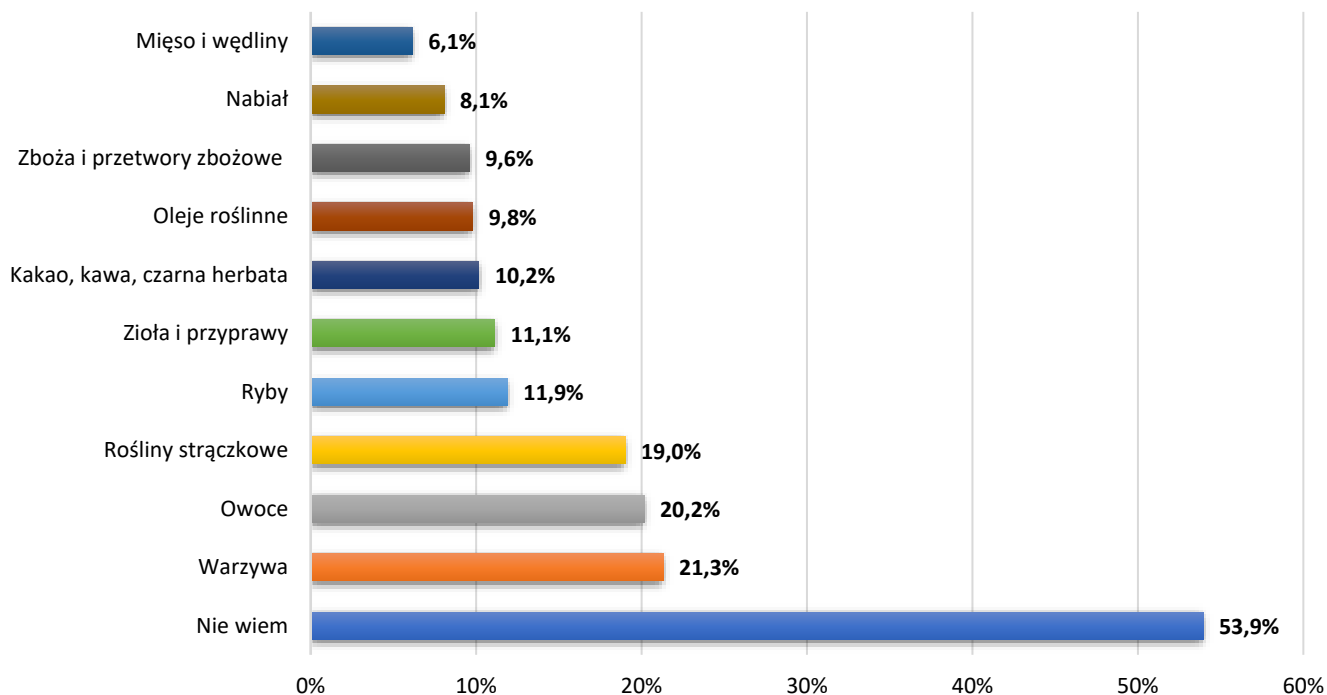
Które grupy produktów tzw. zdrowej żywności charakteryzują się wyższą zawartością korzystnych dla zdrowia składników mineralnych w porównaniu z ich odpowiednikami, szeroko dostępnymi w punktach sprzedaży?

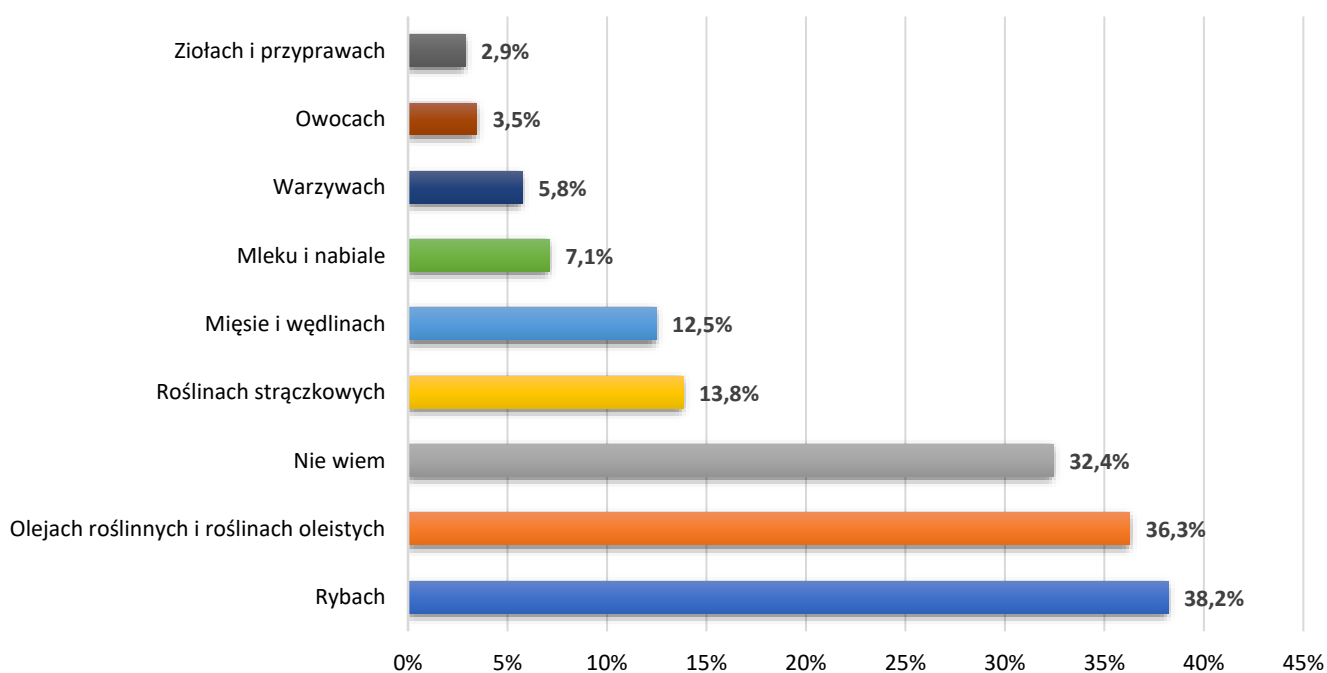
Które warzywa mają najkorzystniejszą zawartość składników mineralnych?

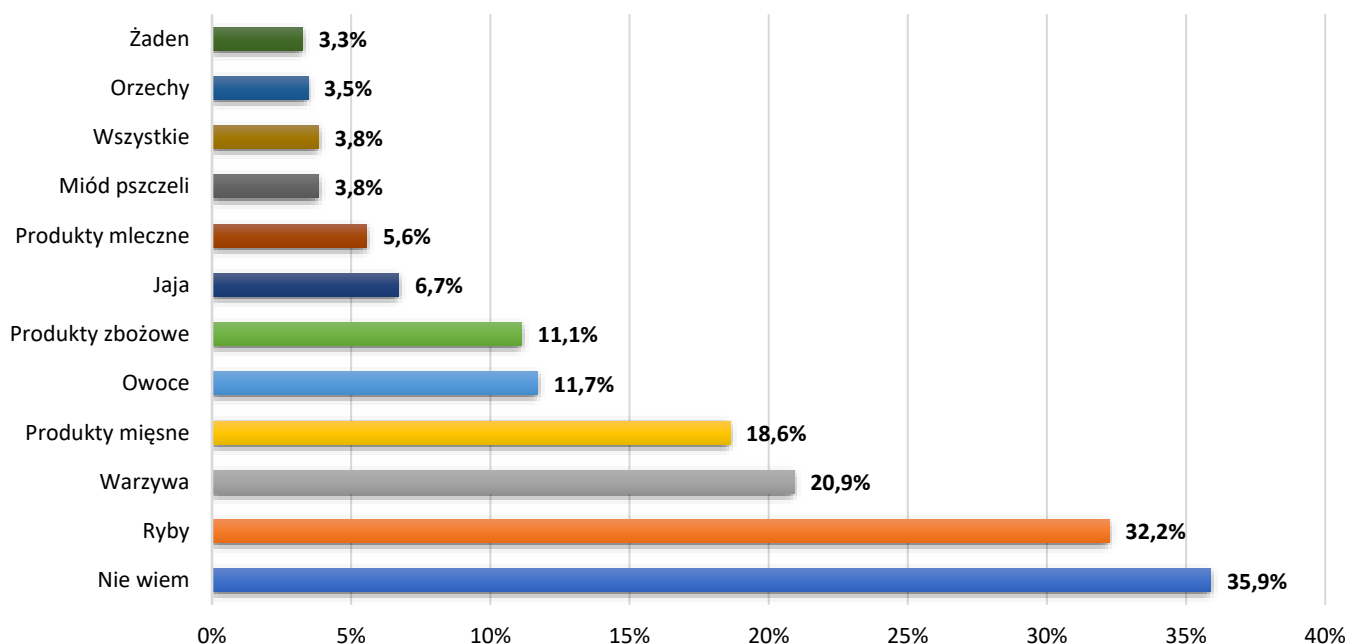
Cennym źródłem związków fenolowych w diecie człowieka są:

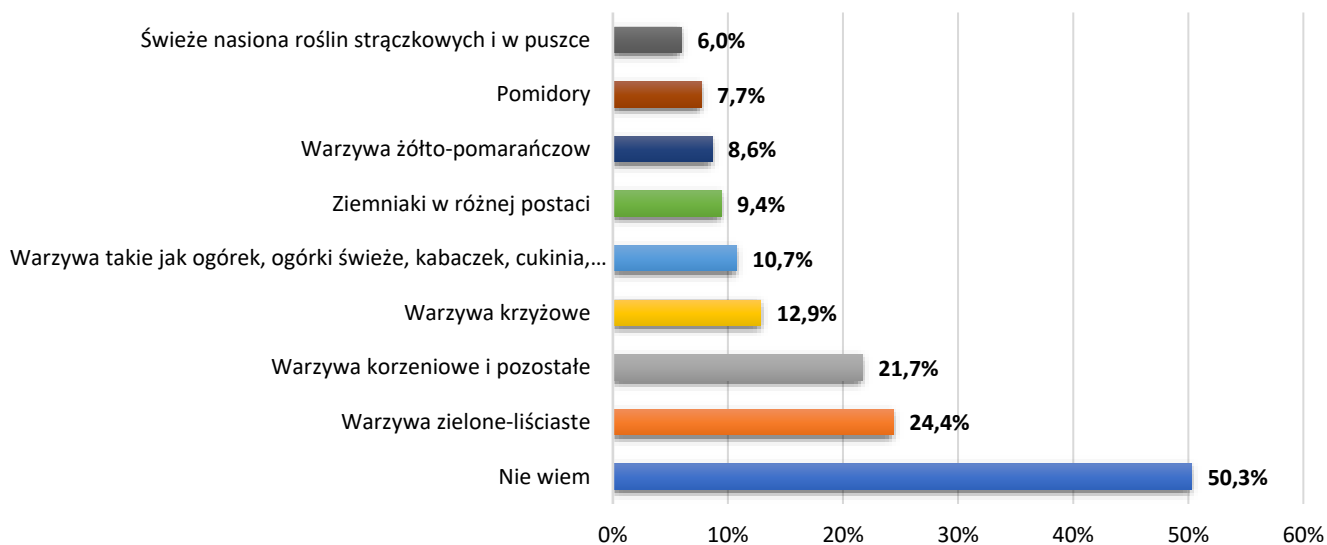
Najwięcej nienasyconych kwasów tłuszczowych znajduje się w:

Które grupy produktów żywności konwencjonalnej charakteryzują się najwyższą zawartością niekorzystnych dla zdrowia składników mineralnych w porównaniu z produktami tzw. zdrowej żywności?

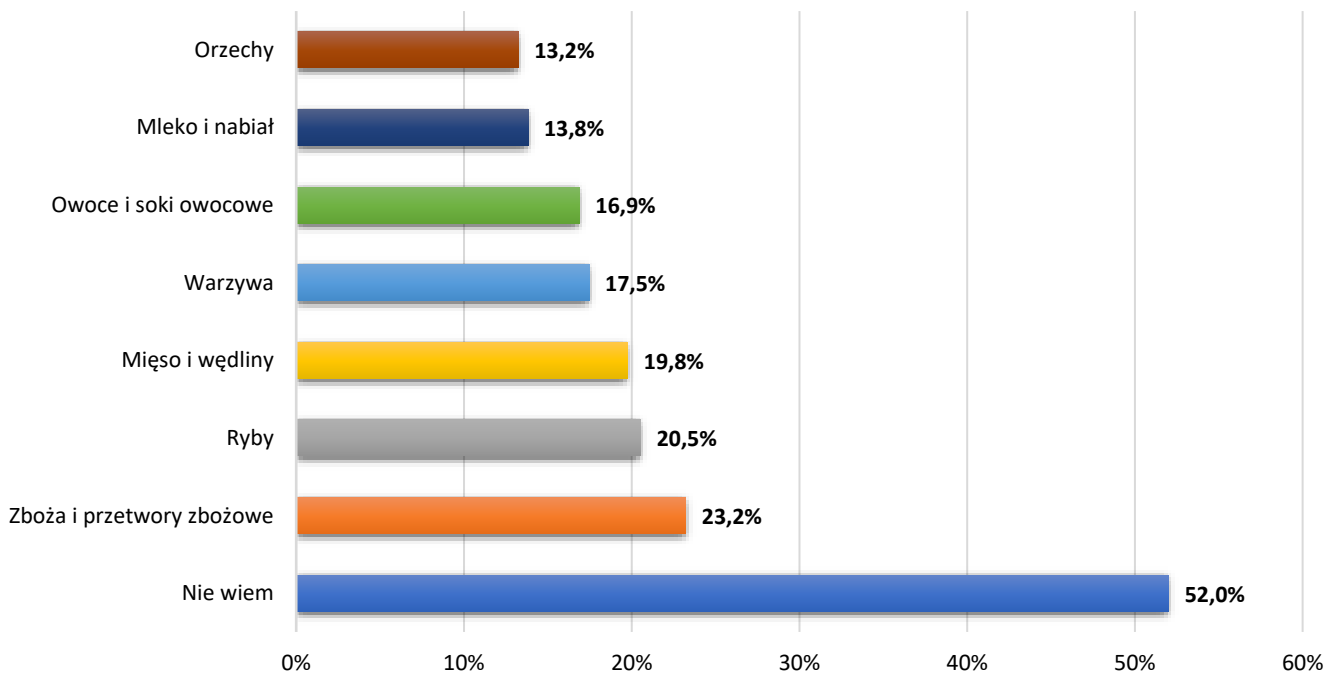

Które warzywa mają największą możliwość akumulacji metali ciężkich?

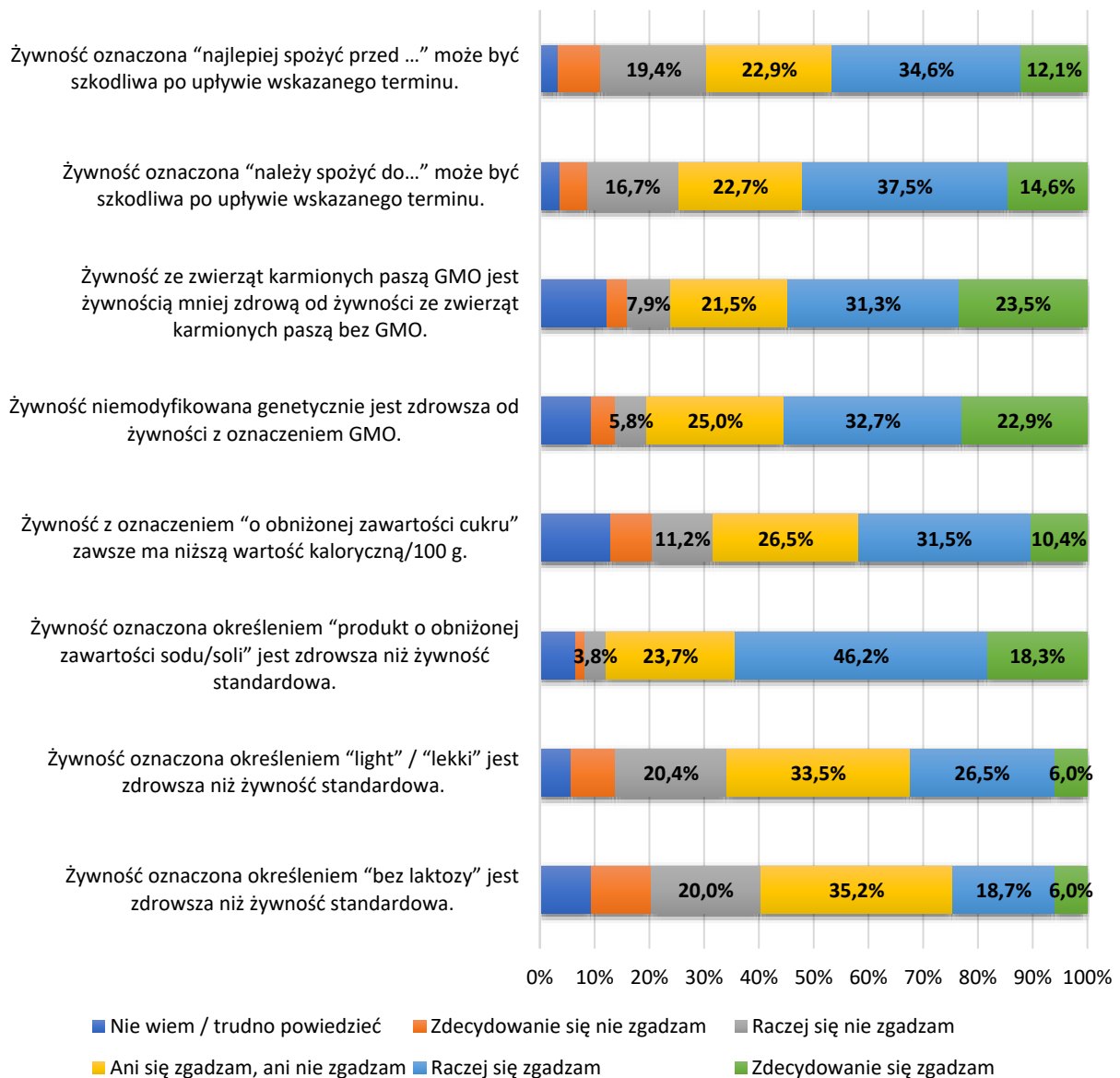

Które produkty które mogą charakteryzować się obecnością mikotoksyn?

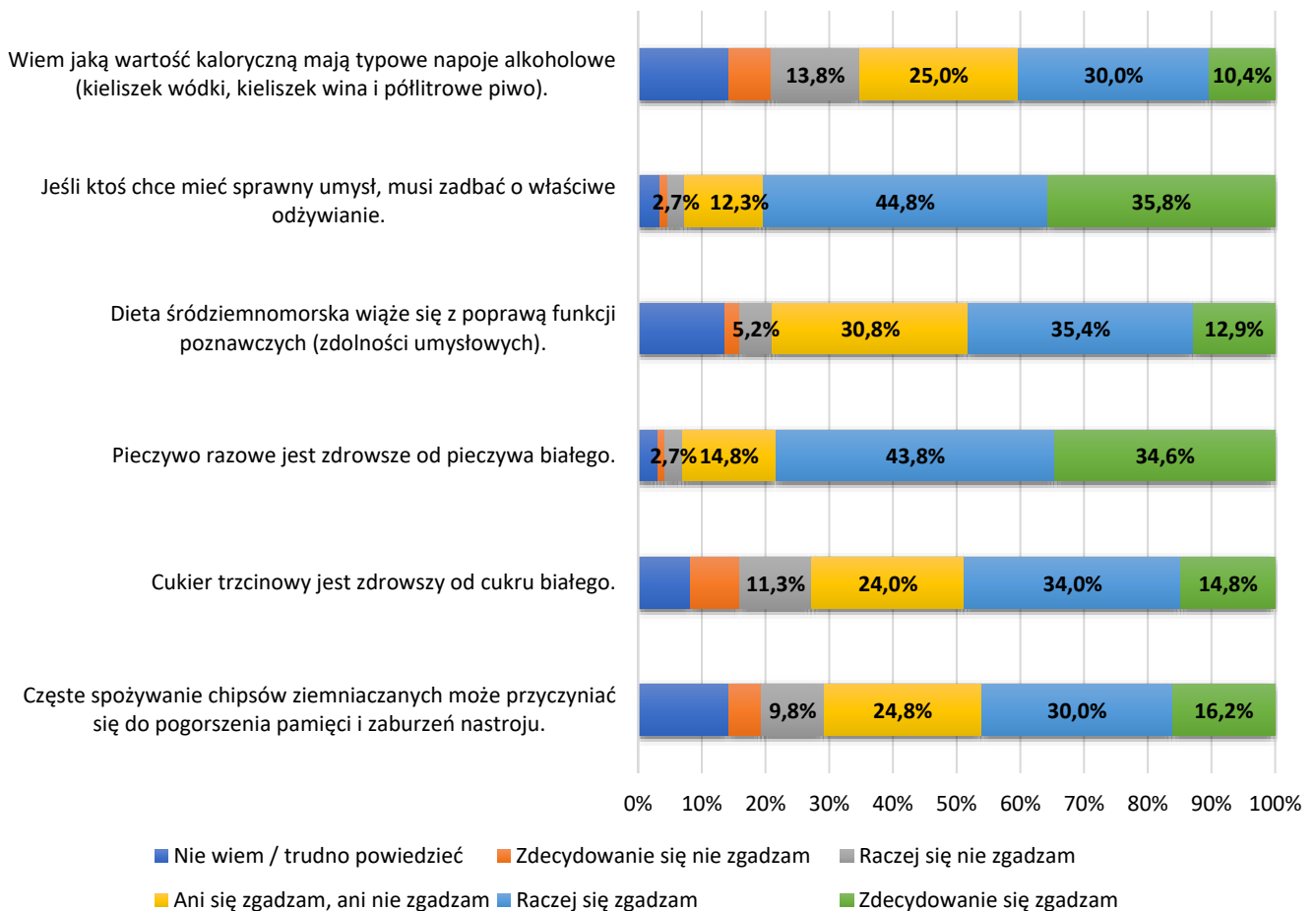

Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?

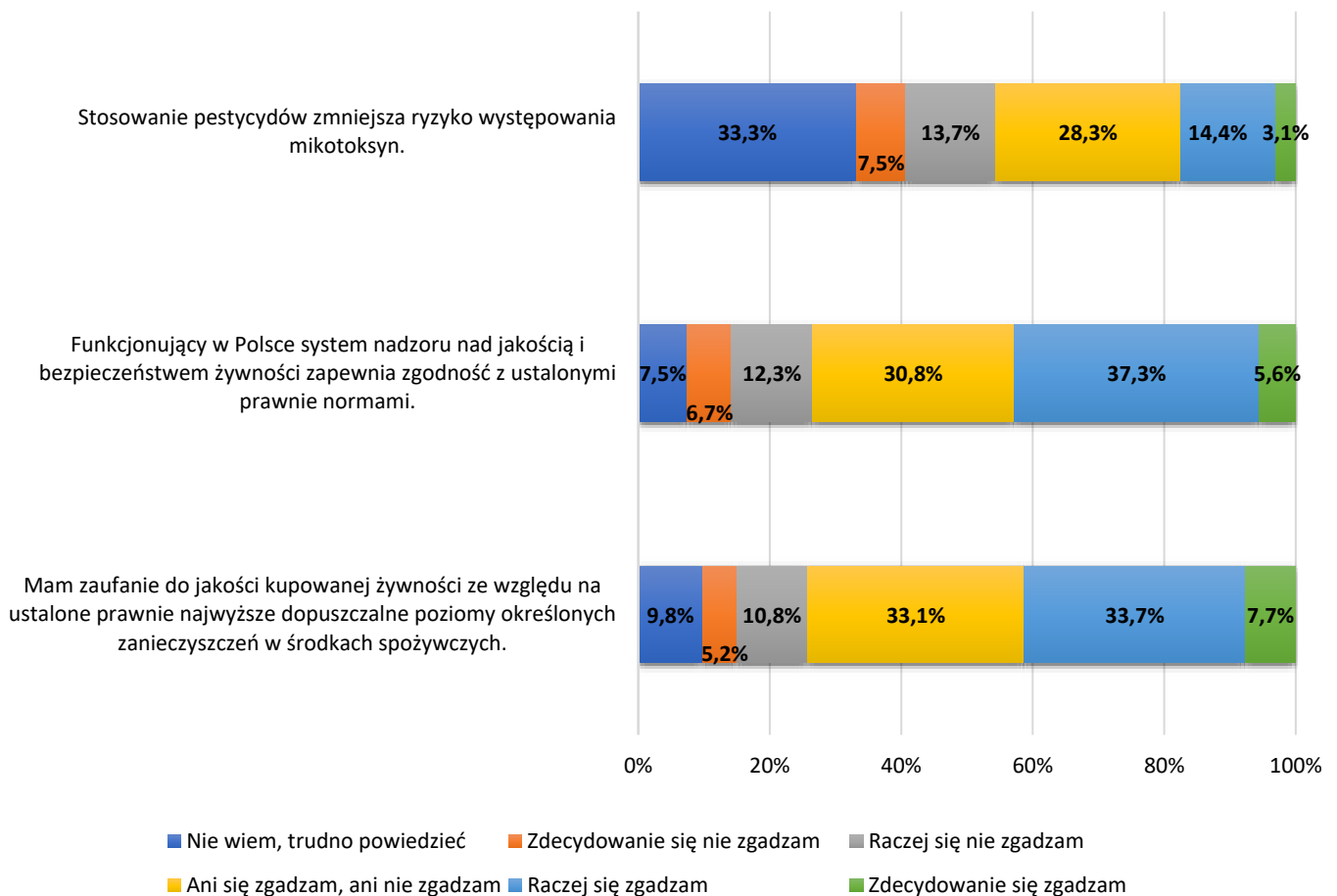

Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?

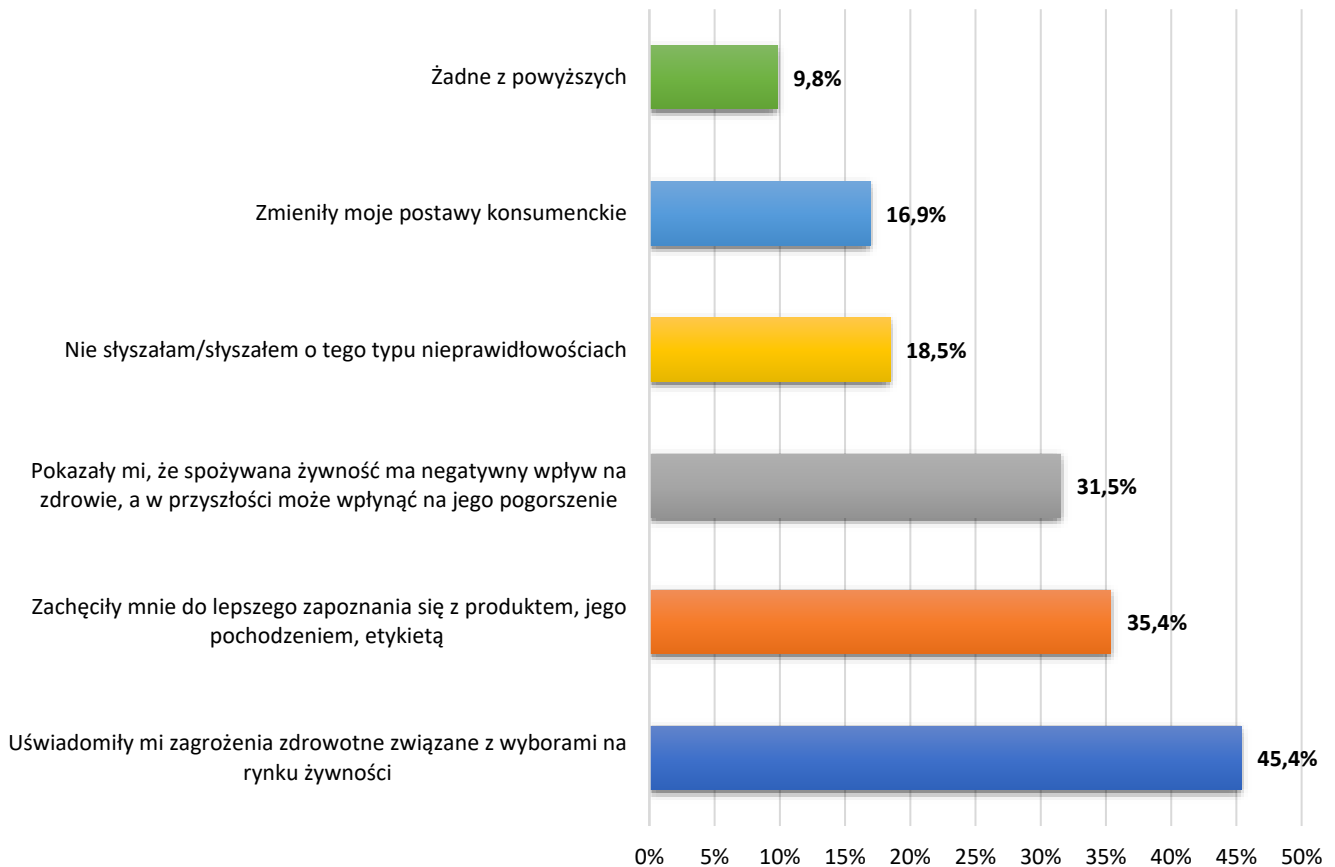

Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?

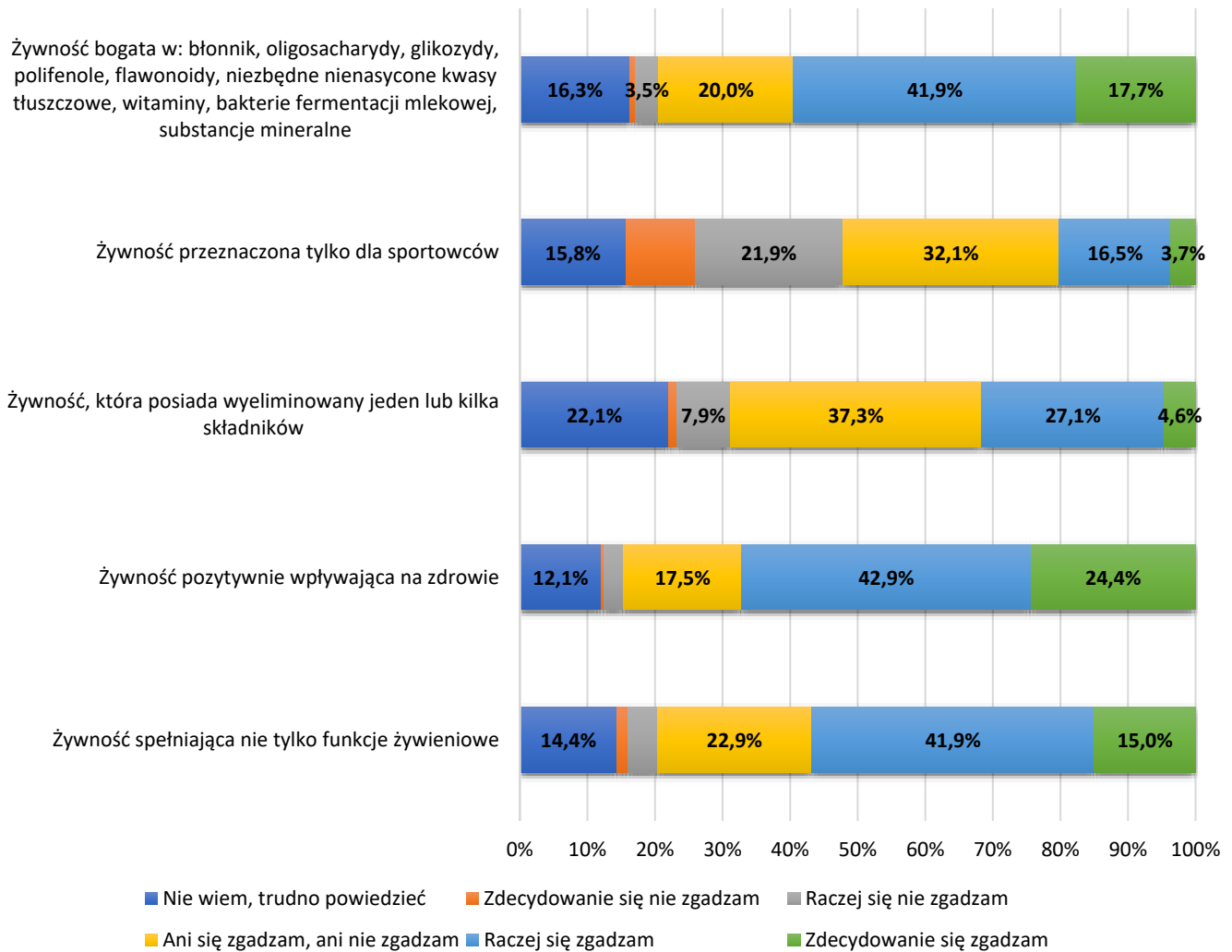

W jaki sposób nagłaśniane przez media nieprawidłowości w sektorze spożywczym (np. sól drogowa wykorzystywana w przemyśle mięsnym; konina obecna w burgerach wołowych, itp.) wpłynęły na Ciebie?

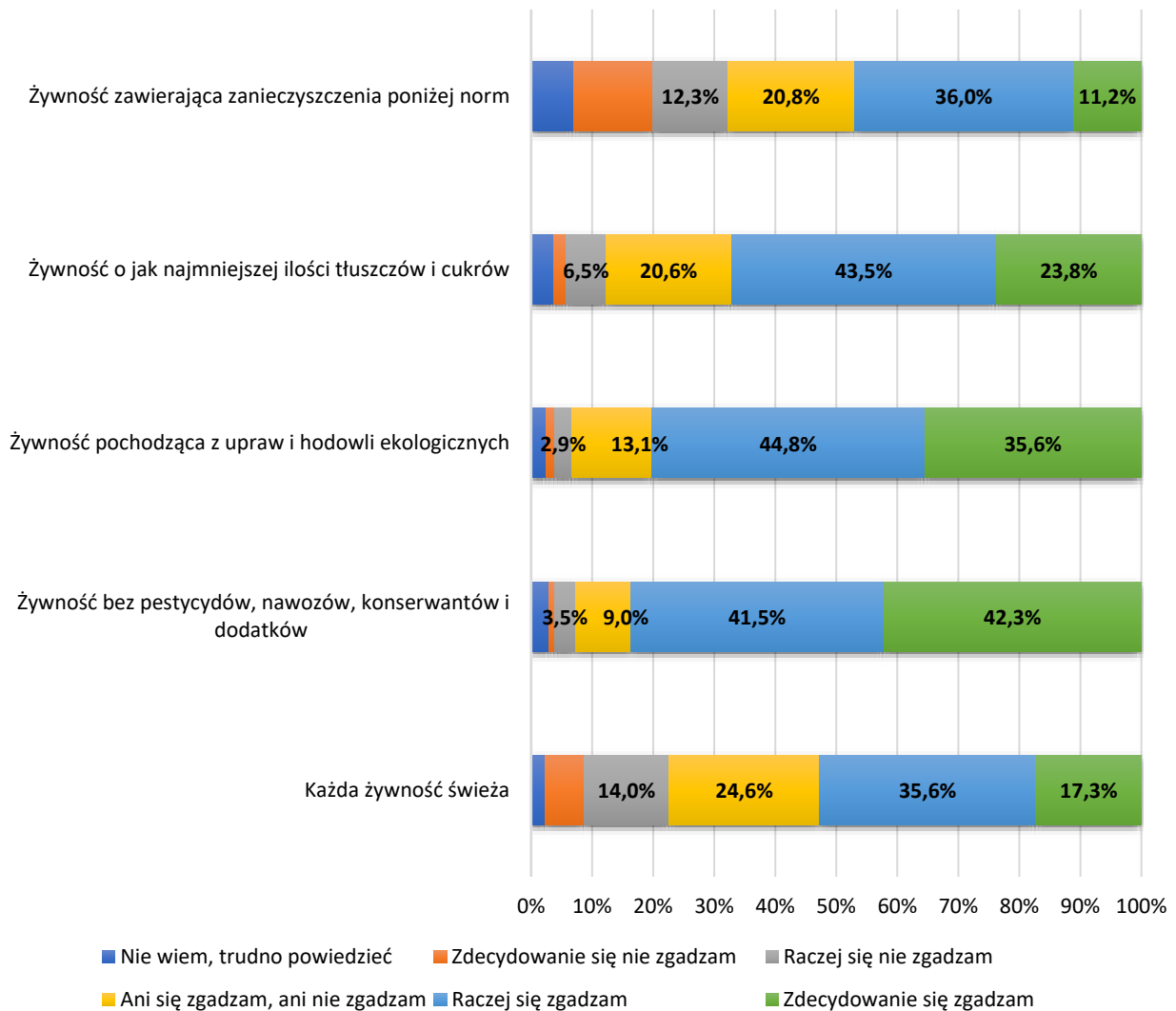

Żywność funkcjonalna to:

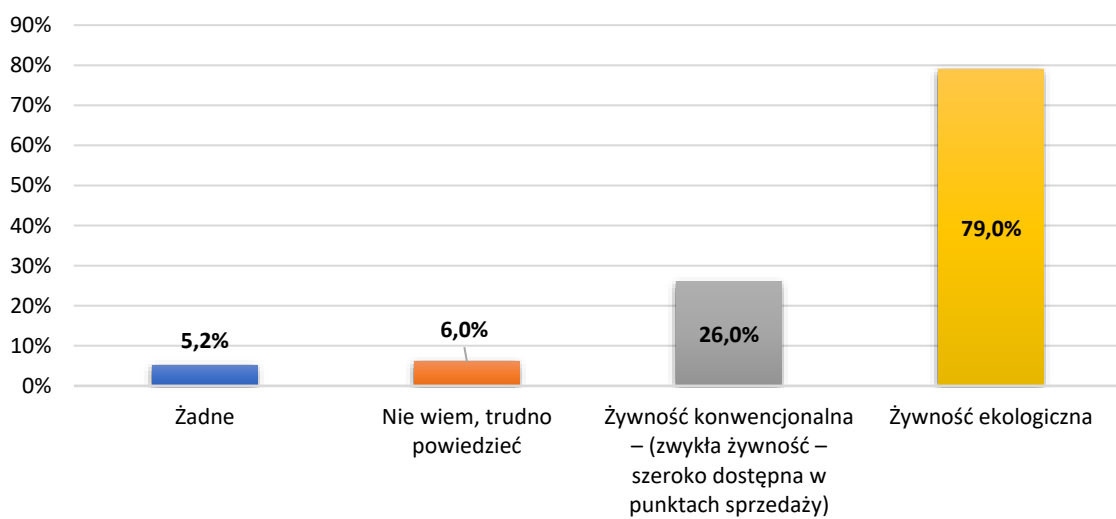

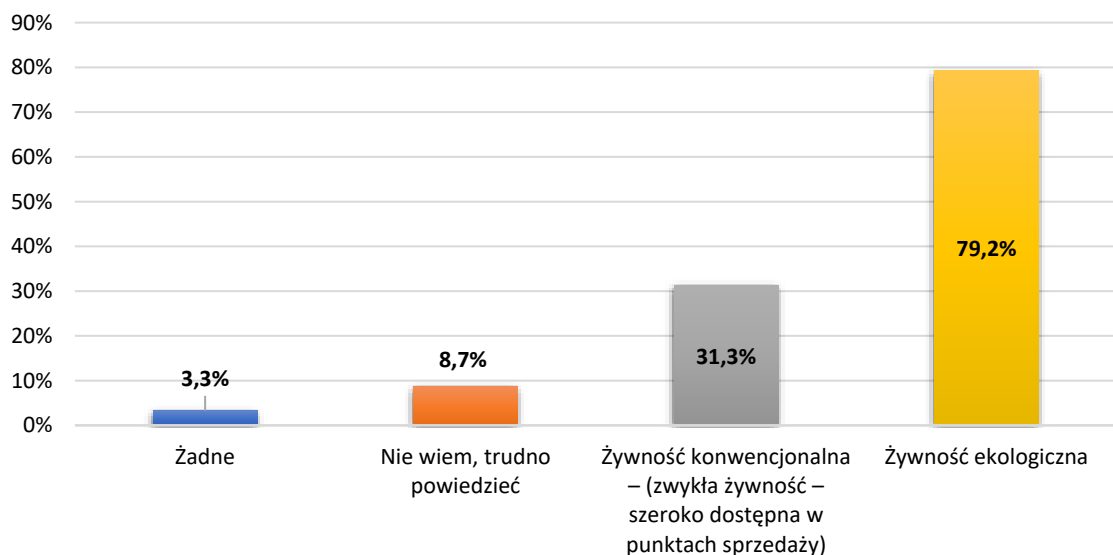
Żywność bezpieczna to:

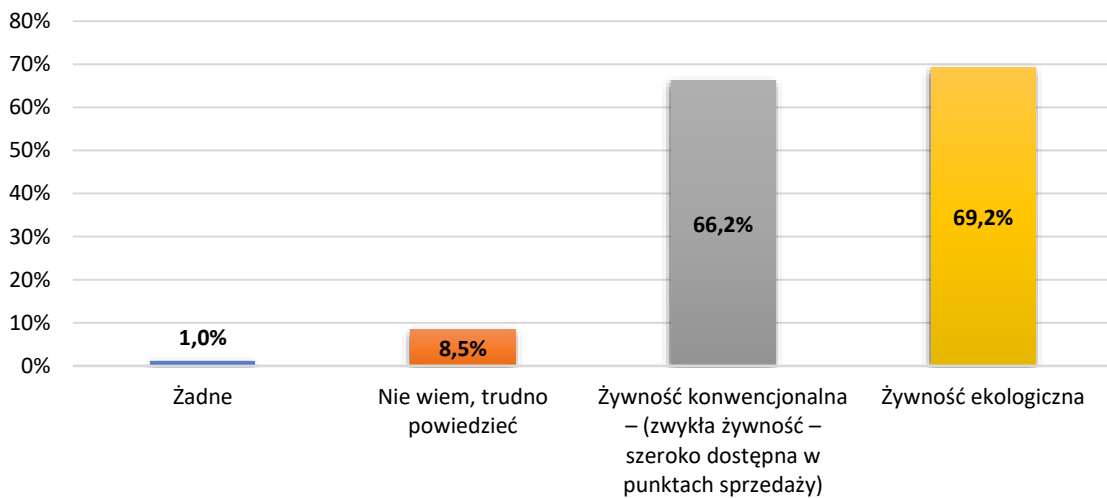
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "naturalna". Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

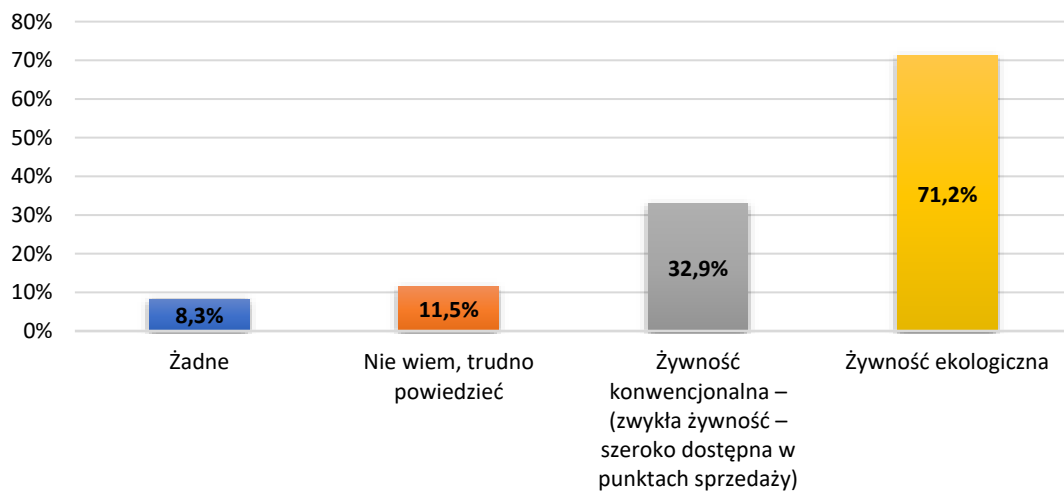
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "ekologiczna"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

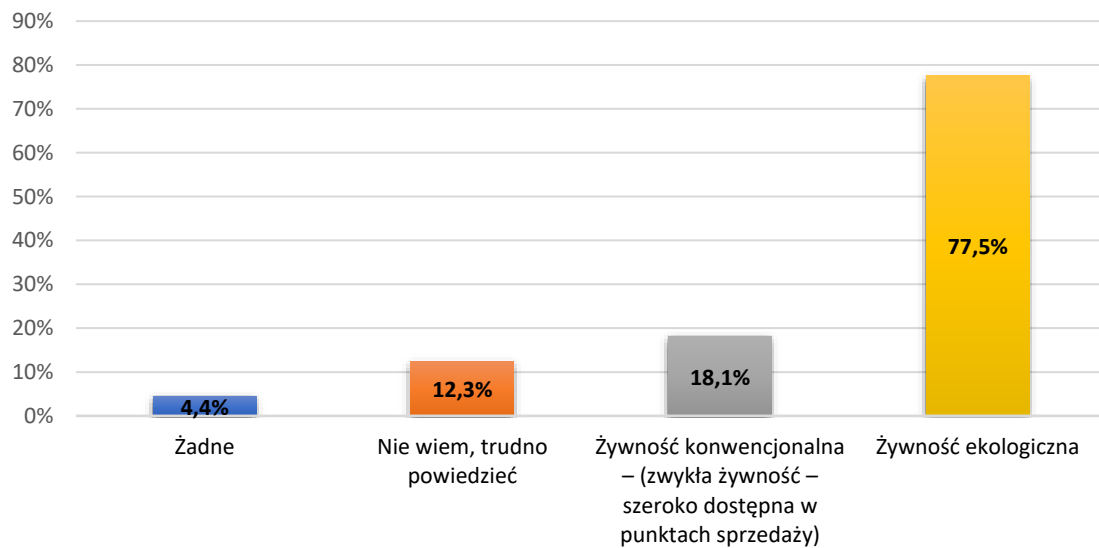
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "smaczna"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

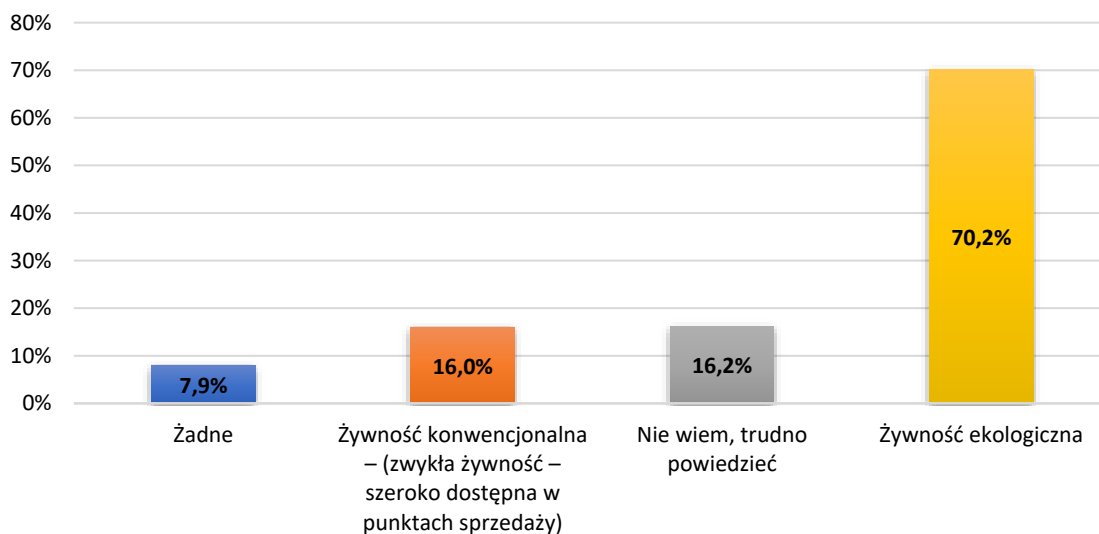
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "bezpieczna"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

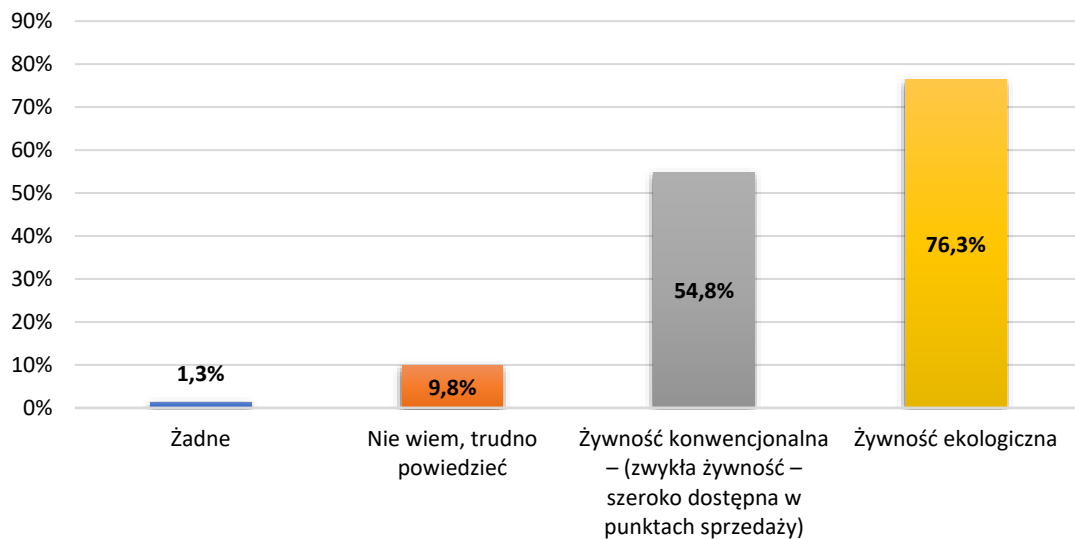
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "przyjazna środowisku"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

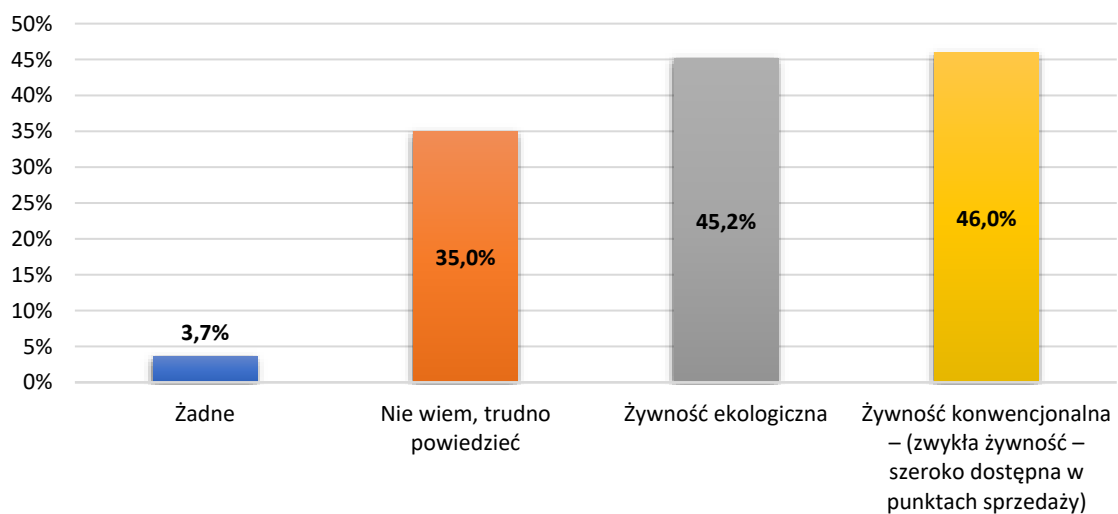
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "wolna od pestycydów i GMO"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

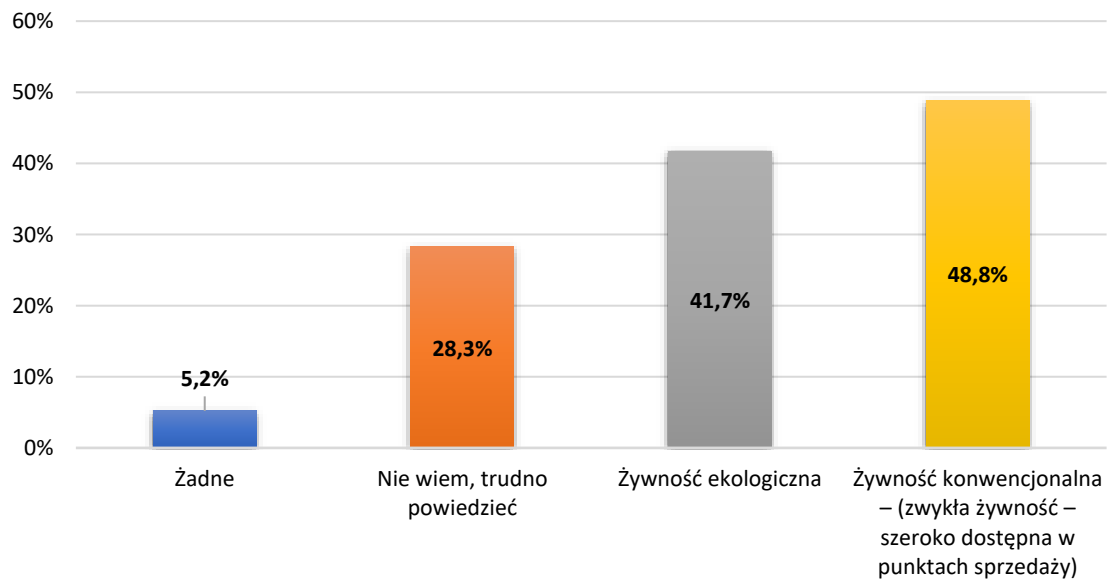
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera witaminy"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

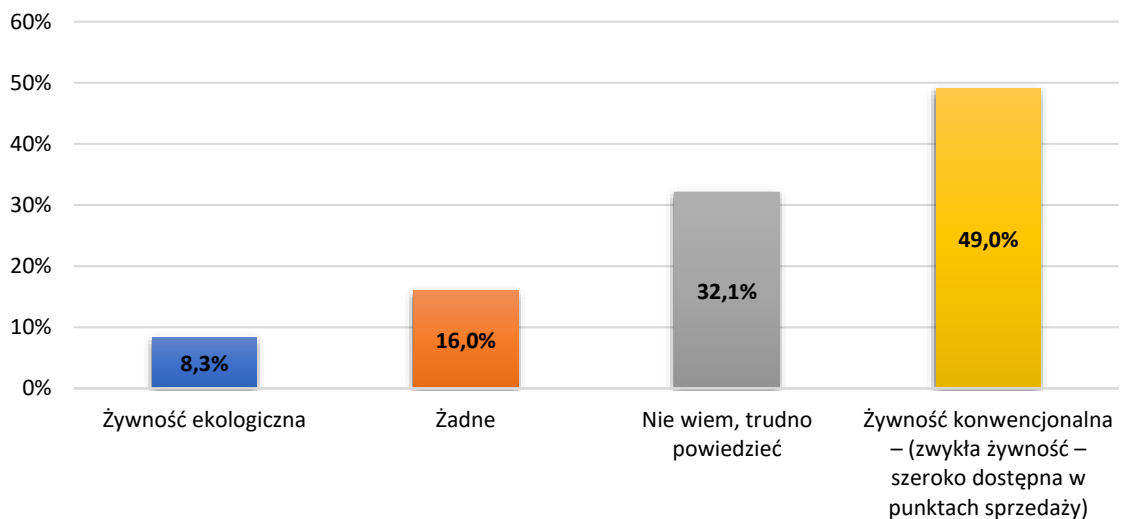
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera aminokwasy"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

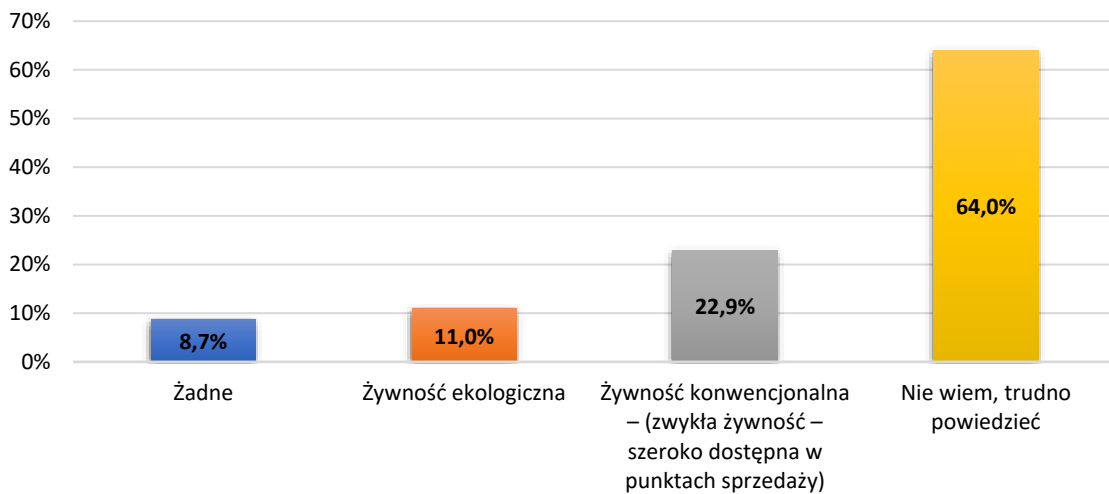
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "bogata w kwasy tłuszczowe"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

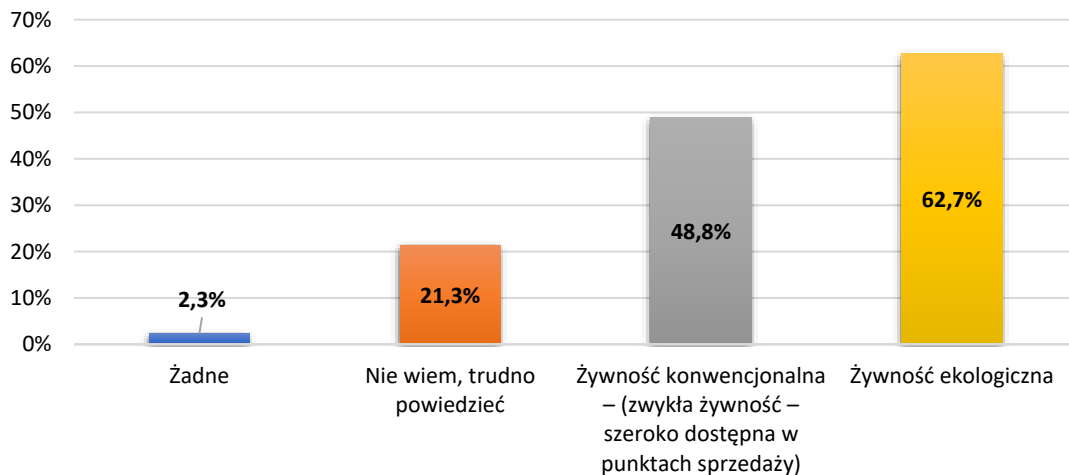
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera pestycydy"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

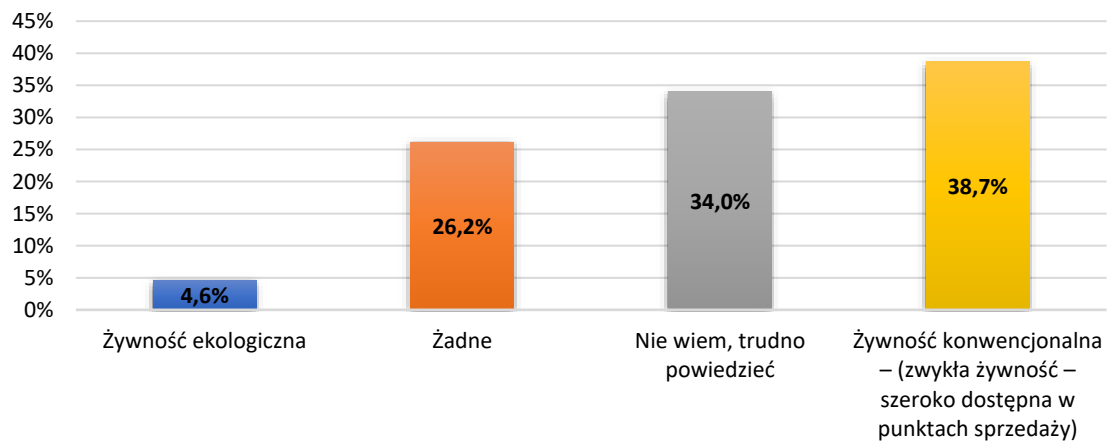
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera alkaloidy"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

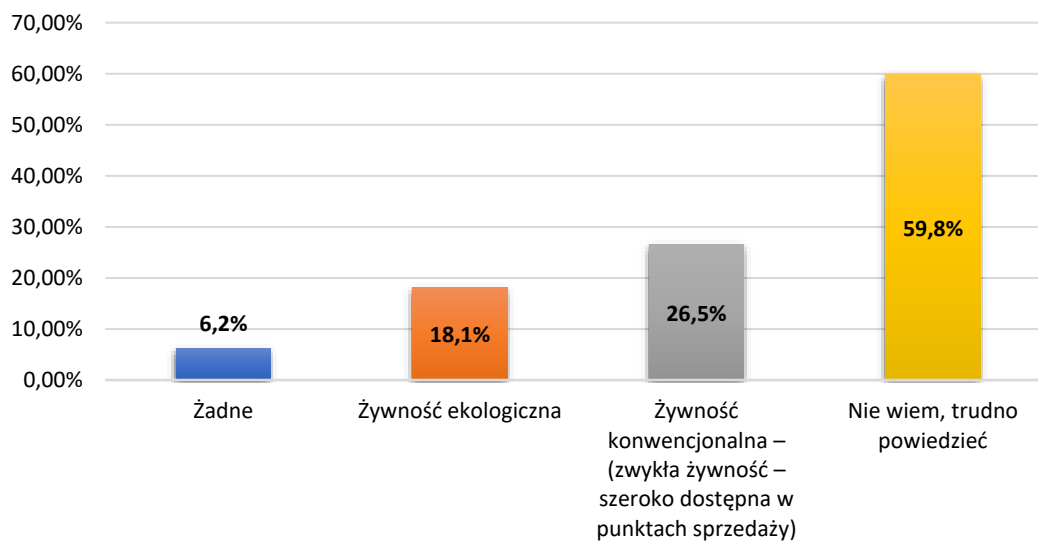
Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera mikro i makroelementy"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera metale ciężkie"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

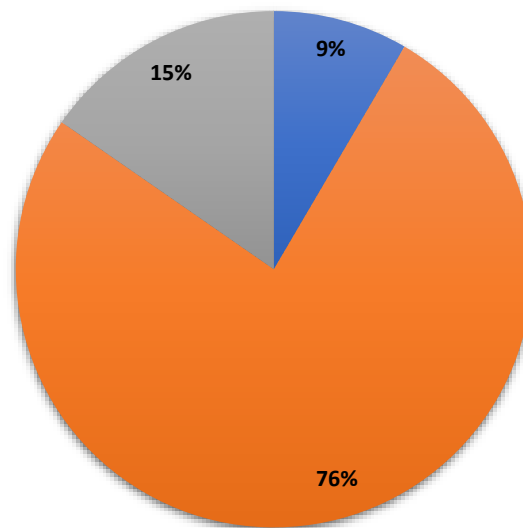

Do której kategorii żywności pasuje Twoim zdaniem określenie "zawiera związki polifenolowe"? Dla każdego ze stwierdzeń możesz wybrać jedną, dwie lub żadną z tych dwóch rodzajów żywności.

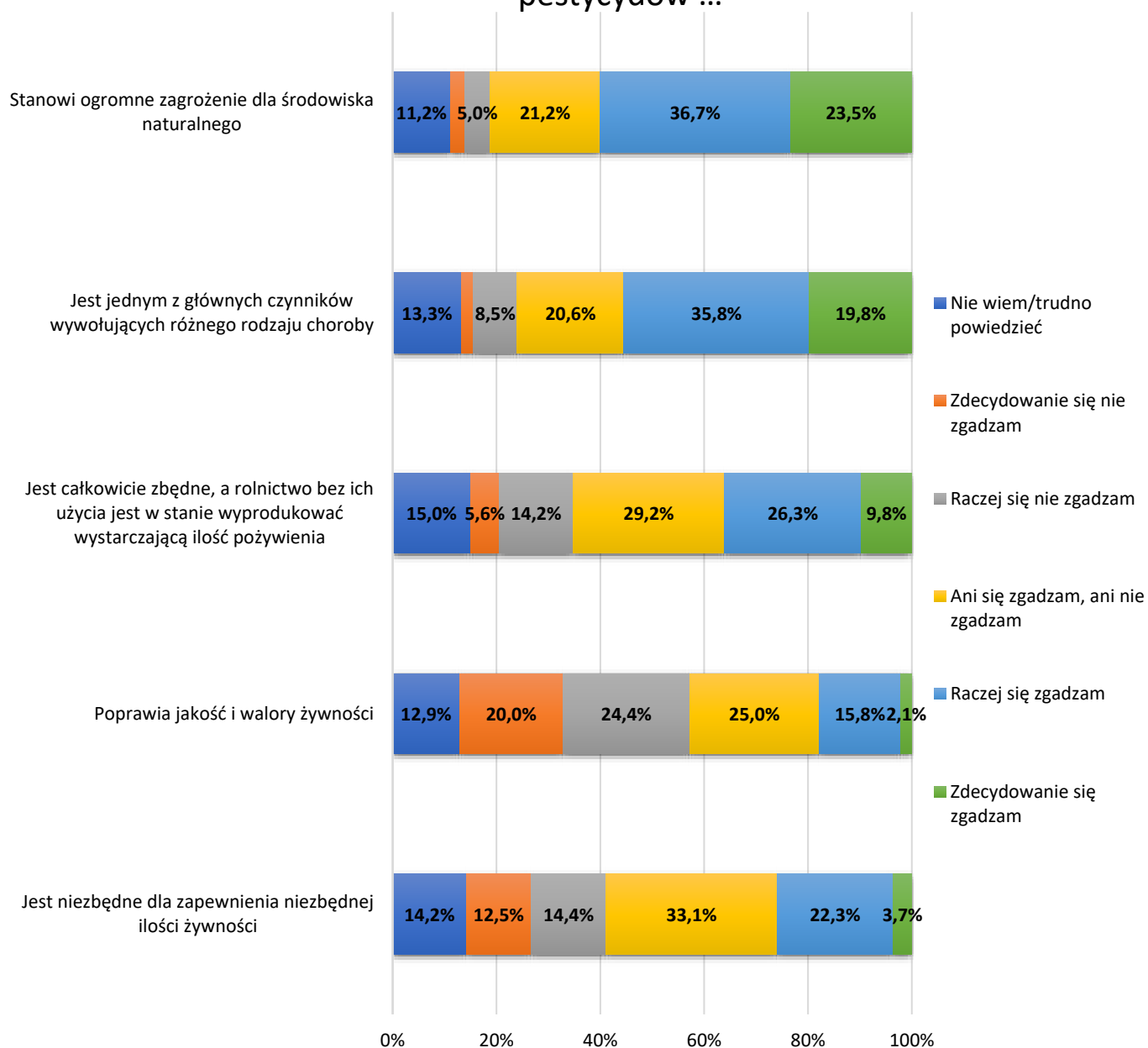

Jak powinny być produkowane owoce i warzywa?

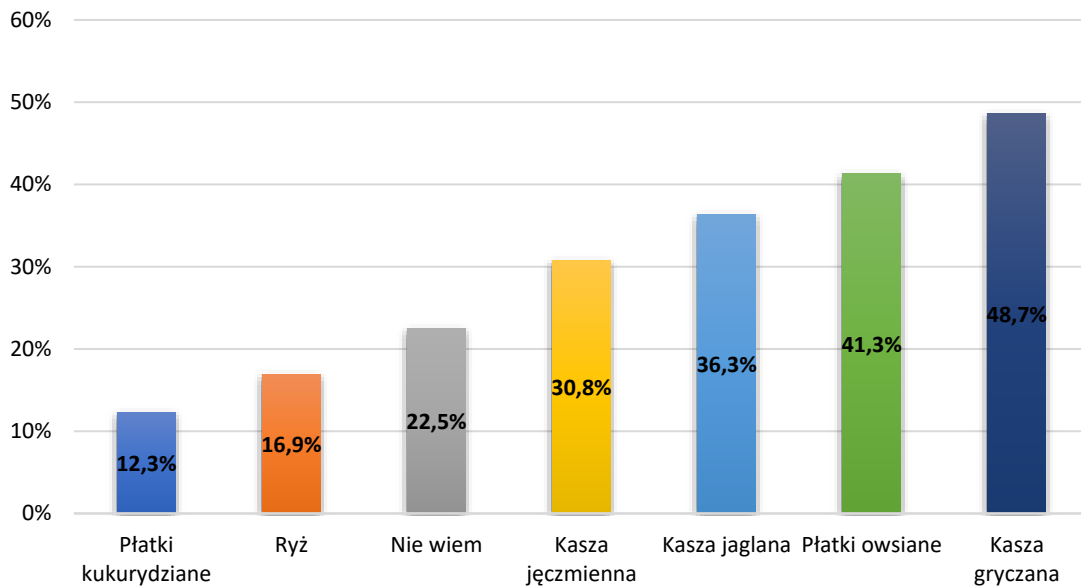

- Z użyciem syntetycznych pestycydów w technologii zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
- Bez syntetycznych pestycydów w technologii zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
- Nie wiem/trudno powiedzieć

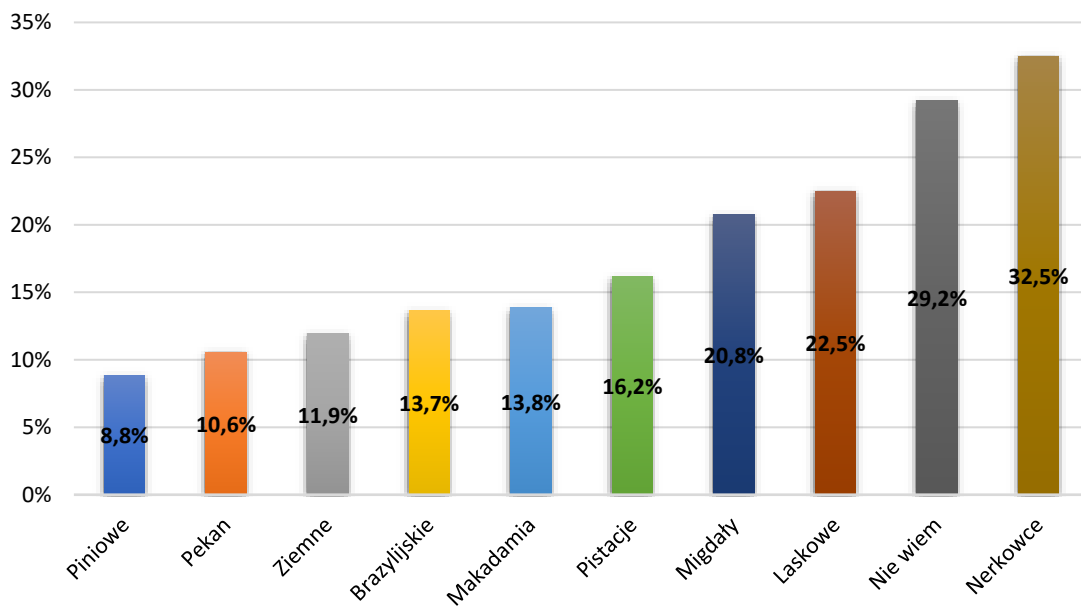
Na ile zgadzasz się ze stwierdzeniem, że wykorzystywanie pestycydów ...

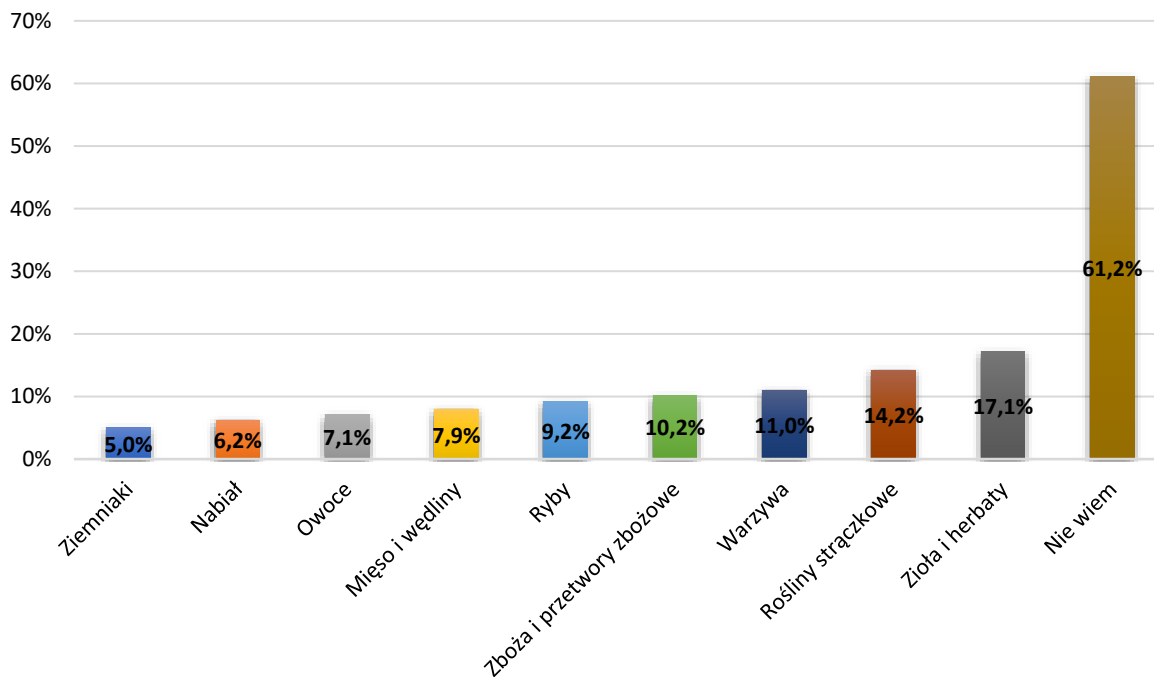
Które produkty zbożowe mają najkorzystniejszą zawartość składników mineralnych?

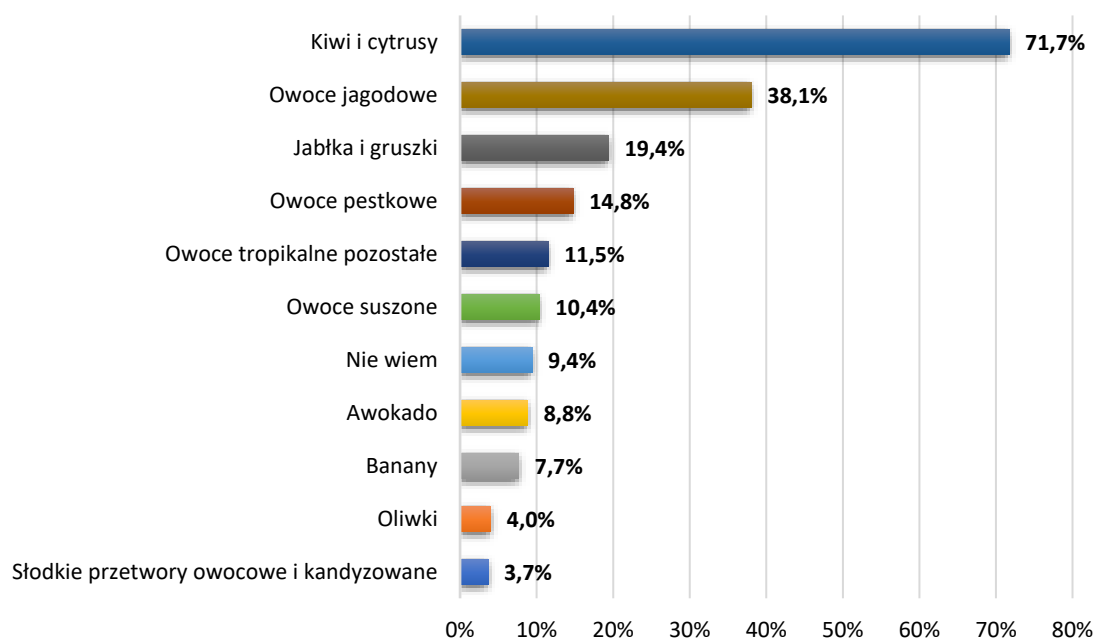
Które orzechy mają najkorzystniejszą zawartość składników mineralnych?

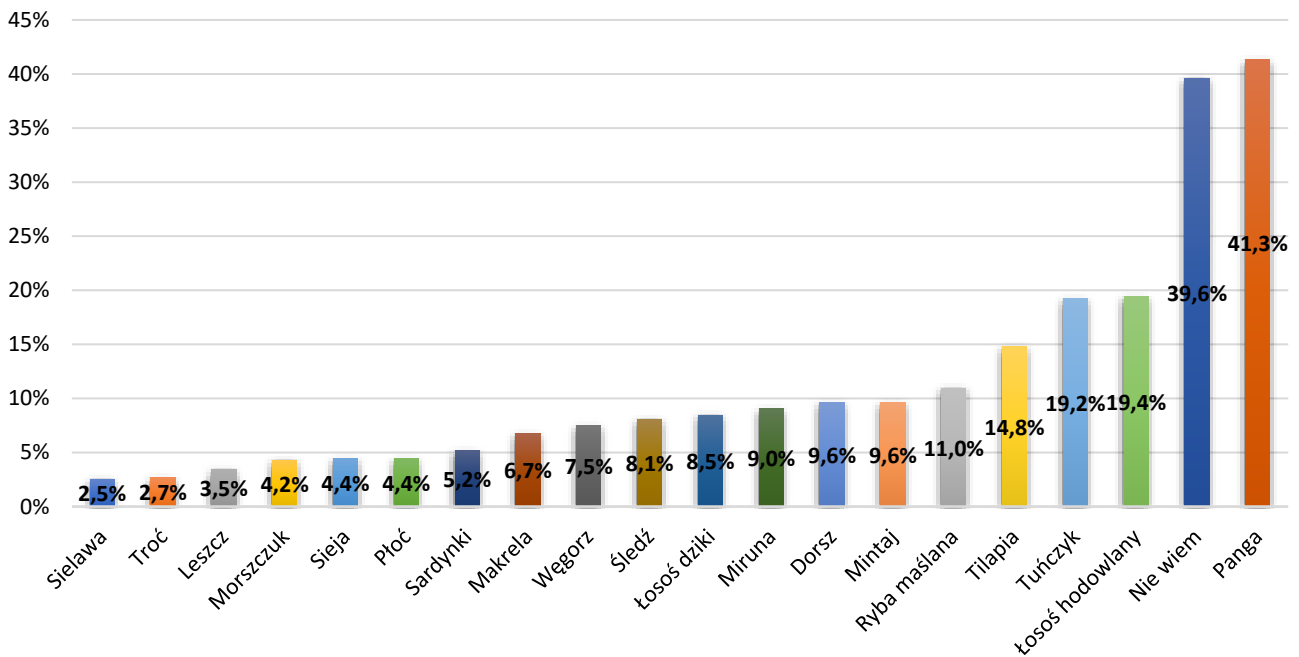
Źródłem alkaloidów w diecie człowieka mogą być:

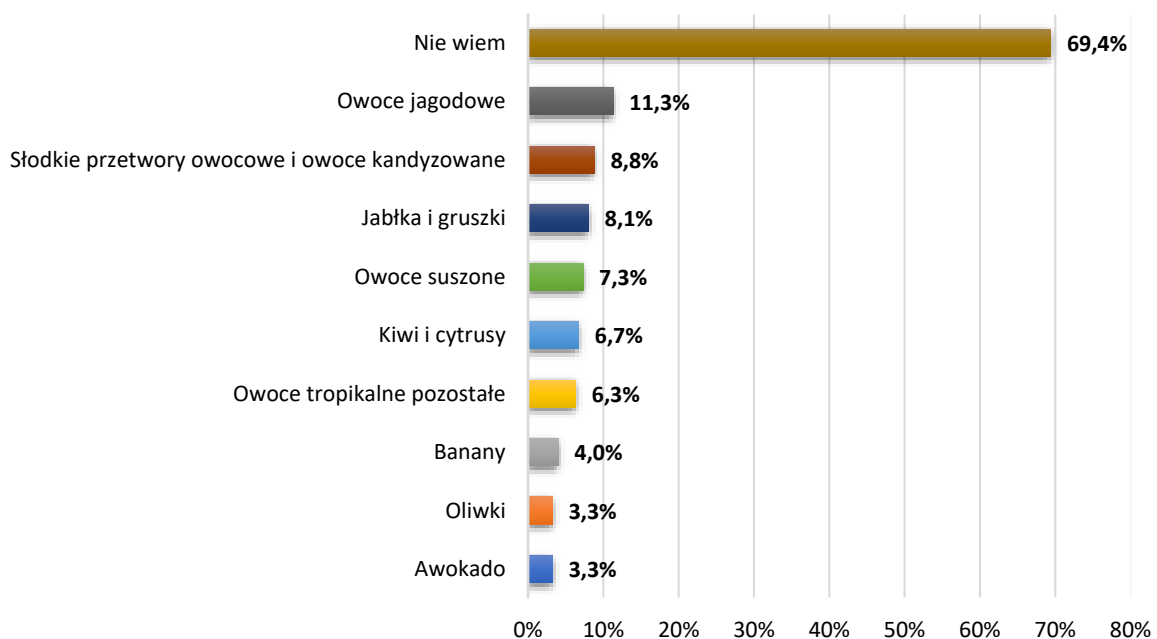
Które owoce mają najkorzystniejszą zawartość witaminy C?

Które ryby mogą charakteryzować się najwyższą zawartością pierwiastków toksycznych (rtęć, ołów, kadm, arsen)?

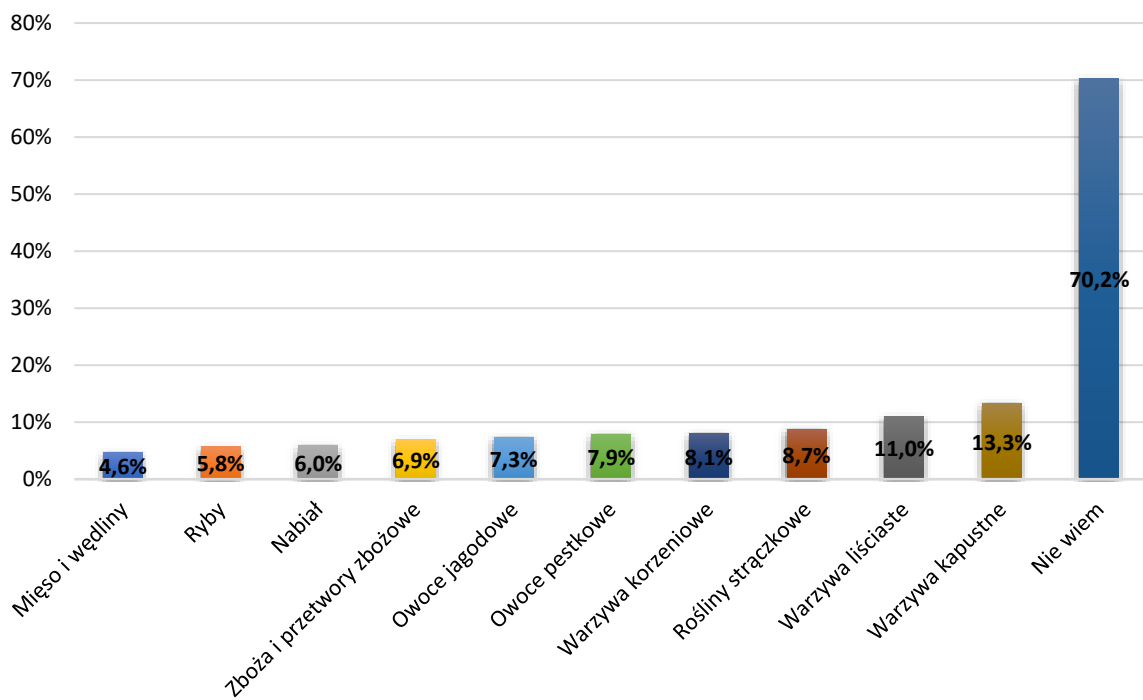

Które owoce mają największą możliwość akumulacji metali ciężkich (rtęć, ołów, kadm, arsen)?

Głównym źródłem glukozyolanów w diecie człowieka są:

IV. Badanie przedsiębiorców

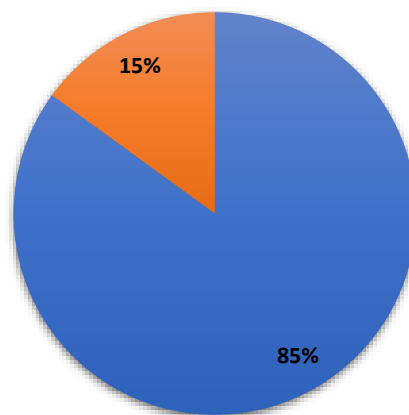
a. Charakterystyka przedsiębiorców

W badaniu udział wzięło 100 przedsiębiorców. Gastronomią zajmowało się 91 z nich, przetwórstwem 4, a produkcją pierwotną 5. Wielkość przedsiębiorstw wyglądała następująco: od 2 do 9 osób zatrudniało 78 przedsiębiorców, od 10 do 49 osób zatrudniało 19 przedsiębiorców, od 50 do 249 osób zatrudniał 1 przedsiębiorca, powyżej 250 osób zatrudniał 1 przedsiębiorca, a 1 przedsiębiorca nie był w stanie podać liczby zatrudnianych osób. Na wsi prowadziło działalność 24 przedsiębiorców, w miastach do 20 tys. mieszkańców – 26 przedsiębiorców, w miastach od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców – 17 przedsiębiorców, w miastach od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców – 6 przedsiębiorców, od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców – 7 przedsiębiorców, a w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców – 20 przedsiębiorców. Wszyscy respondenci byli osobami decyzyjnymi w swoich przedsiębiorstwach.

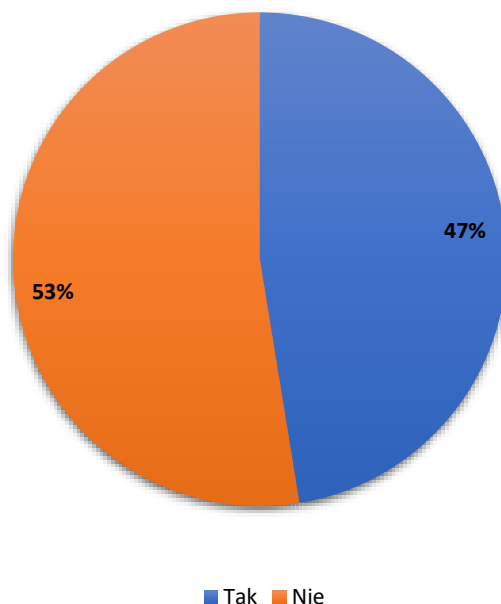
b. Wyniki ankiet

Czy Pana / Pani firma/przedsiębiorstwo
produkuje / dystrybuuje / serwuje żywność,
którą określiłby / określiłaby Pan / Pani jako
„zdrowa żywność”?

■ Tak ■ Nie

Czy planuje Pan / Pani rozwijać działalność w tym zakresie? (jeżeli odpowiedzieli tak)

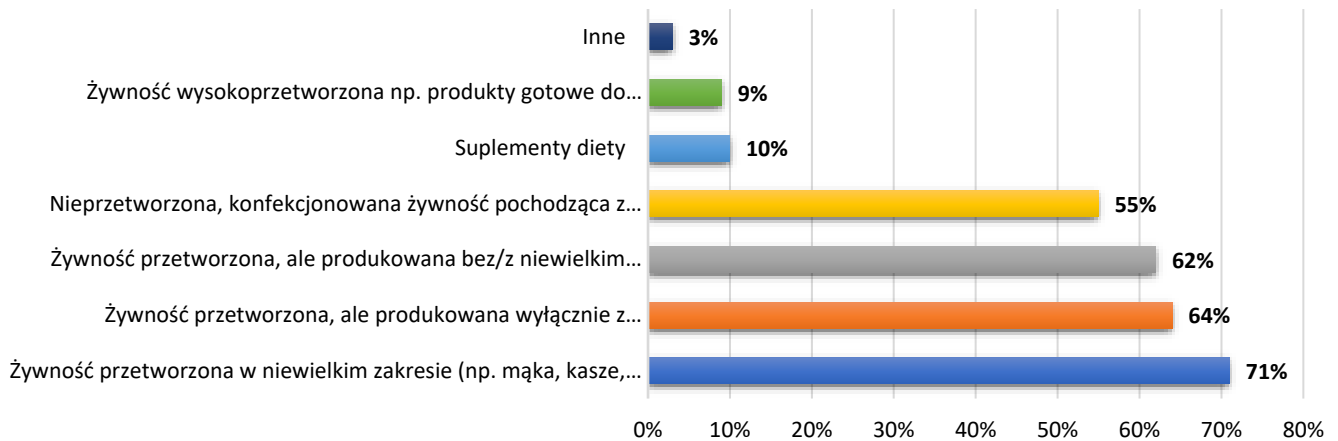

Dlaczego nie? (jeżeli odpowiedzieli nie)

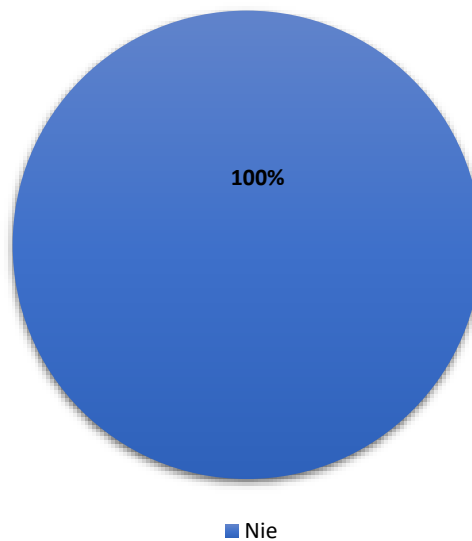
Jeszcze za to się nie zabieraliśmy.
Żywność jest teraz sztuczna, nawet jajka
zajmujemy się produkcją pizzy
Zdrową żywność kupujemy
jest droższa
ponieważ jest to cukiernia więc sprzedajemy produkty z cukrem a ten nie jest zdrowy
Produkty przetworzone. Nie kupujemy produktów ekologicznych.
Trzeba za dużo sprowadzać produktów.
Moje produkty nie są zdrową żywnością.
jest zapotrzebowanie na inne produkty, dania.
Nie znam produktu zdrowa żywność
Słodycze produkujemy.
Produkujemy fast food.
mamy fast-food, mamy surówki, sosy robimy sami, nie ma tu czegoś niedobrego
Zdrowa żywność ma zupełnie inne parametry w ustawach o żywieniu niż ta serwowana u nas. Polska tradycyjna kuchnia nie jest kuchnią zdrową.

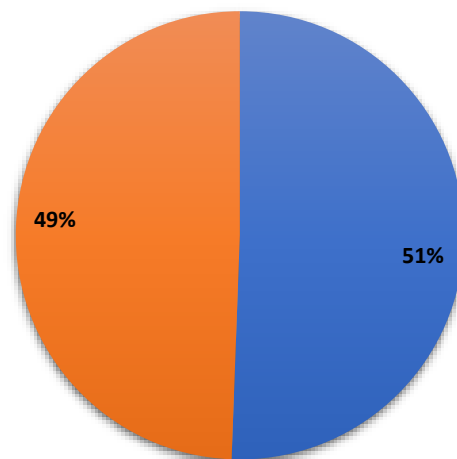
Jakiego rodzaju zdrowa żywność jest wytwarzana / dystrybuowana / serwowana przez Pana/Pani firmę / przedsiębiorstwo?

Czy Pana / Pani firma / przedsiębiorstwo korzystało ze wsparcia finansowego we włączaniu do swojej działalności zdrowej żywności?

Czy Pana / Pani firma / przedsiębiorstwo zareagowało w jakiś sposób na wzrost zapotrzebowania na zdrową żywność?

■ Tak ■ Nie

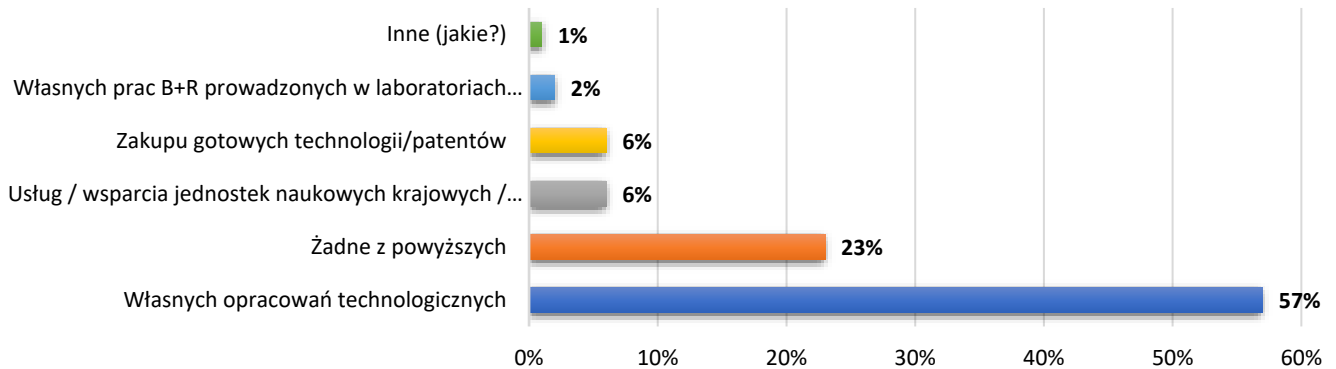
W jaki sposób?
Wzrosły obroty, inwestujemy
Wprowadziliśmy zdrową żywność do swojej oferty
zmieniliśmy menu ze względu na to w jaki sposób są wytwarzane produkty
zaczęliśmy być aktywniejsi w internecie, więcej o tym mówimy
asortyment wprowadziliśmy, rozszerzyliśmy menu o zdrową dietetyczną żywność
Rozszerzenie oferty menu
nie mieliśmy na początku tych produktów, zapotrzebowanie pokazało że trzeba wprowadzić.
Trzeba reagować, gastronomia to branża dynamiczna.
zawsze mieliśmy dobrej jakości produkty, ale dbam i edukuję się w tym zakresie
Klient dyktuje menu
powoli zaczęliśmy wprowadzać produkty ekologiczne do naszego menu
przychodzą ludzie pytają i my robimy, robimy dużo produktów naturalnych
staramy się żeby klientom smakowało
Wszystko jest uzależnione od klientów.
Dostosowaliśmy się do tego dość poważnie, kupiliśmy sprzęty odpowiednie
Niektórzy klienci są chorzy, nie tolerują fruktozy, laktozy itp. Dlatego trzeba było dostosować do nich produkty
Od początku nastawiliśmy się na produkty, żeby nie były przetworzonej, byle jakiej jakości.
szukamy nowych produktów

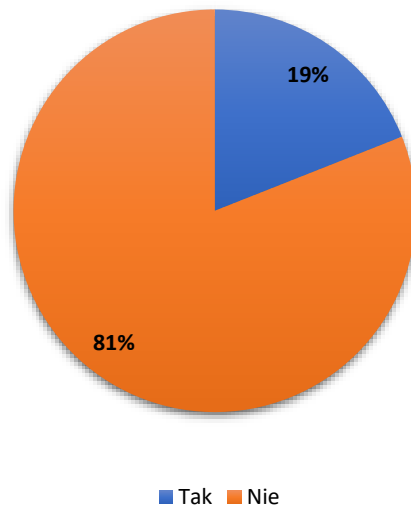
Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

dostosowanie produktów do sprzedaży
gdybyśmy wiedzieli że będzie zapotrzebowanie rozszerzylibyśmy działalność
wprowadziliśmy produkty lokalne
kupując produkty z określonych miejsc, ekologicznych
Staramy się produkować rzeczy zdrowe bez konserwantów i sami je produkujemy.
ulepszyliśmy menu, jest różnorodność, dostępność świeżych warzyw, warzyw sezonowych
Zdrowe gotowanie
Zwiększenie produkcji
Musimy więcej gotować mamy więcej pracy
Cały czas produkujemy zdrową żywność, mamy stałych klientów
Mamy stałych dostawców które dostarczają nam kasze ekologiczna itd
wprowadziliśmy w menu zdrową żywność
Dostosowujemy się do rynku
latem jeżeli jest duży ruch, korzystam więcej z ekologicznych produktów , warzyw, owoców,
Wprowadzamy wiele kiełków różnego rodzaju, warzyw różnego pochodzenia.
Pracujemy na naturalnych składnikach i sami wszystko przetwarzamy.
Zwiększyliśmy asortyment tego typu.
Przystosowując produkty do potrzeb klientów.
szukamy na rynku kontrahentów którzy oferują zdrową żywność, z której moglibyśmy produkować swoje dania
Poza normalnymi obiadami robimy diety pudełkowe również. Są dam wszystkie zdrowe z wyższej półki produkty.
Kupujemy od producentów z regionu mięso i warzywa.
sprowadziliśmy asortyment świeżych produktów , zrezygnowaliśmy z mrożonych
Dostosowywane się do zapotrzebowania, różnych nietolerancji żywieniowych i trendów klienta.
Działamy tak żeby produkty były bez konserwantów, są produktami zdrowymi i ekologicznymi
Włączając do menu

Czy wdrażając produkcję / dystrybucję / serwowanie zdrowej żywności korzystał Pan / Pani z:

Czy produkowane / dystrybuowane / serwowane przez Pana / Panią produkty są oznaczone znakiem jakości, oświadczeniami zdrowotnymi lub żywieniowymi?

Jeżeli tak, to jakie są to oznaczenia?

certifikat jakości Warmii i Powiśla

legenda jest wypisana tam gdzie są oznaczone produkty, wegańskie itp

pochodzenie regionalne, ekologiczne, bez sztucznych barwników naklejki

Produkt bezglutenowy, z farmy ekologicznej oraz bio

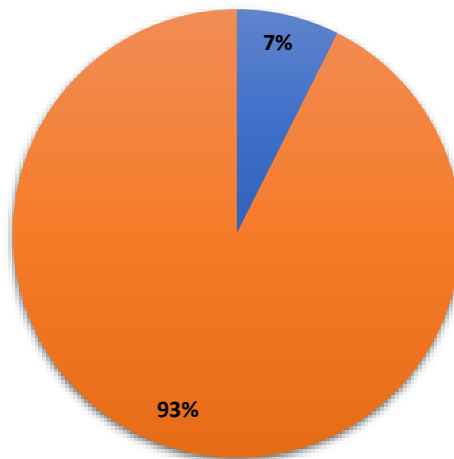
Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

U nas wykonywane na miejscu
oznaczenia eko, bio, produkt polski, produkt regionalny, znaczek Unii Europejskiej - jedność nieprzetworzona.
dotyczące wagi składów certyfikatów
Dziedzictwo kulinarne
naklejki które są produkowane według zdrowej żywności
to jest naklejka z zieloną literką
Oznakowane jako nasz produkt, nasze logo i nasza nazwa posiłków, kaloryczność, wartość energetyczna itd.
Oznaczenia na opakowaniach mają atesty

Czy zauważył Pan/Pani jakieś korzyści z tego płynące?
zawsze stawiamy na produkty wysokiej jakości, od początku, więc nie wiem jaka byłaby różnica gdybyśmy nie korzystali i nie mieli oznaczeń.
dzięki temu jesteśmy promowani i bardziej widoczni
klient od razu jest świadomy
ludziom bardzo smakowało
Nie
Nie
Nie
Coraz więcej klientów zwraca uwagę na oznaczenia. Korzyścią jest fakt, że takowa żywność jest po prostu zdrowsza.
Nie
Mam gwarancję, że nie otruję przez to ludzi.
Plusem jest to, że jeszcze prowadzę restaurację i jej nie zamknęłam.
Dbam o zdrowie swoje i gości.
ten towar jest dużo lepszy, zdrowszy, walory smakowe są inne lepsze i również zadowolenie klientów
jakość tych rzeczy jest bardzo dobra,
Nie, przynajmniej teraz nie mam na ten temat żadnej wiedzy, czy będą z tego korzyści.
Nie zauważyłem żadnych.
Nie.

A czy rozważa Pan/Pani certyfikowania/oznaczanie swoich produktów?

■ Tak ■ Nie

Dlaczego Państwa produkty nie są oznaczone i/lub dlaczego nie rozważa tego Pan/Pani?
Będziemy kończyć działalność.
Mało produkuję.
Wiem co produkuję i chciałem rozszerzyć to troszkę.
Działalność którą prowadzę na ten moment jest dla mnie zadowolająca.
Jesteśmy restauracją, serwujemy na miejscu, poza tym jest to za drogie
narazie nie myślałem nad tym
nie mam takej możliwości
mamy żywność niepaczkowaną, mieliśmy certyfikat ale to kosztuje, też względy ekonomiczne
Kuchnia śląska. Zdrowa żywność to nie jest tłuste jedzenie, ale jakość tego mięsa może być bardzo dobra. Jednak to nie uchodzi za zdrową żywność.
Serwujemy dania i trudno o certyfikat.
Nie mamy czasu na to.
Nie ma takiej potrzeby.
Nie przywiązuję wagi do tego.
Nie ma takiej potrzeby
nie mogę oznaczać dania które jest na talerzu jakąś naklejką
Mamy salę weselną, nie ma takiej potrzeby
wiąże się to z kosztami i pracą
nie zastanawiałam się nad tym.

Społeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

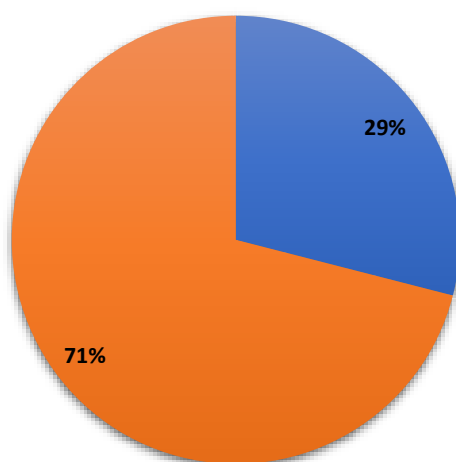
Nie mam takiej potrzeby.
Nie stać mnie na to.
Powoli będę zamykał działalność.
Kupuję produkty w hurtowniach, przymierzam się do zamknięcia mojego zakładu.
Nie jest mi to potrzebne.
Nie ma takiej potrzeby
Bo nie spełniamy wszystkich warunków.
Nie potrzebuję takich oznaczeń.
Bo to jest restauracja.
Nie ma tu możliwości, produkujemy obiady. Staram się gotować ekologicznie. Nie pakujemy nic, więc nie mam potrzeby.
Ograniczmy koszty i próbujemy utrzymać się na powierzchni.
Ponieważ będę kończyć działalność.
sprzedajemy prawdę i nie ma takiej potrzeby
Nie myślałem o tym jeszcze.
Ponieważ nie chcę.
Ponieważ głównie zajmuje się imprezami okolicznościowymi, mamy konkretne menu, z którego wybieram potrawy. Produkty, którymi dysponuję należą do zdrowej żywności, więc tutaj certyfikaty byłyby zbędne.
nie zastanawialiśmy się nad tym.
działamy lokalnie, nie jest nam to potrzebne, nie wiedziałam nawet że tak można
nie rozumiem jak to mam zrobić, podaję na talerzach dania.
nie możemy poszerzyć działalności, tak działa gastronomia
podajemy na miejscu, nie ma potrzeby oznakowania produktu, jakość mówi sama za siebie
dlatego, że gastronomia w tej chwili kuleje, przy dziejejszych cenach, mam jeszcze rok do emerytury i zastanawiam się czy to dalej prowadzić
Z powodu kosztów certyfikatów i oznakowań
Produkty, które produkujemy to fastfood.
uważam że to nie potrzebne
Bo nie mamy takiej potrzeby
Nie wiem czy są oznaczone. Nie wiem
Nie nie potrzebuję certyfikatów.
Bo zgodnie z definicją zdrowej żywności nie produkujemy jej, nie pracujemy na produktach bez różnego rodzaju dodatków. Nie będziemy w tą stronę szli.
Nie ma na to czasu.
Są na miejscu konsumowane.
nie mam na to czasu. Taka procedura jest czasochłonna
prowadzę restaurację, serwuje posiłki, nie sprzedaję produktów
Nie wiem, nigdy nie zastanawiałam się nad tym.
są to produkty podstawowe, prowadzimy małą pizzerię
nie chce, nie jest to na ten moment potrzebne
Nie mam takiej potrzeby.

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

Mamy małą produkcję. Koszty certyfikowania są wysokie.
Dla mnie to nie ma znaczenia. Nie przywiązuje wagi do certyfikowania.
Bo nie wiem jak to się robi
Nie możemy
To się wiąże z kosztami, nie mam na to funduszy.
Czekamy na lepsze czasy.
Nie mamy jak oznakować
najważniejsza jest jakość i zaufanie klientów, więc jeśli klienci nam ufają i nas polecają to to wystarcza, znaczki są nie potrzebne
niskie zapotrzebowanie jest na takie oznaczanie
Nie potrzebuję tego
Bazujemy na imprezach więc nie wiem czy jest sens wprowadzenia czegoś takiego.
produkty są wytwarzane ma miejscu i do spożycia na miejscu nie są w żaden sposób pakowane i ma możliwości oznaczenia
Bo myślę o zamknięciu działalności
Nie ma takiej potrzeby.
Nie mamy dań na wynos
nie mieliśmy takiej potrzeby
prowadzę stołówkę więc są to świeże potrawy nigdzie indziej tego nie sprzedają

Czy w swoim przedsiębiorstwie korzystają Państwo z publikacji naukowych dotyczących zdrowej żywności?

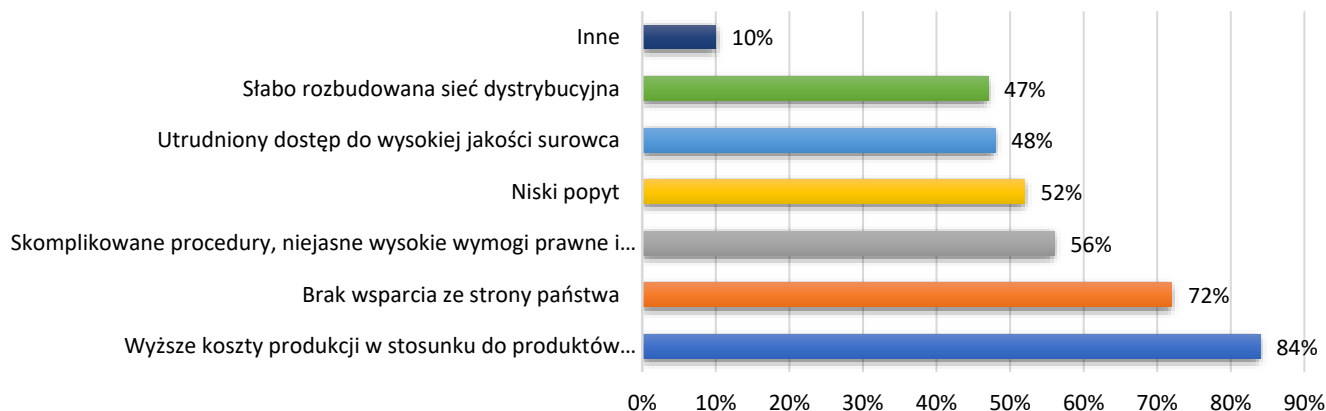
■ Tak ■ Nie

Spółeczna percepcja zdrowej żywności w świetle interdyscyplinarnej pewności naukowej

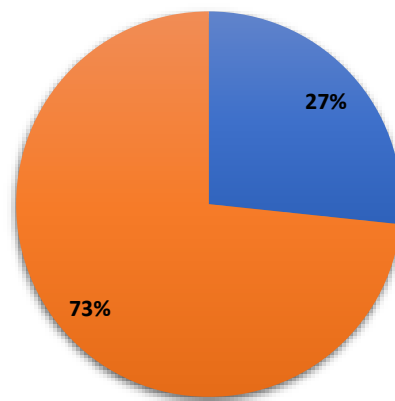
Z jakich, skąd pozyskanych?
Głównie z Internetu lub dostarczanych przez dostawców
Z internetu.
internet, broszury
Z poradników restauratora, telewizyjnych.
Internet, czasopisma w formie online i szkolenia organizowane przez firmy z którymi współpracujemy
Otrzymujemy pocztą
Szukam ich w Internecie.
Bardzo często są to tematy związane z MakroSzeF, firmy podrzucają swoje poradniki. Korzystam również z portali internetowych oraz aplikacji.
z Internetu.
czasopismo
Publikacje włoskie, polskie.
ogólniedostępnych książek, publikacji itp
szeF kuchni prowadzi szkolenia i wykupuje u niego szkolenia
Z różnych źródeł, z książek z własnych zbiorów, Internet.
Internet.
to są książki kucharskie z najnowszych wydań , publikacje internetowe , różne fora
z internetu
To informacje zawarte w foodservisie i innych miesięcznikach gastronomicznych.
z Internetu, od dostawcy
z internetu, jakieś wiadomości ,informacje
Kupowane są przez Internet, głównie to co nas interesuje.
poczta polska
Księgarnie

Jakie utrudnienia widzi Pan / Pani w rozwoju produkcji / dystrybucji / serwowaniu zdrowej żywności?

Czy podjąłby / podjęłaby się Pan / Pani produkcji / dystrybucji / serwowania zdrowej żywności, gdyby mógł / mogła Pan / Pani skorzystać z kompleksowej obsługi prawnej i naukowej w zakresie wdrożenia takich rozwiązań?

■ Tak ■ Nie

Jakie byłyby Pana / Pani oczekiwania względem takiej obsługi?

W Polsce są skomplikowane procedury. W innych krajach są dostępne produkty od rolnika. A u nas zabronione.

jeżeli moi producenci mieli by taką ofertę zdrowej żywności to samo to by mnie przekonało

Szkolenia

Pomoc z rządu.

V. Ku kontynuacji badań

Autorzy wyrażają nadzieję, że przedstawione powyżej wyniki przeprowadzonego badania ankietowego już w tej formie będą interesujące dla społeczeństwa, w tym dla konsumentów i przedsiębiorców, a także badaczy szeregu zagadnień związanych z żywnością. Wczesne analizy sugerują, że projekt może przynieść korzyści społeczne, ekonomiczne i środowiskowe, zwłaszcza przy odpowiedniej implementacji jego wyników w sferze społeczno-gospodarczej z uwzględnieniem charakterystyki regionalnej.

Niemniej jednak ta publikacja wyników ma charakter wstępny względem zaprojektowanego badania. Uzyskane wyniki badania ankietowego stanowią bowiem punkt wyjścia do dalszych badań interdyscyplinarnych (nauki prawne, nauki chemiczne, nauki medyczne) w obszarze problemowym „zdrowej żywności”. Częstkowe wyniki tych badań będą prezentowane na seminariach, które odbędą się w 2023 i 2024 roku (z założenia na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku), a także będą publikowane w formie artykułów w czasopismach naukowych. W 2024 roku odbędzie się z kolei seminarium podsumowujące przeprowadzone badania. Pełny raport zawierający również analizę i interpretację wyników opublikowany będzie w 2024 r. w monografii naukowej. Więcej informacji o projekcie oraz bieżące komunikaty z nim związane dostępne są na stronie internetowej zdrowazywnosc.edu.pl.

Wydawnictwo Prawo i Partnerstwo
Budynek Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku
ul. Mickiewicza 1, lok. 101, 15-213 Białystok
tel. +48 85 745 72 07
biuro@prawoipartnerstwo.org
www.prawoipartnerstwo.org

e-ISBN: 978-83-64474-10-1
DOI: 0.15290/spzsispn.2023

Białystok, 2023

**NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA**